

d Test

7–2015

www.dtest.cz

Plotostřihy

Přesný tvar
bez námahy

Sendvičovače

Pozor, některé
pálí

Zmrzliny

Kam zmizel
mléčný tuk?

Fotoaparáty

Pro barvité letní
vzpomínky

Energetika a úspora energií

Mimořádná
příloha

Óda na kokosový olej

89 Kč

Co určitě nekupovat

Databáze nebezpečných výrobků

■ Poklice, z níž se do připravovaného jídla uvolňují látky s možnými rakvinotvornými účinky.

■ Hydratační krém s nadměrným množstvím bakterií, který může způsobit infekci pokožky.

■ Padělek dřevěné mašinky Tomáše, který obsahuje příliš malé části, jež mohou děti vdechnout.

■ Pájka, při jejímž používání hrozí úraz elektrickým proudem.

Všechny tyto výrobky byly, spolu s několika desítkami dalších, zachyceny v České republice v prvním pololetí roku 2015. Všechny jsou nebezpečné. A před všemi jsme spotřebitele varovali na adrese **www.nebezpecnvyrobky.cz**.

Databázi nebezpečných výrobků provozujeme od roku 2011 a za tu dobu se v ní objevilo **téměř 12 000 varování**.

Vedle produktů zachycených dozorovými orgány přímo v České republice v ní najdete i výrobky z evropské databáze RAPEX (rychlý výstražný informační systém o nebezpečných výrobcích nepotravinářského charakteru), které mohou být k dostání na českém a slovenském trhu. Databáze je doplněna i o nebezpečné výrobky, na které jsme narazili během našeho testování.

K odběru informací o nově zachycených nebezpečných výrobcích z vámi vybraných kategorií se přihlásíte přímo na www.nebezpecnvyrobky.cz po kliknutí na tlačítko „Varování e-mailem“.

Pokud jste majitelem obchodu a chcete se ujistit, že se ve vaší nabídce nevyskytují výrobky označené dozorovými orgány jako nebezpečné, můžete si po registraci stáhnout potřebná data.

www.nebezpecnvyrobky.cz

06

14

31

40

d
Test

XXII. ročník

7. vydání měsíčníku dTest připravili:

Jan Hrouda, Ondřej Jánoška, Olga Šlesingrová, Daniel Pavlis, Jakub Fečko, Jana Šulcová, Kateřina Kočvarová, Lukáš Zelený, Miloš Borovička, Martin Vágner, neoznačené fotografie Petr Neubert a archiv časopisu, Jiří Novák (ilustrace).

dTest, o.p.s. (IČ: 45770760)

se sídlem Černomořská 419/10, 101 00 Praha 10–Vršovice.

Vedoucí redakce: Daniel Pavlis. Vedoucí testování: Jan Hrouda.

Technické zpracování Elena Saltuariová.

Informace o předplatném podá a objednávky přijímá dTest,

tel.: 241 404 922, e-mail: dtest@dtest.cz.

Distribuce: PNS a.s. Správa distribuce: STRAPER s.r.o.

dTest je zahrnut v monitoringu médií Anopress IT. Přetisk zapovězen.

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. 3105/1994.

MK ČR E 6876 Na titulní straně použita ilustrační foto.
ISSN 1210-731X

Toto vydání vychází 2. 7. 2015

© dTest, o.p.s., Praha

Obsah

Testy

Plotostřihy

Přesný tvar bez námahy
6

Fotoaparáty

Pro barvitě letní vzpomínky
14

Zmrzliny

Kam zmizel mléčný tuk?
31

Sendvičovače

Pozor, některé pálí
40

Právo

Stavba

38

Informační servis

Spotřebitel ve světě

4

Plody našich krajů

12

Jak chutná sirup

45

Škoda Superb má 5 hvězdiček

50

Finance

Elektřina zlevňuje

48

Mimořádná příloha

Energetika

a úspory energií

23

Kdy jindy dostanete neodolatelnou chuť na zmrzlinu, než v horkých letních měsících? My s tím počítáme, a proto jsme po loňském testu zmrzlinovačů letos zařadili do červencového vydání test kupovaných zmrzlin. Zatímco doma máte dokonalý přehled o použitých ingrediencích, které si můžete vybírat, v případě zmrzlin z obchodů jste značně limitovaní. Byť informovaní budete, přečtete-li si drobné písmo na etiketách, na výběr moc nemáte. Až na jedinou výjimku obsahovaly všechny testované vanilkové nůtky rostlinné oleje, které se do nich přidávají jako levnější náhražka mléčného tuku. Většinou jde o rafinovaný kokosový olej s vysokým podílem nasycených mastných kyselin, jejichž příjem je vhodné omezovat. Východiskem mohou být zmrzliny tvarohové, které obsahují výhradně tvaroh, smetanu či mléko. Jenže k jejich škodě je někdy výrobci ponoří do polevy, která ve velkém obsahuje ten samý kokosový olej, tentokrát místo kakaového másla, které bychom uvítali... Levné náhražky najdete i v ovocných sirupech, které po naředění vodou mohou také představovat vítané osvěžení. Místo cukru se používá problematický, ale mnohem levnější a sladší glukózo-fruktózový sirup, a ovoce v některých výrobcích vůbec nenajdete. Při našem pátrání jsme prostě narazili na sirupy, které představují oslazenou, obarvenou a ovoněnou vodu bez jakéhokoli podílu ovocné šťávy. Dobře si tedy promyslete, jestli na koupi takového výrobku chcete skutečně „ušetřit“.

Skutečných úspor, dokonce v řádu tisíců korun, můžete snadno dosáhnout v oblasti energií. I v tomto případě je však třeba obezřetnosti, jak píšeme v mimořádné příloze, která nahrazuje jeden z obvyklé pětice testů. Týká se energetiky a úspory energií, pro příští vydání pak chystáme téma nájemních vztahů.

Věřím, že vás toto letní zpestření zaujme a dozvíte se řadu užitečných informací!

Dan Pavlis

Informační servis Spotřebitel ve světě

Po celém světě probíhá masové svolávání automobilů, které mohou být osazeny vybuchujícími airbagy Takata, o nichž jsme v našem zahraničním přehledu již informovali. Ukázalo se, že i po českých silnicích jezdí vozy, jichž by se problém mohl týkat. Jedná se o zhruba devět tisíc aut značek Toyota, Honda a Nissan. Čeští zástupci jmenovaných automobilek už proto vyzvali majitele aut, aby se dostavili do servisů na kontrolu.

Američtí zákonodárci na straně spotřebitele

■ Americké ministerstvo zemědělství vydalo předpis nařizující povinné označování hovězího masa, které bylo mechanicky naklepáváno či křehčeno. Takové maso může být, pokud není dostatečně tepelně upraveno, příčinou šíření nákaz bakteriálního původu. Na balíčcích s masem tak přibude i návod na dostatečnou tepelnou úpravu.

■ Ač se to může zdát neuvěřitelné, některé firmy v USA uvádějí ve svých obchodních podmínkách ustanovení, která pokutují či zakazují jakoukoliv kritiku zakoupeného zboží či čerpání služby na sociálních sítích. Jako první toto ustanovení zakázal stát Kalifornie. Nyní se do Kongresu USA dostal návrh zákona, který má definitivně zakázat uvádění tohoto ustanovení v obchodních podmínkách firem na celém území USA.

Problémy ve Francii

■ Francouzská spotřebitelská organizace UFC Que Choisir upozorňuje, že významná část obrázků, které se prodávají na Montmartru a jiných oblíbených turistických lokalitách v Paříži, nepochází od místních umělců. Prodejci si je objednávají ve velkém na čínském obchodním portálu Aliexpress, patinují je kávou či na slunci a pak je prodávají turistům jako autentické.

■ Společnost Avenir Telecom, která na francouzský trh dodává levné chytré telefony, nutila prodejce psát na internetu falešné recenze jejích produktů. Prodejci od dodavatele obdrželi i vzor, podle něhož měli recenze psát - měly být nadšené, ale nikoli okaté a vždy pětihvězdičkové. Firemní zadání se ovšem rychle dostalo do rukou spotřebitelské organizace UFC Que Choisir a následně na internet, plánovaná „kampaň“ tak Avenir Telecom nevyšla.

Chytré, ale problémové

■ Krátce poté, co se na konci dubna dostaly chytré hodinky Apple Watch na americký trh, byly hlášeny první problémy, jak infor-

muje server Consumerist. Jejich dlouhodobé nošení mohlo spotřebitelům s citlivější pleť způsobit vyrážky, některé funkce navíc nefungovaly lidem s potetovanými pažemi. Nejčastěji se problémem vyskytoval u spotřebitelů potetovaných červeným či černým inkoustem.

■ Provozovatelé ridesharingové aplikace Uber se v USA nejspíše nevyhnou soudu. Předmětem sporu je, že někteří řidiči odmítali přijímat pasažéry se zrakovým postižením a s vodícím psem. V krajních případech pak ještě nevidomým účtovali penále za neuskutečnou jízdu. Jiní řidiči pak asistenčního psa pouze naložili do kufru vozidla.

■ Německá spotřebitelská organizace Stiftung Warentest (SW) se nedávno zaměřila na elektronické cigarety a jejich působení na lidské zdraví. Tvrdí, že e-cigarety nejsou zcela ne-

škodné, jsou ale vhodné jako alternativa ke klasickému tabáku či jako pomůcka při odvykání. Zároveň však dodává, že nekuřák by kouřit začínat neměl, a to ani elektronickou cigaretu.

Šmejdi rádi všude

■ Americký server Consumerist informoval o aktivitách „šmejdu“ v mexickém městě Puerto Vallarta. Tam turisty nalákali na přednášku, za jejíž vyslechnutí měli dostat občerstvení a 450 dolarů. Místo toho se však konala mnohahodinová předváděcí akce, jejíž účastníci byli nejprve vyhlodováni a poté opiti. Většina z nich odešla s nechtěnou smlouvou o sdílení proměnlivého chaty.

■ Italská spotřebitelská organizace Altroconsumo varovala před novým trikem telemarketérů. Ti se při uzavírání smluv o dodávkách elektřiny a plynu v telefonu vydávali právě za zástupce Altroconsumo, která však neměla s nabídkami nic společného. Zneužili toho, že Altroconsumo svým příznivcům nabízelo telefonické upozorňování na slevové akce. Svým čtenářům však Altroconsumo nikdy nic neprodávalo, pouze je informovalo o nabídce. ✕

spotřebitele.dtest.cz

Portál přináší aktuální zprávy ze zahraničí i z České republiky. Jeho smyslem je nabídnout informace, které se v médiích obvykle neobjevují a které přispívají k lepší orientaci v oblasti spotřebitelské problematiky. Články jsou přehledně tříděny podle sledovaných kauz, nejčastějších problémů, zákonů, institucí a spotřebitelských organizací.

Evropské spotřebitelské centrum

Vyplatí se komerční záruka?

Monitor

Vyúčtování za volání čtěte pozorně

Komerční neboli rozšířené záruky na jednotném trhu EU nemusejí být tím, čím se zdají. Síť Evropských spotřebitelských center (ESC) provedla 342 šetření v 25 zemích, prověřila 104 webových stránek, kontaktovala 127 obchodů a provedla internetový průzkum mezi 543 spotřebiteli se zkušeností s komerční zárukou. Výsledky ukázaly, že ne všechny jdou nad rámec zákonné záruky a že některé mají řadu omezení, například platí jen v zemi prodejce.

Komerční záruka je dobrovolná služba poskytovaná prodejcem či výrobcem, někdy i třetí stranou. Měla by rozšiřovat spotřebitelská práva daná zákonem, například o možnost opravy výrobku u zákazníka doma. Někdy ji spotřebitel platí v ceně výrobku, jindy je možné ji získat za příplatek.

Tyto záruky se staly především marketingovým nástrojem a informace o jejich podmínkách nebývají jasné. Ve 40 % případů podnikatelé neuvedli, kdo záruku poskytuje, a tři pětiny z nich špatně informovaly o zákonné záruce. Někteří prodejci navíc matou spotřebitele tvrzením, že na zakoupený výrobek platí pouze roční komerční záruka, a že když není případná reklamacie v rámci ní vyřízena kladně, tak již nelze vadu reklamovat v rámci zákonné dvouleté záruky. To ale není pravda.

Pro spotřebitele se komerční záruka vyplatí právě tehdy, kdy přináší ochranu pro situace, na které se nevztahuje zákonná záruka, nebo nabízí dodatečné služby, jako je například možnost opravy výrobku u spotřebitele doma. Přínosné je, když je delší než zákonná záruka a když kryje například i mechanické poškození výrobku nebo je spotřebiteli poskytnut náhradní výrobek

v průběhu opravy. Může krýt i poškození v důsledku nehody, kontaktu výrobku s vodou a podobně.

Délka nabízených komerčních záruk se liší mezi jednotlivými zeměmi i různými typy výrobků, a to od šesti měsíců do pěti let. Pro televizory jsou to dle průzkumu ESC obvykle dva roky, zatímco pro fotoaparáty nejčastěji rok. Někdy jsou záruky zpoplatněny, což platí i pro Česko, jindy jsou bezplatné po dobu dvou let a zákazník platí až za případné prodloužení na tři nebo i pět let.

Dvě třetiny spotřebitelů oslovených v rámci online průzkumu byly s využitím komerční záruky spokojeny. Zbytku ale vadily průtahy při vyřizování reklamace a to, že prodejci vůbec nekomunikovali, dále dublování s jinými službami, jako je například ochrana poskytovaná uživateli kreditních karet, nebo že komerční záruka byla moc drahá na to, jakou ochranu spotřebiteli nabízela.

Je vhodné připomenout, že v rámci zákonné odpovědnosti za vady, kterou stanoví právní předpisy EU pro členské země, Norsko a Island, mohou spotřebitelé po dva roky od nákupu v těchto zemích požadovat opravu, nebo výměnu věci; případně slevu z ceny, či vrácení plné ceny výrobku. Některé z uvedených států navíc mají tuto minimální lhůtu prodlouženou, a to buď u všech výrobků, nebo u těch, u kterých se předpokládá delší životnost. Například v Nizozemí či v některých skandinávských zemích se to týká praček.

Průzkum sítě ESC ukázal, že je vždy třeba seznámit se s podmínkami komerční záruky, než si za ni spotřebitel připlatí. Některé totiž nabízejí stejné či velmi podobné „služby“ jako klasická zákonná záruka.

Věděli jste, že mobilní operátoři mohou měnit podmínky již uzavřené smlouvy, kdykoliv je napadne? Dovoluje jim to zákon. Váš souhlas ke změně smlouvy nepotřebují, to však neznamená, že si to musíte nechat líbit.

Věnujte pozornost vyúčtování za služby od svého operátora. Jinak se může snadno stát, že vám uteče drobným písmem, třeba i na zadní straně uvedená informace, že váš tarif ukončuje a převádí vás na jiný, zpravidla „výhodnější“. Operátoři často mění ceny tarifů či počet volných minut, přidávají omezení k množství stažených dat nebo prodloužují výpovědní lhůty.

Zákazník má v případě změny smluvních podmínek právo smlouvu zrušit, ale pouze pokud se jedná o podstatnou změnu, která vede ke zhoršení jeho postavení. Nejméně jeden měsíc před zavedením nových pravidel musí operátor své zákazníky informovat na každé pobočce a na internetu. Jedná-li se o podstatnou změnu k horšímu, musí každého zákazníka poučit, že může bezplatně ukončit smlouvu, a to stejnou formou jako mu zasílá vyúčtování. Význam změny a její dopad na zákazníky však překvapivě posuzuje právě operátor.

Jestliže vám operátor pouze sdělí, že podmínky se k určitému datu mění, a dokonce že to pro vás bude výhodnější, vždy si to ověřte porovnáním aktuálního a budoucího znění všeobecných obchodních podmínek a podmínek vašeho konkrétního tarifu. Zjistíte-li, že vás místo výhod čeká zdražení, omezení a rušení využívaných služeb či ztížení ukončení smlouvy, pak máte právo smlouvu ke dni nabytí účinnosti změn zrušit.

Naše informace týkající se této problematiky uveřejnila televize Prima, Český rozhlas a média zaměřená na ekonomické a domácí zpravodajství.

Zpracováno s využitím monitoringu médií společnosti Anopress IT.

Kontakty na ESC ČR
Štěpánská 15, 120 00 Praha 2
e-mail: esc@coi.cz; telefon: 296 366 155
www.evropskyspotrebitel.cz

Test Plotostříhy

Zahradní nůžky jsou nezbytným nástrojem na údržbu živých plotů. Pokud z nich na zahradě nemáte zrovna čínskou zeď, ale staráte se jen o pár metrů a nechcete se namáhat s klasickými nůžkami, ideální je pro vás elektrická nebo akumulátorová verze. Srovnali jsme celkem 18 těchto přístrojů s délkou lišty 42 až 55 centimetrů. Hledali jsme jejich výhody a nevýhody, porovnávali pracovní výkony a zjišťovali, jak jsou odolné. S úpravou keřů z měkkého dřeva neměly výraznější problémy, ale s tvrdším dřevem některé zápasily.

Přesný tvar bez

námahy

d dobrá rada

Živý plot je většinou tvořen keři nebo stromky z měkkého dřeva, takzvanými konifery, ale jsou i živé ploty například z tvrdých buků. Ty jsou pro některé elektrické nůžky příliš tvrdým oříškem, který obtížně rozlouskávají. Z 18 otestovaných jen čtyři dostaly za stříhání bukového živého plotu dobrou známku. Mezi nimi nejlepší elektrické nůžky **Makita UH4570** (dobře, 3270 Kč) i nejlepší akumulátorový plotostřih **Stihl HSA 66** (velmi dobře, 6520 Kč bez akumulátoru). Měkké dřevo pro ně nebylo překážkou a v praktických zkouškách si tak celkově vedly velmi dobře. Ostatní testované modely jsou vhodné spíše na úpravu živých plotů z měkkých dřevin, na tvrdé dřevo buků nemají dostatečnou sílu. To se projevuje špatnou kvalitou stříhu a delším časem potřebným na ostříhání.

Živý plot rovný jako stěna je zajímavým, oku lahodícím zahradnickým prvkem. Sám od sebe však takto dokonale nenaroste, jeho pravidelnost je dílem člověka, který se o něj stará a tvaruje ho do požadované podoby. Stejně jako snad každý jiný nástroj nebo nářadí, mají i zahradnické nůžky v současné době svoji motorovou verzi. Existují benzínem, elektřinou ze sítě i akumulátorem poháněné modely, se kterými to jde snáze a rychleji. My jsme otestovali dva posledně jmenované typy, které jsou pro běžného zahrádkáře nejvhodnější. Benzínové jsou určeny spíše pro velké pozemky či úpravu veřejných prostranství. V první řadě nás zajímalo, jak si takzvané plotostřihy s výkonostním rozpětím 400 až 600 wattů povedou v terénu. Vyzkoušeli jsme je na dvou typech živých plotů – jeden tvořily túje z měkkého dřeva, druhý tvrdé buky.

Túje zvládnou, s bukem mají problémy

Při praktických zkouškách jsme živé ploty rozdělili na stejně velké úseky a pro každé nůžky jsme náhodně vybrali dva z nich. Hodnotili jsme tři nejdůležitější vlastnosti: rychlost, schopnost a kvalitu stříhu. V prvním

případě jsme měřili čas potřebný k ostříhání přiděleného úseku plotu. U schopnosti stříhu jsme sledovali, jestli se nůžky s živým plotem perou a zasekávají se, nebo jim to jde jako po másle a pracují plynule. Z hlediska kvality jsme hodnotili čistotu stříhu. V tabulce pak vidíte výslednou známku z těchto hodnocení.

Ukázalo se, že většina testovaných přístrojů je vhodná spíše pro úpravu živých plotů tvořených keři z měkkého dřeva s tenkými nebo středně silnými větvičkami. S těmi si dokážou poradit. Na tvrdé bukové dřevo však nemají dostatečný výkon, což se projevuje delším časem potřebným k ostříhání plotu, zasekáváním řezací lišty a horší kvalitou stříhu – silnější větvičky nejsou čistě ustřižené, ale spíše postupně řezané nebo utržené (viz foto na str. 9). Za tyto nedostatky jsme udělovali špatné nebo velmi špatné známky.

Na celkovou velmi dobrou známku z praktických zkoušek dosáhly jen nejlepší nůžky z obou kategorií, konkrétně elektrická Makita UH4570 a akumulátorový Stihl HSA 66, dobře hodnocené byly tři ze zbylých šestnácti (oba modely Ryobi a Skil s přívodním kabelem). Stříhání s nimi je rychlé, bez problémů si poradí i s více větvičkami najednou (což je pro mnohé jiné modely obtížné a zasekávají se při tom), a čistota stříhu je velmi dobrá. Dobře a velmi dobře hodnocené nůžky zvládnou také takzvaný zpětný řez, což je technika úpravy živého plotu, kdy se zkracují i silnější větve ze starého dřeva – to podporuje růst nových výhonků a houstnutí rostliny.

Charakter si žádá bezpečnost

Elektrické nůžky na plot jsou ze své podstaty nebezpečným nástrojem. Mají odhalenou lištu s ostrými zuby, o které by se člověk při práci mohl poranit. Na zubech jsou proto malé nástavce (v žargonu se nazývají palce), které zabraňují kontaktu s ostřím. Na bezpečnost je dbáno i při zapínání stroje – k uvedení do provozu je zapotřebí stisknutí dvou na sobě nezávislých spínačů, což zamezuje náhodnému spuštění zařízení. Několik modelů je navíc vybaveno další pojistkou, která ovladač zablokuje. To je užitečné například při přenášení.

Bezpečnost je na místě i při vypínání nůžek. Všechny jsou vybaveny takzvanou rychlobrzdou, která po puštění spínače zastaví čepel do jedné sekundy.

➤ str. 11

plotostřihy elektrické

	Makita UH4570	Metabo HS 45	Skil 0740AA	Gardena Easycut 42	Power Plus POWXG2008	Bosch AHS 50-16	Black&Decker GT4245
průměrná cena (Kč)	3270	3340	1410	2090	1540	1880	1290
hodnocení kvality	dobře 77 %	dobře 63 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 49 %	uspokojivě 48 %	uspokojivě 44 %	uspokojivě 42 %
stříhání	velmi dobře 82 %	uspokojivě 56 %	dobře 63 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 51 %	dostatečně 39 %	dostatečně 27 %
živý plot z tují / živý plot z buků	++ / +	+ / O	+ / O	+ / O	+ / -	O / -	O / --
obsluha	dobře 64 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 58 %	dobře 61 %	uspokojivě 41 %	dostatečně 39 %
komfort uchopení / ergonomie ovladačů	+ / ++	O / O	O / O	+ / +	++ / +	- / -	- / O
vyváženost / manévrovatelnost	O / +	O / O	O / O	+ / +	O / +	+ / O	O / O
vibrace / hlučnost	+ / O	+ / O	O / O	+ / O	O / O	+ / O	+ / O
překážení kabelu / snadnost přenášení	++ / +	- / +	O / +	O / +	O / +	- / +	O / +
úsilí potřebné k řezání / kryt čepele	+ / +	O / +	O / O	O / -	O / +	- / O	- / -
čištění / uskladnění	O / +	- / +	- / +	+ / -	+ / +	- / -	- / -
údržba / celkový dojem	+ / O	+ / O	+ / O	+ / +	+ / O	+ / O	+ / O
odolnost	dobře 75 %	velmi dobře 100 %	dostatečně 21 %	dostatečně 34 %	nedostatečně 18 %	dobře 66 %	velmi dobře 100 %
zátěžový test	+	++	-	-	-	++	++
pádové zkoušky ¹⁾	✓	✓	✗	✓	✗	✗	✓

technické údaje

výkon (W)	550	450	450	400	600	450	420
řezná délka: deklarovaná / změřená (mm)	450 / 455	550 / 420	520 / 490	420 / 425	550 / 530	500 / 510	450 / 425
využitelná řezná délka (mm)	325	345	390	410	480	470	340
maximální hloubka řezu (mm) ²⁾	17	20	14	15	15	14	11
maximální rozestup nožů (mm) ³⁾	28	28	22	16	24	18	20
hlučnost (dB(A))	100	98	103	99	100	95	93
vibrace (m/sec ²)	6,7	<2,5	3,3	<2,5	3	<2,5	2,3
tvár předního držadla (podle písmene)	U	U	U	U	U	T	T
nastavitelné zadní držadlo	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗
bezpečnostní pojistka	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
hmotnost (kg)	3,6	3,4	2,8	3,4	3	2,7	2,1
délka přívodního kabelu (mm)	270	175	250	300	385	210	0 ⁴⁾

klíč:

++	+	O	-	--
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky (shodné i pro tabulku na straně 10):

✓ ano ✗ ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

¹⁾ Testované modely buď zkouškou prošly bez problémů, nebo se rozbily.

²⁾ Vzdálenost od okraje zubů k řezací liště; čím menší je hloubka řezu, tím víc hrozí, že větev nebude přestříhnuta čistě a najednou, ale bude řezána postupně.

³⁾ Maximální průměr větvičky, kterou stroj dokáže uchopit.

⁴⁾ Nemá vlastní kabel, pouze zásuvku pro prodlužovačku.

Wolf-Garten HS 50 E	Fieldmann FZN 2002-E	Hecht 604	Ryobi RHT5555RS
1630	1320	910	2250
dostatečně 33 %	dostatečně 30 %	dostatečně 30 %	dostatečně 30 %
dostatečně 22 %	uspokojivě 54 %	dostatečně 38 %	dobře 77 %
o / --	+ / o	+ / -	++ / +
uspokojivě 48 %	dobře 61 %	uspokojivě 44 %	dobře 64 %
o / o	+ / ++	o / o	+ / +
o / o	+ / ++	o / o	o / +
o / o	+ / o	o / o	o / o
o / +	o / o	o / +	- / +
- / o	o / --	o / o	+ / o
- / -	- / -	+ / -	+ / +
+ / o	+ / +	+ / o	+ / +
uspokojivě 56 %	nedostatečně 0 %	nedostatečně 0 %	nedostatečně 0 %
o	--	--	--
✓	✓	✓	✓

500	550	500	550
500 / 490	510 / 520	510 / 455	550 / 540
500	495	355	540
14	15	12	18
24	20	19	28
101	100	80	100
3	3,09	3,38	5,1
U	U	T	U
x	✓	x	✓
x	✓	x	x
3	3,4	2,2	4,1
295	325	320	200

★ vítěz testu
⊖ výhodný nákup

V tabulce najdete údaje o maximální hloubce řezu a maximálním rozestupu nožů. První hodnota říká, jak silnou větvíčku dokážou nůžky naráz ustříhnout, druhá udává maximální průměr větvíčky, kterou stroj dokáže uchopit. V ideálním případě by obě čísla měla být co největší a rozdíl mezi nimi co nejmenší, aby zachycené větvíčky byly vždy naráz ustříhnuty. S rostoucí hloubkou řezu by se však zvětšovala šířka lišty a velikost zubů a nářadí by bylo příliš robustní a mělo by větší hmotnost. Ve skutečnosti proto narazíte na modely s velkým rozestupem nožů, ale ne s tak velkou hloubkou řezu. Při výběru elektrických nůžek doporučujeme zohlednit stav vašeho živého plotu, hlavně sílu větví, a podle toho vybírat takové, které mají dostatečně dimenzovanou, ještě lépe nad-dimenzovanou lištu. Pokud totiž budete stříhat větvíčky o průměru blízcím se maximálním rozestupu nožů, budou mít nože tendenci k občasnému zasekávání a místo čistého řezu pak bude docházet spíše k „okusování“. Toto nebezpečí hrozí hlavně u starších dřevnatých živých plotů.

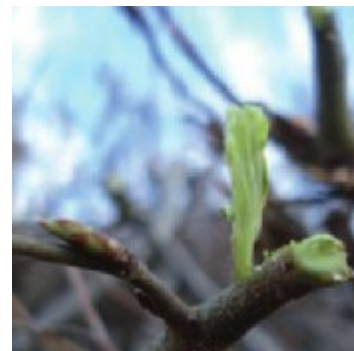
Jak testujeme

podrobný postup testu plotostřihů najdete na www.dtest.cz/plotostrihy

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality elektrických plotostřihů

stříhání 58 %
obsluha 24 %
odolnost 18 %

Na první fotce je vidět speciální stroj pro zátěžový test, do kterého byly zasunuty testovací větvíčky.

Na druhém a třetím obrázku vidíte špatnou, respektive dobrou kvalitu stříhu.

plotostřihy akumulátorové

	Stihl HSA	Ryobi RHT36C5525	Black&Decker GTC3655L20	Bosch AHS 48 LI	Gardena EasyCut 42	Al-Ko HT 18V Li	Stiga SHT 4620 A
průměrná cena (Kč)	6520 ^{*)}	7460	4570	4500	2570	3130	4090
hodnocení kvality	velmi dobře 81 %	dobře 75 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 45 %	dostatečně 33 %	dostatečně 30 %	dostatečně 30 %
stříhání	velmi dobře 83 %	dobře 77 %	uspokojivě 59 %	dostatečně 29 %	dostatečně 26 %	dostatečně 32 %	uspokojivě 43 %
živý plot z tují / živý plot z buků	++ / +	++ / +	+ / O	O / --	O / --	O / --	+ / -
obsluha	dobře 60 %	dobře 61 %	dobře 62 %	uspokojivě 45 %	dobře 60 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 59 %
komfort uchopení / ergonomie ovladačů	+ / +	++ / +	+ / +	O / -	+ / ++	O / O	+ / ++
vyváženost / manévrovatelnost	- / O	O / O	O / O	++ / O	+ / +	+ / +	+ / +
vibrace / hlučnost	+ / O	+ / +	+ / +	++ / O	++ / +	-- / +	+ / O
překážení kabelu / snadnost přenášení	++ / +	++ / +	++ / +	++ / +	++ / +	++ / +	++ / +
úsilí potřebné k řezání / kryt čepele	+ / +	+ / -	+ / -	- / O	- / -	O / +	O / -
čištění / uskladnění	O / +	+ / O	O / -	- / -	+ / -	+ / +	O / -
údržba / manipulace s baterií	+ / ++	+ / +	+ / ++	+ / O	+ / O	+ / O	+ / O
viditelnost indikátoru nabití / celkový dojem	++ / O	++ / O	+ / +	-- / O	-- / +	-- / O	-- / O
odolnost	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	dostatečně 24 %	velmi dobře 100 %	dostatečně 38 %	nedostatečně 0 %	nedostatečně 0 %
zátěžový test	++	++	-	++	-	--	--
pádové zkoušky ¹⁾	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
baterie a nabíjení	velmi dobře 87 %	dobře 60 %	dobře 65 %	uspokojivě 56 %	nedostatečně 13 %	dostatečně 23 %	uspokojivě 47 %
doba provozu po plném nabití (min)	++ 90	+ 63	+ 60	O 50	- 35	-- 22	- 43
doba provozu po 15min. nabíjení (min)	O 13	O 12	- 11	- 11	-- 1	-- 1	-- 2
ztráta kapacity	++	+	++	+	--	+	+
technické údaje							
typ baterie	Li-Ion	Li-Ion	Li-Ion	Li-Ion	NiMH	Li-Ion	Li-Ion
napětí (V) / kapacita (Ah)	36 / 2,8	36 / 2,6	36 / 2	18 / 2	18 / 1,6	18 / 1,3	20 / 1,5
doba nabíjení (min)	140	100	90-120	85	360	200	180-300
řezná délka: deklarovaná / změřená (mm)	500 / 500	550 / 585	550 / 560	480 / 475	420 / 425	510 / 510	460 / 450
využitelná řezná délka (mm)	480	505	460	475	405	490	380
maximální hloubka řezu (mm) ²⁾	19	19	19	12	15	12	15
maximální rozestup nožů (mm) ³⁾	23	24	25	15	16	14	17
hlučnost (dB(A))	96	96	93	87	85	92	95
vibrace (m/sec ²)	3,7	4,65	<2,5	<2,5	<1,1	4,8	2,86
tvár předního držadla (podle písmene)	U	U	U	T	U	U	U
nastavitelné zadní držadlo	x	x	x	x	x	x	✓
bezpečnostní pojistka	✓	✓	x	x	x	x	x
změřená hmotnost s akumulátorem (kg)	4,25	4,4	3,2	2,3	2,8	2,6	2,75

klíč:

++	+	O	-	--
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky viz strana 8

^{*)} cena bez akumulátoru

★ vítěz testu
⊙ výhodný nákup

Aby nedocházelo k nechtěnému poškození lišty například při neopatrném ukládání nůžek, navléká se na ni ochranný kryt. Vyrábí se buď z tvrdého plastu, nebo z měkkého igelitu. Praktičtější je verze z tvrdého plastu, která se neohýbá a lze snadno nasunout. Měkký kryt vyžaduje při nasazování trpělivost, jinak se rychle protrhne. Tomu odpovídá i naše hodnocení – modely s měkkým krytem lišty mají špatné známky.

Užitečné vlastnosti a výbava

Plotostříhy jsou typem ručního nářadí, který se drží oběma rukama, mají proto i dvě samostatné rukojeti. Tvar té přední je buď obloukový (ve tvaru písmene U), nebo rovný (ve tvaru písmene T). Pro pohodlnější ovládání je lepší tvar U, který umožňuje měnit úchop podle toho, jestli stříháte v horizontální či vertikální poloze; spínač je tu po celé délce rukojeti. Tvar T toto neumožňuje, protože má spínač pouze v horizontální poloze, a stříhání vysokých stěn plotu proto není příliš pohodlné. Projevuje se to i v našem hodnocení, kde modely s touto rukojetí mají horší známky za komfort uchopení i za ergonomii ovladačů.

Zadní rukojeť je většinou jednoduchá s jedním ovladačem, ale například Makita UH4570 ji má obloukovou, kterou lze uchopit více způsoby. Čtyři z testovaných modelů (akumulátorová Stiga a kabelové Power Plus, Fieldmann a Ryobi) mají praktickou otočnou zadní rukojeť usnadňující držení přístroje při vertikálním stříhu. Fieldmann FZN 2002-E je navíc vybaven úhlově nastavitelnou zadní rukojetí pro snadnější stříh blízko u země nebo vysoko nad hlavou.

Protože je přední rukojeť velmi blízko řezací lišty, je chráněna plastovým krytem, který zadrží odletující kousky větví. V některých případech, například u modelu Metabo HS 45, je

Nejlepší testované elektrické nůžky Makita UH4570 jsou vybaveny praktickým třetím spínačem umístěným na zadní rukojeti. Při jeho využití se změní způsob uchopení a prodlouží se operativní vzdálenost o 23 cm. Úchop sice není pohodlný, protože obě ruce drží zadní rukojeť a váha přístroje tvoří velkou páku, ale obsluha díky tomu dokáže ostříhat vzdálenější nebo hůře dostupná místa. Také elektrický Fieldmann FZN 2002-E disponuje třetím tlačítkem na zadní rukojeti, s jehož využitím se operativní vzdálenost prodlouží až o 35 cm na konečných 92 cm.

však navržen trochu nešťastně, protože výrazně zkracuje využitelnou řeznou délku lišty. Oproti deklarovaným 550 mm je efektivních pouze 345 mm. Velký rozdíl mezi deklarací výrobce a skutečností jsme zjistili také u elektrických modelů Black&Decker, Hecht, Makita nebo Skil.

Odolnost a životnost

Sice nepředpokládáme, že by nůžky měly často padat na tvrdou zem, ale někdy se to stát může. Proto nás zajímalo, jestli mají bytelnou konstrukci i plastový kryt. Při pádových zkouškách jsme každý model nechali třikrát spadnout z výšky jednoho metru na betonovou zem, pokaždé v jiné poloze. Jeho stav jsme pak hodnotili podle logiky, že kvalitní výrobek by měl pády vydržet, proto jsme neudělovali dobré známky ve chvíli, kdy zkouškami prošel bez poškození, ale penalizovali jsme ho nedostatečnou známkou, pokud se rozbil. To je případ několika modelů s kabelovým přívodem, kterým se při pádové zkoušce rozbila přední rukojeť.

V druhé dílčí zkoušce odolnosti, v závažném testu, jsme nechali všechny

nůžky po dobu 66 hodin v přesných cyklech provozu a odpočinku stříhat bukové větvičky. Sledovali jsme při tom, jestli nedojde k nějaké poruše motoru nebo jiných částí nůžek. Velmi dobré hodnocení dostaly jen ty modely, které neúnavně stříhaly po celou vymezenou dobu.

Bohužel jsme byli svědky mnoha závad, kvůli kterým stroj přestal pracovat dřív, než dosáhl 66 hodin. Například elektrické nůžky Ryobi a akumulátorová Stiga odešly kvůli problémům s převodovkou už po sedmi hodinách testu, kabelový Hecht skončil po 10 hodinách kvůli poškozenému komutátoru, nůžky Fieldmann měly obroušené uhlíky po 19 hodinách. Nejhůře na tom byl akumulátorový model Al-Ko, který přestal fungovat už po třech hodinách testu kvůli problémům s elektronikou a nedostatečnému výkonu.

Baterie, nebo kabel?

Při rozhodování, jaký typ elektrických nůžek pořídit, hraje roli několik faktorů. Jsou to dostupnost elektrické sítě, velikost živého plotu a také vaše finanční možnosti. Akumulátorové modely jsou dražší než kabelové, v některých případech velmi výrazně. Na druhou stranu vám umožní volnost pohybu a zcela eliminují riziko přestřížení přívodního kabelu.

Velikost živého plotu je rozhodující proto, že čím je větší, tím déle ho budete stříhat. Testované akumulátory vydrží v průměru zhruba 55 minut (nejdéle vítězný Stihl, 90 minut, a nejméně Al-Ko, 22 minut), což na velký plot nemusí stačit. Potom budete muset činnost přerušit a čekat, než se baterie dobije. Na velký plot proto doporučujeme verzi s kabelem – samozřejmě pouze v případě, kdy je dostupná elektrická síť. Pokud však nemáte na výběr a jste odkázáni na energii z baterie, někteří výrobci používají takzvaný akumulátorový program, který zákazníkovi umožňuje vybrat si z několika výkonostních variant. A navíc pak baterii můžete používat i v jiném nářadí stejného výrobce.

Při výběru se držte obecného pravidla, že čím je větší napětí baterie, tím budou nůžky výkonnější, a čím větší je její kapacita, tím déle vydrží pracovat. Odpovídají tomu i hodnoty v naší tabulce, kde jsou na prvních místech modely s největší kapacitou a napětím baterie. ✗

Jak testujeme

podrobný postup testu plotostřihů najdete na www.dtest.cz/plotostrihy

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality akumulátorových plotostřihů

stříhání 55 %
obsluha 20 %
odolnost 15 %
baterie a nabíjení 10 %

Informační servis

Plody našich krajů: ovoce

Se začátkem léta konečně nastává období, ve kterém lze využít plodů z vlastních zahrádek nebo nabídky českých farmářů a pěstitelů. Asi není třeba zvlášť vysvětlovat, v čem spočívají výhody sezónních potravin. Přinejmenším jde o čerstvé plody, které nemusely k uspokojení našich chuťových buněk cestovat přes půl světa. V prvním dílu našeho mini-seriálu se podíváme na to, jak může být prospěšné ovoce a kdy je jeho čas.

Ovoce, a to sezonní zvlášť, je důležitým zdrojem vitamínů, minerálních látek, enzymů a vlákniny. Vhodné je konzumovat ho spíše čerstvé, tepelným opracováním nebo skladováním dochází ke ztrátě těchto cenných látek a nutriční hodnota ovoce pak značně klesá. Skladování závisí na typu ovoce – jahody, maliny nebo meruňky je vhodnější uchovávat v lednici, jablkům nebo hruškám nevadí pokojová teplota. Dlouhodobé skladování už ale vyžaduje teploty nižší, kolem 5 °C, a dobře odvětrávané prostory. Zejména kupované ovoce je pak potřeba před konzumací řádně opláchnout a drobné plody jako maliny nebo jahody je nejlepší po natrhání co nejdříve zkonzumovat nebo zpracovat, rychle totiž ztrácejí svou kvalitu a ovadají.

První známky léta

Prvním dostupným ovocem vypěstovaným v Česku, které se prodává zejména v červnu a někdy dokonce už v květnu,

jsou **jahody**. V supermarketech můžete na nabídku těchto oblíbených plodů narazit díky dovozu již dříve, jejich chuť a vůně se však nevyrovná těm, které jsou sbírané v plné sezóně.

Jahody jsou účinné v prevenci zánětů, kardiovaskulárních onemocnění, rakoviny nebo diabetu. Díky obsahu antokyanových barviv jsou účinnými antioxidanty, které chrání naše tělo a bojují proti volným radikálům. Maska na obličej z rozmačkaných jahod pleť projasňuje a zesvětluje pigmentové skvrny. Draslík a třísloviny přispívají k čištění organismu, železo pomáhá v boji proti chudokrevnosti a poruše krvevorbě.

Konec školního roku je obdobím **třešní** a jim podobných **višní**, které dozrávají o něco později. Tyto druhy ovoce obsahují množství vitamínu C, A a vitamínů skupiny B, významně zastoupeny jsou také minerální látky draslík, vápník nebo železo. Jak třešně, tak višně pomáhají vylučovat kyselinu močovou z těla a tím jsou pomocníky v léčbě a prevenci dny. Vázaný jód, který obsahují, zase působí při problémech se štítnou žlázou.

Letní prázdniny ve znamení ovoce

S teplým letním počasím dozrávají meruňky a broskve, jejichž hlavní sezóna je v červenci a srpnu. **Meruňky** jsou bohaté na vlákninu, která pomáhá při potížích se zácpou. Lykopen v meruňkách pomáhá chránit organismus proti rakovině, výskyt železa na-

pomáhá správné krvevorbě. **Broskve** pak mají čistící účinek, jejich konzumace podporuje imunitu a chrání srdce.

Mezi drobné ovoce, na kterém si můžeme v probíhající sezóně pochutnat, patří mimo jahod také maliny, které dozrávají během července spolu s borůvkami, koncem srpna pak přichází řada na ostružiny.

Maliny jsou doporučovány pro prevenci a léčbu cukrovky, odvodňují organismus, čistí střeva a jsou účinné při nemoci ledvin a močového měchýře. V Británii a Ame-

rice byly provedeny studie, které prokázaly, že maliny mají příznivý vliv na snižování ranních těhotenských nevolností a podráždění dělohy. **Ostružiny** jsou pak nápomocné v léčbě zánětu dutin, chřipky nebo kašle. Lísty maliníku, ostružiníku nebo jahodníku obecného (lesní jahody) jsou vhodné do bylinkových čajů, jejichž pravidelné pití pomůže pročistit krev i střeva.

Borůvky obsahují mimo jiné třísloviny pomáhající v léčbě ran a aftů. Mírný desinfekční účinek borůvek přispívá k léčbě zánětlivých

© ExQuisine / Fotolia

© nicknick ko / Fotolia

onemocnění a močové soustavy. Prokazatelný je i jejich vliv na zrak, pomáhají při šedém zákalu nebo šerosleposti a působí na zlepšení pružnosti a pevnosti cévních stěn.

Srstka obecná, meruzalka srstka či srstka angrešt. Se všemi těmito názvy se můžete setkat v případě angreštu, jak se běžně keří i jeho plodu říká. **Angrešt** dozrává v průběhu léta a je zdrojem draslíku, zinku, železa, vitamínu C, E a B. Díky obsahu vlákniny podporuje funkci trávicí soustavy, dále posiluje imunitu, chrání cévní soustavu a zlepšuje růst vlasů a nehtů. Ze sušených lístků se připravuje čaj, který má protizánětlivé a zklidňující účinky.

Červený a černý rybíz dozrávající v našich zeměpisných šířkách v červenci a srpnu obsahuje velké množství vitamínu C, konzumace by se však měly vyvarovat osoby, které mají potíže s pálením žáhy. Čer-

vený rybíz zlepšuje imunitu, náladu a působí proti stresu. Plody a čerstvá šťáva z černého rybízu pomáhají při snižování horečky a díky obsahu rutinu také zlepšují pružnost cév.

Zejména s koncem léta přichází čas švestek. Léčivý účinek mají jak čerstvé, tak sušené plody. **Švestky** nabízejí vyvážený obsah vitamínů B a E, díky vyššímu obsahu vlákniny se mohou konzumovat při léčbě zácpy. Zvyšují vylučování vody a jiných odpadních látek ven z těla, mohou být tedy podpůrným prostředkem při léčbě dny, revmatismu, ledvinových nebo žlučových kamenů.

Ovoce letní i podzimní

Nejvíce konzumovaným ovocem v České republice jsou **jablka**, která se stále – i ve srovnání s citrusy – drží mezi českými spotřebiteli na prvním místě. Toto tradiční ovoce má pro lidský organis-

mus mnoho přínosů – snižuje krevní tlak a překyselení žaludku, napomáhá regeneraci střevní mikroflóry nebo zlepšuje krevní obraz. Při angínách nebo chřipkách urychluje spolu s bylinnými čaji uzdravení. Pití přírodního jablečného moštu účinně pročisťuje organismus a pomáhá proti ledvinovým kamenům. Dobré je vědět, že většina účinných látek, které se v jablku nachází, je soustředěna ve slupce nebo těsně pod ní. Letní odrůdy dozrávají v červenci a srpnu, pozdější pak na podzim.

Kromě jablek jsou tradičním tuzemským ovocem **hrušky**, které se také sklízí v létě i na podzim v závislosti na odrůdě. Jejich konzumace může mít očistný a močopudný účinek, podporuje funkci ledvin a je vhodná pro osoby trpící otoky. Pokud tělo hrušky špatně tráví, je vhodné je před konzumací oloupat.

Během září přichází na řadu sklizeň plodů **vinné révy**, hroznů. Sladké plody jsou díky obsaženému cukru rychlým zdrojem energie, vláknina ve slupce pomáhá správné funkci trávicí soustavy. Jsou zdrojem vitamínů skupiny B, manganu nebo hořčíku, podporující srdeční a svalovou činnost. Červené odrůdy obsahují třísloviny, které jsou účinnými antioxidanty. Hrozny také působí močopudně, mají vliv na metabolismus cukrů, čistí ledviny i močové cesty a jejich konzumace pomáhá při depresi, únavě nebo stresu. ✕

Méně známé ovoce

Kromě dostupného a běžně pěstovaného ovoce se můžete v některých oblastech republiky setkat také s méně obvyklými odrůdami, které v minulosti měly v sadech a na zahradách své místo. Patří sem například **dřín obecný** s tmavě červenými kyselými plody, vhodnými spíše na přípravu marmelád nebo ke kandování. Tradiční na Slovensku, kde má dokonce své muzeum, je **jeřáb oskeruše**, lidově „oskoruša“. Tento listnatý ovocný strom byl na pokraji vyhynutí, v posledních letech ale opět dochází k jeho výsadbě. Mezi další dřeviny pěstované již spíše okrajově se řadí **moruše** s plody podob-

© kentoh / Fotolia

nými ostružině. Příliš často nenarazíte ani na původní **špendlíky**, malé žluté plody švestkovitého tvaru s pečkou uprostřed. Spíše se bude jednat o velmi podobné **mírabelky** či **myrobalány**. Tvarem podobné malému jablku, ale velmi tvrdé, jsou **kdoule**, které je třeba konzumovat až po tepelné úpravě. Využívají se zejména k výrobě džemů. Mráz naopak ke své požitelnosti potřebují **mišpule**, kulaté plody hnědé až hnědozelené barvy, které je z toho důvodu vhodné očesat až po prvních mrazících, kdy změknou.

Test Fotoaparáty

Vybíráte fotoaparát pro zachycení svých prázdninových zážitků a dobrodružství? Nabídka je skutečně široká – od jednodušších kapesních kompaktů přes větší modely s mohutným zoomem až po systémové fotoaparáty s výměnným objektivem. Kvalitní přístroje lze najít ve všech kategoriích, přitom nemusí jít nutně o ty nejdražší. Dobrý nový kompakt pořídíte už za pět tisíc, fotoaparát s výměnným objektivem za osm tisíc korun. Nejlevnějším kompaktům se však raději vyhněte, jejich výkony jsou průměrné či jen dostatečné.

Pro barvi vzp

té letní omínky

dobrá rada

Nejlépe hodnocenými kompakty jsou **Nikon Coolpix P900** (dobře, 16 490 Kč) a **S9900** (dobře, 8610 Kč). První jmenovaný patří mezi velké kompakty, má elektronický hledáček a poskytuje bezkonkurenční rozsah zoomu, byť v reálu o něco menší než slibovaný 83násobný. Druhý nabízí stále nadprůměrný 30násobný zoom a praktičtější kapesní rozměry. Za slabého světla mezi kompakty nejlépe fotí **Canon PowerShot SX710 HS** (dobře, 9520 Kč) a **Nikon Coolpix L840** (dobře, 5840 Kč). Výhodnou koupí je pak **Nikon Coolpix S7000** (dobře, 5100 Kč). Ze systémových fotoaparátů do 40 tisíc korun skončila na prvním místě zrcadlovka **Nikon D7200** s objektivem AF-S DX 18-140mm G ED VR (dobře, 39 790 Kč). Na sdíleném druhém místě se umístily bezzrcadlovky **Olympus OM-D E-M5 Mark II** s objektivem Digital ED 12-50mm EZ (dobře, 36 990 Kč) a elektronickým hledáčkem i výrazně levnější a menší **Panasonic Lumix DMC-GF7K** s objektivem G Vario 12-32mm (dobře, 14 070 Kč) a bez hledáčku. Nejvýhodnější poměr cena/výkon přináší **Samsung NX3000** s objektivem 16-50mm PZ OIS (dobře, 8150 Kč).

Do aktuálního výběru jsme tentokrát zařadili kompaktní fotoaparáty a přístroje s výměnným objektivem, které jsme otestovali od posledních publikací výsledků (viz dTest 2/2015 a 7/2014). Příznivcům vodních radovánek a dalších outdoorových aktivit pak přinášíme také stručný přehled odolných kompaktních, jejichž podrobnější výsledky najdete na našem webu.

Jak je vidět při pohledu do tabulky, kompaktní fotoaparáty rozhodně nejsou homogenní skupinou. Patří mezi ně zařízení různých velikostí s rozličným rozpětím zoomu i odlišným rozsahem manuálních funkcí. Rozdíly v rozměrech a možnostech však panují také mezi systémovými fotoaparáty. Do této třídy spadají jak klasické robustnější zrcadlovky s optickým hledáčkem, tak kompaktnější modely s elektronickým hledáčkem či pouze s displejem. Po jakém přístroji nakonec sáhnete, se rozhodujte nejen

na základě vašeho rozpočtu, ale i podle toho, co od fotoaparátu očekáváte a jak jej plánujete používat.

Dodejme, že v případě fotoaparátů s výměnným objektivem jsme selekci omezili na modely s cenou do čtyřiceti tisíc korun. Na trhu jsou i dražší, přičemž cena některých šplhá až ke stům tisíc korun; tyto modely jsou však určeny jen pro úzkou skupinu uživatelů. Případní zájemci najdou jejich výsledky v online databázi na našem webu.

Kompakt víc než mobil

Většina kompaktních je určena primárně pro fotografování v automatickém režimu. Ocení je zejména méně zkušení uživatelé a ti, kteří se nechťejí zabírat složitým manuálním nastavením nebo hledají malý přístroj pro méně náročné použití. Tomu odpovídají i nižší nároky při testování oproti pokročilejším fotoaparátům a skutečnost, že veškeré vizuální zkoušky u nich provádíme v plně automatickém módu.

Kompakty jsou sice čím dál více vytlačovány chytrými telefony, pořízení kvalitního fotoaparátu však stále přináší nesporné výhody. Z přímého srovnání (viz online databáze na našem webu) například vyplývá, že dobrým kompaktním se co do kvality snímků v současnosti vyrovnají jen drahé top modely smartphonů jako Apple iPhone 6, Samsung Galaxy S6, Sony Xperia Z3 nebo Motorola Nexus 6.

Dalším argumentem ve prospěch kompaktních je plnohodnotný optický zoom. Mezi současnými modely najdeme přístroje s až třicetinásobným přiblížením, které si zároveň udržují relativně malé rozměry a nízkou váhu. Bez větších problémů je tedy můžete nosit v kapse, jako například vítěze testu Nikon Coolpix S9900 nebo Canon PowerShot SX710 HS. Fotoaparáty s velkým rozsahem zoomu jsou ideálními společníky na

Jak testujeme

podrobný postup testu fotoaparátů najdete na www.dtest.cz/fotoaparaty

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality fotoaparátů

kvalita snímků 45 %

blesk 5 %

kvalita videa 10 %

displej 10 %

obsluha 30 %

Wi-fi: na internet jen přes mobil

Fotoaparáty se až na výjimky samy připojovat k internetu neumějí, většinu však lze párovat přes wi-fi s chytrými telefony či tablety (po instalaci mobilní aplikace výrobce). Není přitom nutné být v dosahu veřejné bezdrátové sítě, přístroje se dokážou spojit přímo. Do mobilních zařízení pak lze přenášet fotografie a s výjimkou modelu Fujifilm X-A2 je můžete použít i jako dálkový ovladač s živým náhledem. Rozsah dostupných bezdrátových funkcí se model od modelu liší, například u systémových fotoaparátů obvykle nelze na dálku ovládat zoom (v našem výběru neplatí pro Olympus Pen E-PL7 a Samsung NX3000). Rozdíly jsou také v plynulosti náhledu na displeji mobilů – v řadě případů je obnovovací frekvence nižší, zejména u aplikací pro Android. Canon EOS M3 a Pentax K-S2 se nám pak s telefonem s Androidem úspěšně spojit nepodařilo. Některé modely jsou vybaveny speciálním tlačítkem pro rychlé párování s mobily, snadné je také u přístrojů s NFC (ne vždy však funguje), jinak je třeba připojení aktivovat přes menu a mobilem se k fotoaparátu připojit manuálně.

dovolenou – zachytí širokoúhlé snímky skupin, náměstí i krajin stejně jako detaily architektonických skvostů či blízke záběry exotické fauny.

K dostání jsou i modely s ještě monstróznějším než 30násobným zoomem. Řadí se sice mezi kompakty, svým vzhledem však připomínají spíše zrcadlovky. Mají větší objektivy a ergonomicky tvarovaná madla pro pevnější úchop, na rozdíl od kapesních superzoomů tak zabírají více místa a jsou těžší. Například Nikon Coolpix P900 váží skoro kilogram a jeho tloušťka dosahuje téměř 15 centimetrů, zato však nabízí dosud nevidané 75násobné přiblížení. Zajímavé ovšem je, že výrobce deklaruje zoom faktor

o hodnotě 83, což se nám při měření v laboratoři nepodařilo potvrdit. Obdobně výrobci nadsazený zoom jsme zaznamenali u modelů Nikon Coolpix P610, Canon PowerShot SX530 HS a SX410 IS.

Hledáček či manuální funkce jako nadstandard

Naprostá většina kompaktních je vybavena pouze displejem, v některých případech dotykovým či otočným, který umožňuje snadněji pořizovat fotografie z neobvyklých perspektiv. Dvojice velkých modelů Nikon Coolpix P610 a P900 však nestandardně nabízí také malý elektronický hledáček. Kvalitou se sice těm u systémových fotoaparátů ani jeden z nich nevyrovná, přesto může být přínosem zejména při focení za slunného dne, kdy jsou displeje hůře čitelné a tvoří se na nich rušivé odlesky.

Jak již bylo řečeno, běžné kompakty jsou určeny hlavně pro fotografování v automatickém režimu. Elektronika fotoaparátu se o ostření, nastavení doby expozice, clony a dalších parametrů postará za vás. Můžete se tak plně soustředit na zabíraný objekt, stačí zamířit a zmáchnout spoušť. Některé kompakty přesto ambicióznějším fotografům umožňují použití plně manuálního nebo některého z poloautomatických prio-

ritních režimů. Jen v minimu případů však lze také ručně ostřit či ukládat fotografie v bezztrátovém formátu RAW, který zkušeným uživatelům přináší více možností úpravy fotografií na počítači. Všechny zmíněné funkce najdeme jen u omezeného počtu skutečně pokročilých a obvykle také poměrně drahých kompaktních, které až na výměnný objektiv nabízejí možnosti a kvalitu srovnatelnou se systémovými fotoaparáty. Jejich přehled nabízíme na straně 48 a podrobné výsledky naleznete na našem webu.

Výměnný objektiv pro náročné

Přístroje s výměnným objektivem tvoří vyšší třídu fotoaparátů. Oproti kompaktním mají několikanásobně větší obrazové snímače a díky tomu obvykle lépe fotí za slabšího osvětlení a fotografie obsahují méně šumu. Větší snímač také dovoluje více pracovat s hloubkou záběru, tedy rozostřením pozadí či popředí snímku. Se systémovým fotoaparátem můžete mít pod kontrolou skutečně vše – veškeré nastavení parametrů fotografie, volbu objektivu a v některých případech i externího blesku či dalšího příslušenství dle potřeby. Díky záznamu ve formátu RAW pak máte šanci více ovlivnit podobu snímků i po jejich pořízení ve speciálním softwaru.

Další fotoaparáty na webu

Neomezujte se při výběru jen na nově otestované přístroje, na trhu jsou i kvalitní starší modely. Najdete je na www.dtest.cz/fotoaparaty spolu s detailnějším hodnocením zkoušek a přehledem vybavení. Fotoaparáty lze také třídit a vzájemně porovnávat. Výsledky jsou dostupné předplatitelům.

Vybrané zajímavé funkce

■ Maličký Canon PowerShot N2 lze díky kroužkům na objektivu pro ovládání zoomu a snímání používat v libovolné orientaci. Fotografování z mnoha úhlů usnadňuje také otočný displej. Pokud je však displej v běžné pozici, fotoaparát se hůře drží.

■ Modely Canon PowerShot SX530 HS a SX710 HS nabízejí asistenční funkci zoomu, která pomůže udržet objekty v záběru i při velkém přiblížení. Stisknutím speciálního tlačítka se záběr rychle oddálí, poté co objekt znovu najdete a tlačítko uvolníte, dojde k opětovnému zazoomování. Obdobnou funkci najdete také u modelů Nikon Coolpix L840, P610 a P900.

■ Olympus OM-D E-M5 Mark II přináší funkci zvýšeného rozlišení (40M High Res Shot), která pořídí osm snímků a spojí je do jednoho s velmi vysokým rozlišením 40 megapixelů. Oproti nativnímu 16megapixelovému režimu lze hovořit o jasném přínosu, ovšem jak ukázal test, je to za cenu zvýšeného šumu a sníženého dynamického rozsahu. Obrazový šum je viditelnější zvláště při tvorbě výřezů a do určité míry pak omezuje výhody vyššího rozlišení. Režim zvýšeného rozlišení lze navíc smysluplně použít jen za omezených podmínek (snímání nepohyblivého objektu ze stativu).

■ Sloupek pěti LED kontrolky na přední straně modelu Pentax K-S1 slouží k názornému odpočtu samospouště a může také ukazovat počet detekovaných obličejů.

■ Na objektivu testovaném s modelem Samsung NX3000 se nachází speciální tlačítko iFn, které umožňuje rychlou úpravu parametrů fotografie pomocí kroužku na objektivu. Programovatelné tlačítko L-Fn pak nabízí rovněž objektiv v sadě s fotoaparátem Olympus Om-D E-M5 Mark II.

Přestože systémové fotoaparáty také nabízejí automatické funkce, obvykle si je pořizují spíše ti, kteří chtějí dosáhnout co nejlepší kvality snímků a proniknout hlouběji do tajů fotografie. Jsou na ně tedy kladeny o něco vyšší požadavky než na obyčejné kompakty. V našem testu to zohledňujeme a v rámci vizuálních zkoušek u nich posuzujeme nejen výkony v automatickém režimu, ale také snímky pořízené s ručním nastavením za zhoršených světelných podmínek. Navíc hodnotíme tvorbu odlesků způsobených například z boku dopadajícími paprsky či nežádoucí rozptýl světla. Parametry jako rozlišení, vinětaci (tmavnutí okrajů fotografie) či geometrické zkreslení pak hodnotíme rovněž u snímků ve formátu RAW.

Systémové fotoaparáty testujeme v kombinaci s objektivy, se kterým jsou prodávány v takzvaných kitech. Výsledné známky tedy vypovídají o konkrétní kombinaci těla a objektivu a nejsou přenositelné na jiné. Je dobré brát v potaz, že kitové objektivy obvykle patří mezi levnější a méně kvalitní, do začátku však méně zběhlému uživateli pro běžnější focení postačí. Většinou mají zhruba troj- až sedminásobný zoom, a pokud toužíte po větším přiblížení, musíte si

pořídit některý z takzvaných teleobjektivů. Objektivy systémových fotoaparátů mívají omezený rozsah ohniskových vzdáleností, a jestliže chcete pokrýt stejné rozpětí, jaké nabízejí kompaktní superzoomy, znamená to mít po ruce několik samostatných kusů. To představuje nejen větší útratu, ale také větší a těžší brašnu.

Klasické zrcadlovky na ústupu?

Po desetiletí byly systémové fotoaparáty zastoupeny téměř výhradně zrcadlovkami s optickým hledáčkem. V aktuálním výběru jsou reprezentovány například vítězem Nikon D7200 nebo modely Canon EOS 750D či Pentax K-S1. V optickém hledáčku vidíte nijak nezpracovaný obraz pronikající díky zrcadlu a optické soustavě z objektivu přímo do vašeho oka.

Modernější elektronické hledáčky takzvaných bezzrcadlovek naproti tomu obsahují malý displej, do kterého přichází digitálně zpracovaný obraz ze snímače fotoaparátu. Zpočátku byly v nevýhodě, obraz neměly dostatečně ostrý a k jejich neduhům patřilo také znatelné zpoždění oproti realitě. V současnosti už to však obvykle neplatí. Elektronické hledáčky modelů jako Olympus OM-D E-M5 Mark II nebo Panasonic Lumix DMC-GM5K

➤ str. 22

kompaktní fotoaparáty

	Nikon Coolpix P900	Nikon Coolpix S9900	Nikon Coolpix P610	Canon PowerShot SX710 HS	Olympus Stylus SH-2	Canon PowerShot N2	Nikon Coolpix S7000
průměrná cena (Kč)	16 490	8610	10 880	9520	8510	8110	5100
hodnocení kvality	dobře 66 %	dobře 66 %	dobře 65 %	dobře 64 %	dobře 63 %	dobře 61 %	dobře 61 %
kvalita snímků	dobře 67 %	dobře 69 %	dobře 63 %	dobře 68 %	dobře 64 %	dobře 69 %	dobře 69 %
snímky: běžné / nízké osvětlení	+ / O	+ / O	+ / O	+ / +	+ / O	+ / O	+ / O
stabilizace obrazu / rozlišení	++ / +	++ / +	O / +	+ / +	+ / +	++ / +	++ / +
dynamický rozsah / reprodukce barev	+ / O	+ / O	+ / O	O / +	O / O	+ / +	+ / O
zkreslení obrazu / viněta	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	+ / ++	++ / ++
blesk	dobře 74 %	uspokojivě 45 %	dobře 74 %	dobře 60 %	uspokojivě 54 %	dostatečně 23 %	uspokojivě 49 %
kvalita videa	dostatečně 37 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 48 %	dobře 63 %	dostatečně 38 %	dobře 79 %	uspokojivě 55 %
denní / nízké osvětlení / zvuk	+ / -- / -	++ / -- / +	+ / -- / O	+ / O / O	O / - / O	++ / + / +	+ / -- / O
displej	dobře 75 %	dobře 70 %	dobře 72 %	dobře 67 %	dobře 63 %	dobře 71 %	uspokojivě 54 %
hledáček	dobře 72 %	x	dobře 69 %	x	x	x	x
obsluha	dobře 70 %	dobře 67 %	dobře 70 %	uspokojivě 58 %	dobře 71 %	uspokojivě 47 %	uspokojivě 57 %
fotografování a manipulace / návod	+ / +	+ / +	+ / +	+ / -	+ / O	O / -	O / +
rychlost	+	+	+	+	+	O	O
technické údaje / vybavení							
rozměry: šířka x výška x hloubka (mm)	140 x 104 x 144	113 x 68 x 40	125 x 85 x 114	113 x 66 x 35	114 x 63 x 44	81 x 63 x 32	100 x 61 x 27
hmotnost (g)	946	295	603	264	300	203	162
rozlišení (Mpx) / úhlopříčka snímače (mm)	15,9 / 7,7	15,9 / 7,7	15,9 / 8,4	20,2 / 7,8	15,9 / 7,6	15,9 / 7,6	15,9 / 7,6
zoom faktor: deklarovaný / změřený	83 / 75,35	30 / 29,37	60 / 48,52	30 / 27,41	24 / 23,42	8 / 7,75	20 / 19,19
ekvivalentní ohnisková vzdálenost (mm)	24 - 2000	25 - 750	24 - 1440	25 - 750	25 - 600	28 - 224	25 - 500
světelnost objektivu	2,8 - 6,5	3,7 - 6,4	3,3 - 6,5	3,2 - 6,9	3 - 6,9	3 - 5,9	3,4 - 6,5
nejmenší zaostřitelná plocha (mm)	42 x 30,5	26 x 19	35,5 x 26	27 x 20	27 x 20,5	20 x 15	26,5 x 20
nastavení citlivosti ISO	100 - 6400	125 - 6400	100 - 6400	80 - 3200	125 - 6400	100 - 3200	125 - 6400
expoziční čas (s)	1/4000 - 1	1/4000 - 8	1/4000 - 1	1/2000 - 15	1/2000 - 30	1/2000 - 1	1/4000 - 1
zpoždění závěrky: vzdálenost 1 / 8,5 m ¹⁾ (s)	0,13 / 0,28	0,15 / 0,2	0,13 / 0,24	0,31 / 0,31	0,19 / 0,24	0,26 / 0,39	0,3 / 0,4
rychlost: běžné / kontinuální snímání (foto/s)	1 / 6,5	0,7 / 6,5	1 / 6,4	1,1 / 7,1	3,9 / 11,4	0,6 / 2,1	1,5 / 8,7
priorita času / clony / plně manuální režim	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	x / x / ✓	x / x / x	x / x / x
ruční ostření / sáňky na příslušenství / RAW	✓ / x / x	x / x / x	✓ / x / x	✓ / x / x	x / x / ✓	x / x / x	x / x / x
hledáček	elektronický	x	elektronický	x	x	x	x
displej: rozměry (mm) / dotykové ovládání	60 x 45 / x	60 x 45 / x	60 x 45 / x	60 x 45 / x	62 x 41	57 x 43	60 x 45 / x
displej: vertikálně / horizontálně otočný (°)	270 / 180	270 / 180	270 / 180	x / x	x / x / ✓	180 / x / ✓	x / x
živý histogram / softwarová lupa	✓ / ✓	x / x	✓ / ✓	x / ✓	✓ / x	x / x	x / x
wi-fi / NFC / GPS	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / x ²⁾	✓ / x / x ²⁾	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x ²⁾
deklarovaná výdrž baterie (počet snímků) ³⁾	360	300	360	230	neuvečeno	200	210

klíč:

++	+	O	-	--
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

Canon PowerShot SX610 HS	Panasonic Lumix DMC-TZ57	Canon PowerShot SX530 HS	Nikon Coolpix L840	Canon PowerShot SX410 IS	Canon Ixus 165	Nikon Coolpix L31	Panasonic Lumix DMC-SZ10	Nikon Coolpix S3700	Nikon S2900
6280	6890	9450	5840	6800	3270	1940	4110	3410	2580
uspokojivě 59 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 54 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 43 %	uspokojivě 41 %	uspokojivě 40 %	dostatečně 37 %
dobře 64 %	dobře 60 %	dobře 62 %	dobře 61 %	dobře 61 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 47 %	uspokojivě 43 %	uspokojivě 44 %	dostatečně 36 %
+ / 0	+ / 0	+ / 0	+ / +	0 / 0	0 / 0	+ / 0	- / -	+ / -	0 / -
++ / +	0 / +	+ / +	0 / +	++ / +	0 / +	-- / +	0 / +	0 / +	-- / +
+ / +	0 / +	+ / +	0 / +	+ / +	+ / +	0 / +	0 / 0	0 / +	0 / 0
+ / ++	++ / +	+ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / ++
uspokojivě 49 %	uspokojivě 55 %	dobře 64 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 54 %	uspokojivě 42 %	uspokojivě 45 %	uspokojivě 43 %	uspokojivě 42 %	uspokojivě 55 %
uspokojivě 51 %	dobře 62 %	uspokojivě 49 %	uspokojivě 57 %	dostatečně 37 %	dostatečně 34 %	dostatečně 30 %	dostatečně 31 %	dostatečně 37 %	uspokojivě 45 %
+ / -- / +	+ / + / 0	+ / - / -	+ / - / 0	0 / -- / 0	0 / -- / 0	- / -- / +	- / -- / 0	0 / - / -	0 / - / +
dobře 68 %	dobře 65 %	uspokojivě 57 %	dobře 66 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 44 %	uspokojivě 53 %	dostatečně 35 %	dostatečně 35 %
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
uspokojivě 53 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 48 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 46 %	dostatečně 39 %	dostatečně 38 %	uspokojivě 43 %	uspokojivě 42 %
+ / -	0 / +	+ / -	- / 0	+ / -	- / 0	0 / +	0 / +	0 / +	0 / +
0	0	0	0	0	0	-	-	-	-
105 x 63 x 27	107 x 60 x 31	120 x 82 x 93	114 x 79 x 96	105 x 70 x 86	95 x 55 x 22	96 x 61 x 29	99 x 61 x 30	96 x 60 x 20	94 x 60 x 20
192	251	478	597	332	128	170	178	118	119
20,2 / 7,6	15,9 / 7,6	15,9 / 7,9	15,9 / 7,6	19,9 / 7,9	19,9 / 7,6	15,9 / 7,6	15,9 / 7,8	19,9 / 7,7	19,9 / 7,5
18 / 17,39	20 / 18,87	50 / 43,42	38 / 37,35	40 / 35,88	8 / 7,67	5 / 4,75	12 / 11,63	8 / 7,52	5 / 4,72
25 - 450	24 - 480	24 - 1200	22,5 - 855	24 - 960	28 - 224	26 - 130	24 - 288	25 - 200	26 - 130
3,8 - 6,9	3,3 - 6,4	3,4 - 6,5	3 - 6,5	3,5 - 6,3	3,2 - 6,9	3,2 - 6,5	3,1 - 6,3	3,7 - 6,6	3,2 - 6,5
55 x 36	42 x 31	30 x 22	42 x 31	26,5 x 20	21,5 x 16	95 x 71	39 x 29,5	39 x 29	92 x 69
80 - 3200	100 - 3200	100 - 3200	125 - 6400	100 - 1600	100 - 1600	0 - 0	100 - 1600	80 - 3200	80 - 3200
1/2000 - 1	1/2000 - 4	1/2000 - 15	1/4000 - 1	1/4000 - 1	1/2000 - 1	1/2000 - 1	1/2000 - 8	1/1500 - 1	1/2000 - 1
0,32 / 0,36	0,46 / 0,53	0,59 / 0,64	0,27 / 0,43	0,37 / 0,55	0,38 / 0,39	0,46 / 0,94	0,91 / 1,07	0,42 / 0,7	0,55 / 0,41
0,5 / 1,7	0,9 / 11	0,5 / 1,5	1,7 / 9,1	0,3 / 0,5	0,4 / 0,7	0,7 / 1,2	0,3 / 1,1	0,2 / 0,6	0,4 / 1,1
x / x / x	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x
x / x / x	x / x / x	✓ / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x	x / x / x
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
60 x 45 / x	64 x 42 / x	60 x 45 / x	60 x 45 / x	60 x 45 / x	54 x 40 / x	54 x 40 / x	54 x 40 / x	54 x 41 / x	54 x 40 / x
x / x	180 / x	x / x	175 / x	x / x	x / x	x / x	180 / x	x / x	x / x
x / x	✓ / x	x / ✓	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x	x / x
✓ / ✓ / x ²⁾	✓ / x / x ²⁾	✓ / ✓ / x ²⁾	✓ / ✓ / x ²⁾	x / x / x	x / x / x	x / x / x	✓ / x / x ²⁾	✓ / ✓ / x ²⁾	x / x / x
270	350	210	590	185	200	200	200	240	250

¹⁾ vzdálenost zabíraného cíle

²⁾ GPS data lze získávat ze spárovaného chytrého telefonu.

³⁾ deklarovaná výdrž baterie dle mezinárodního standardu CIPA

★ vítěz testu
🎯 výhodný nákup

fotoaparáty s výměnným objektivem

	Nikon D7200 + AF-S DX 18-140mm G ED VR	Olympus OM-D E-M5 Mark II + Digital ED 12-50mm EZ	Panasonic Lumix DMC-GF7K + G Vario 12-32mm	Panasonic Lumix DMC-GM5K + G Vario 12-32mm	Nikon D5500 + AF-S DX 18-105mm G ED VR	Canon EOS 750D + EF-S 18-135mm IS STM	Canon EOS M3 + EF-M 18-55mm IS STM
průměrná cena (Kč)	39 790	36 990	14 070	19 990	25 990	28 590	19 230
hodnocení kvality	dobře 74 %	dobře 72 %	dobře 72 %	dobře 71 %	dobře 70 %	dobře 69 %	dobře 68 %
kvalita snímků	dobře 73 %	dobře 74 %	dobře 72 %	dobře 72 %	dobře 69 %	dobře 68 %	dobře 74 %
snímky: běžné / nízké osvětlení	++ / +	++ / O	+ / +	+ / +	+ / +	+ / +	++ / +
stabilizace obrazu / rozlišení	+ / ++	++ / ++	++ / ++	++ / +	+ / ++	++ / ++	++ / ++
dynamický rozsah / reprodukce barev	+ / +	+ / O	++ / O	++ / O	+ / O	++ / O	++ / +
zkreslení obrazu / viněta	O / ++	+ / ++	+ / +	O / +	O / ++	O / ++	O / ++
nežádoucí světlo / odlesky	- / +	+ / O	+ / -	+ / -	- / ++	-- / O	-- / O
blesk	dobře 66 %	dobře 77 %	dobře 62 %	uspokojivě 54 %	dobře 66 %	uspokojivě 57 %	dobře 78 %
kvalita videa	velmi dobře 83 %	uspokojivě 56 %	dobře 74 %	dobře 71 %	dobře 69 %	dobře 75 %	uspokojivě 50 %
denní / nízké osvětlení / zvuk	++ / ++ / ++	+ / -- / ++	++ / O / ++	++ / O / +	+ / + / O	+ / + / +	+ / - / O
displej	dobře 79 %	velmi dobře 81 %	velmi dobře 82 %	velmi dobře 85 %	velmi dobře 81 %	dobře 77 %	dobře 78 %
hledáček	velmi dobře 94 %	velmi dobře 92 %	X	velmi dobře 82 %	velmi dobře 80 %	velmi dobře 81 %	X
obsluha	dobře 71 %	dobře 68 %	dobře 71 %	dobře 67 %	dobře 70 %	dobře 69 %	dobře 62 %
fotografování a manipulace / návod	+ / ++	+ / O	+ / +	+ / +	+ / ++	+ / +	+ / +
rychlost / ostření	+ / +	+ / ++	+ / ++	+ / +	+ / ++	+ / +	O / ++
technické údaje / vybavení							
rozměry: šířka x výška x hloubka (mm) ¹⁾	140 x 110 x 80	128 x 130 x 52	112 x 64 x 33	105 x 100 x 36	125 x 97 x 76	132 x 101 x 83	116 x 70 x 47
hmotnost těla / objektivu (g)	745 / 489	530 / 211	284 / 71	227 / 75	468 / 422	586 / 484	390 / 205
rozlišení (Mpx) / úhlopříčka snímače (mm)	24 / 28,1	15,9 / 20,4	15,8 / 21,4	15,8 / 21	24 / 28	24 / 26,9	24 / 26,9
zoom faktor: deklarovaný / změřený	7,8 / 7,32	4,2 / 4,19	2,7 / 2,51	2,67 / 2,52	5,8 / 5,51	7,5 / 7,05	3 / 2,91
ekvivalentní ohnisková vzdálenost (mm)	27 - 210	24 - 100	24 - 64	24 - 64	27 - 157,5	29 - 216	29 - 88
světelnost objektivu	3,5 - 5,6	3,5 - 6,3	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6
nejmenší zaostřitelná plocha (mm)	345 x 224	201 x 147	172 x 128,5	187 x 139	388 x 245	238,5 x 157	105 x 70
nastavení citlivosti ISO	100 - 25 600	200 - 25 600	200 - 25 600	200 - 25 600	100 - 25 600	100 - 12 800 ²⁾	100 - 12 800 ²⁾
expoziční čas (s)	1/8000 - 30	1/8000 - 60	1/16 000 - 60	1/16 000 - 60	1/4000 - 30	1/4000 - 30	1/4000 - 30
zpoždění závěrky: vzdálenost 1 / 8,5 m ³⁾ (s)	0,3 / 0,38	0,23 / 0,25	0,29 / 0,31	0,3 / 0,3	0,23 / 0,42	0,22 / 0,36	0,37 / 0,42
rychlost: běžné / kontinuální snímání (foto/s)	6 / 5,8	1,8 / 9,2	1,6 / 5,4	1,8 / 5,4	2,9 / 4,9	2,6 / 4,2	0,5 / 4
priorita času / clony / plně manuální režim	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓
ruční ostření / sáňky na příslušenství / RAW	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / X / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓
hledáček	optický	elektronický	X	elektronický	optický	optický	X
displej: rozměry (mm) / dotykové ovládání	64 x 48 / X	62 x 41 / ✓	62 x 42 / ✓	65 x 37 / ✓	68 x 45 / ✓	63 x 42 / ✓	62 x 41 / ✓
displej: vertikálně / horizontálně otočný (°)	X / X	270 / 180	180 / X	X / X	270 / 180	270 / 180	225 / X
živý histogram / softwarová lupa	X / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	X / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓
wi-fi / NFC / GPS	✓ / ✓ / X ⁴⁾	✓ / X / X ⁴⁾	✓ / X / X ⁴⁾	✓ / X / X ⁴⁾	✓ / X / X ⁴⁾	✓ / ✓ / X ⁴⁾	✓ / ✓ / X ⁴⁾
deklarovaná výdrž baterie (počet snímků) ⁵⁾	1110	750	230	210	820	180	250

klíč:

++	+	O	-	--
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano X ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

Fujifilm X-A2 + Super EBC XC 16-50mm OIS II	Sony Alpha 5100 + E 16-50mm PZ	Samsung NX3000 + 16-50mm PZ OIS	Olympus Pen E-PL7 + Digital ED 14-42mm EZ	Pentax K-S1 + DA L 18-55mm AL	Pentax K-S2 + DAL 18-50mm DC WR RE	Nikon 1 J5 +VR 10-30mm ED IF PD -Zoom	Nikon 1 S2 + 11-27,5mm ED	Nikon 1 J4 +VR 10-30mm ED IF PD -Zoom	Olympus Pen Lite E-PL6 + Digital ED 14-42mm EZ
13 590	16 650	8150	16 990	14 560	20 390	13 990	9840	9320	11 990
dobře 68 %	dobře 68 %	dobře 67 %	dobře 64 %	dobře 64 %	dobře 64 %	dobře 61 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 57 %
dobře 75 %	dobře 71 %	dobře 72 %	dobře 67 %	dobře 66 %	dobře 67 %	dobře 60 %	uspokojivě 54 %	uspokojivě 56 %	uspokojivě 57 %
++ / +	++ / +	++ / ○	+ / ○	○ / +	+ / +	+ / ○	+ / ○	+ / ○	+ / ○
++ / ++	++ / +	++ / ++	++ / +	++ / +	++ / +	+ / ++	○ / +	+ / +	○ / +
++ / +	+ / +	+ / +	+ / ○	+ / ○	+ / ○	++ / ○	+ / +	+ / +	+ / ○
++ / ++	+ / ++	○ / ++	+ / +	○ / +	+ / +	○ / ++	○ / ++	○ / ++	+ / +
+ / ○	+ / -	+ / --	+ / --	+ / -	+ / ○	+ / --	- / ○	-- / ○	+ / -
dobře 75 %	uspokojivě 53 %	dobře 67 %	dobře 75 %	dobře 62 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 48 %	dobře 70 %
uspokojivě 46 %	dobře 77 %	dobře 66 %	uspokojivě 46 %	uspokojivě 56 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 52 %	uspokojivě 46 %	uspokojivě 46 %	dostatečně 34 %
+ / -- / ○	+ / + / +	++ / - / -	+ / -- / +	○ / + / ○	○ / ○ / ○	+ / -- / ○	+ / -- / ○	+ / -- / ○	○ / -- / ○
dobře 66 %	dobře 66 %	dobře 67 %	dobře 68 %	dobře 61 %	dobře 69 %	dobře 72 %	dobře 70 %	dobře 64 %	uspokojivě 57 %
×	×	×	×	velmi dobře 92 %	velmi dobře 90 %	×	×	×	×
dobře 64 %	dobře 63 %	uspokojivě 58 %	dobře 62 %	dobře 65 %	dobře 64 %	dobře 63 %	dobře 69 %	dobře 63 %	dobře 63 %
+ / ++	+ / +	+ / +	+ / ○	+ / +	+ / +	+ / +	+ / +	+ / +	+ / ○
○ / +	○ / ++	○ / ○	+ / ++	+ / ++	○ / ++	+ / +	+ / +	+ / +	+ / ++

127 x 67 x 42	119 x 63 x 37	123 x 84 x 50	125 x 85 x 45	122 x 94 x 77	123 x 95 x 77	108 x 62 x 32	109 x 61 x 30	109 x 60 x 29	120 x 83 x 42
373 / 192	286 / 122	292 / 110	411 / 95	591 / 213	718 / 159	286 / 81	250 / 89	252 / 81	385 / 95
16 / 28,1	24 / 28,3	20 / 27,1	15,9 / 20,7	20 / 27,8	20 / 27,4	20,7 / 15,7	14,1 / 15,7	18,3 / 15,4	15,9 / 20,4
3 / 3,1	3 / 3,18	3 / 2,97	3 / 3	3 / 2,93	2,8 / 2,62	3 / 2,89	2,5 / 2,39	3 / 2,9	3 / 3
24 - 76	24 - 75	24,6 - 77	28 - 84	27 - 82,5	27,5 - 76,5	27 - 81	30 - 74	27 - 81	28 - 84
3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	4 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6	3,5 - 5,6
112 x 74	279 x 184	131 x 81	102 x 76	65 x 43,5	85 x 57	74,5 x 50	144 x 93,5	75 x 50	102 x 76
200 - 6400 ²⁾	100 - 25 600	100 - 25 600	200 - 25 600	100 - 51 200	100 - 51 200	160 - 12 800	200 - 12 800	160 - 12 800	200 - 25 600
1/4000 - 30	1/4000 - 30	1/4000 - 30	1/4000 - 60	1/6000 - 30	1/6000 - 30	1/16 000 - 30	1/16 000 - 30	1/16 000 - 30	1/4000 - 60
0,43 / 0,53	0,31 / 0,32	0,37 / 0,35	0,3 / 0,32	0,22 / 0,47	0,21 / 0,5	0,26 / 0,26	0,25 / 0,27	0,31 / 0,32	0,3 / 0,34
1,1 / 4,7	1,2 / 5,9	1,2 / 4,8	1,7 / 6,9	2,7 / 4,8	3 / 5,2	0,5 / 60	0,7 / 60	0,7 / 56,3	2,6 / 7,5
✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓
✓ / ✓ / ✓	✓ / ✗ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✗ / ✓	✓ / ✗ / ✓	✓ / ✗ / ✓	✓ / ✓ / ✓
×	×	×	×	optický	optický	×	×	×	×
63 x 41 / ✗	65 x 37 / ✓	62 x 42 / ✗	62 x 41 / ✓	62 x 41 / ✗	62 x 41 / ✗	62 x 41 / ✓	62 x 42 / ✗	62 x 42 / ✓	65 x 36 / ✓
225 / ✗	180 / ✗	180 / ✗	260 / ✗	✗ / ✗	270 / 180	266 / ✗	✗ / ✗	✗ / ✗	235 / ✗
✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✗ / ✓	✗ / ✓	✗ / ✓	✓ / ✓
✓ / ✗ / ✗ ⁴⁾	✓ / ✓ / ✗	✓ / ✓ / ✗ ³⁾	✓ / ✗ / ✗ ³⁾	✗ / ✗ / ✗	✓ / ✓ / ✗	✓ / ✓ / ✗ ⁴⁾	✗ / ✗ / ✗	✓ / ✗ / ✗ ⁴⁾	✗ / ✗ / ✗
410	400	370	350	410	410	250	270	300	neovědno

¹⁾ rozměry těla fotoaparátu bez objektivu

²⁾ vyšší citlivost ve speciálním režimu

³⁾ vzdálenost zabíraného cíle

⁴⁾ GPS data lze získávat ze spárovaného chytrého telefonu.

⁵⁾ deklarovaná výdrž baterie dle mezinárodního standardu CIPA

★ vítěz testu
🎯 výhodný nákup

mají relativně vysoké rozlišení a zároveň jsou rychlé. Oproti zrcadlovkám mají i jisté výhody. Při slabším světle, kdy je v optickém hledáčku logicky hůře vidět, nabízejí zesvětlený obraz a umí také zobrazovat dodatečné informace jako například různá vodítka nebo histogram pro kontrolu expozice. K dalším přednostem bezzrcadlovek patří menší rozměry a nižší hmotnost jejich těl i objektivů. Ostatně někdy se označují také jako kompakty s výměnným objektivem.

Stále více modelů bez hledáčku

Čím dál více systémových fotoaparátů

však žádný hledáček nemá a spoléhá jen na displej, leckdy dotykový. Díky tomu jsou ceny některých z nich velice příznivé, jako například v případě modelu Panasonic Lumix DMC-GF7K, který se umístil na jedné z předních příček, přestože oproti srovnatelně hodnotným přístrojům stojí méně než polovinu. O další téměř polovinu levnější Samsung NX3000 je pak přístrojem s jednoznačně nejlepším poměrem cena/výkon.

Pokud patříte mezi příznivce hledáčku, možná vás uklidní, že k vybraným modelům jej lze dokoupit a v případě potřeby nasadit na sáňky pro příslušenství. Ne všechny modely však zmíněné rozhraní nabízejí, což mimo jiné znamená také nemožnost připojit například silnější externí blesk.

V rychlosti už nezaostávají

V minulosti platilo, že zrcadlovky fotily o poznání rychleji, a byly tak vhodnější například pro sportovní fotografii. I to se však do značné míry změnilo. Zpoždění závěrky, tedy doba mezi stisknutím spouště a pořízením snímku, je u většiny testovaných modelů srovnatelná (pohybuje se v řádu několika stovek mili-

sekund). Co se týče snímkové frekvence, v režimu kontinuálního snímání leckteré bezzrcadlovky dokonce své předchůdce překonají. Zatímco vítězný Nikon D7200 se zrcadlem fotí rychlostí necelých šest snímků za sekundu, například bezzrcadlový Olympus OM-D E M5 Mark II devět a dvojice Nikon 1 J5 a 1 S2 dokonce až šedesát snímků za sekundu. V režimu běžného snímání však zrcadlovky ve snímkové frekvenci stále vedou, alespoň co se testovaných modelů týče.

V čem zrcadlovky až na jisté výjimky naopak výrazně zaostávají, je rychlost focení s využitím displeje. V této situaci je zrcadlo jinak odražející obraz do hledáčku zdviženo, aby světlo dopadalo na snímač a mohlo být přenášeno na displej. V tomto režimu je ve většině případů výrazně pomalejší automatické ostření, což vede k několikanásobně delšímu zpoždění závěrky. Pokud jste si tedy navykli fotit s přístrojem dále od těla, na zrcadlovky určené pro příznivce tradice raději nepomýšlejte. ✗

Odolné kompakty

Outdoorové kompakty jsou odolné vůči pádu, prachuvzdorné a můžete se s nimi potápět. Pádovými zkouškami i testem vodotěsnosti prošly všechny bez úhony, kvalita snímků je však často pouze průměrná, v některých případech pak vyložené špatná. V tabulce nabízíme přehled modelů otestovaných v uplynulém roce, podrobnější výsledky a hodnocení starších modelů najdete na www.dtest.cz/fotoparaty.

	cena (Kč)	zoom faktor	hmotnost (g)	celkové hodnocení	běžné osvětlení	nízké osvětlení	stabilizace obrazu	rozlišení
Nikon Coolpix AW130	8890	5	234	dobře (61 %)	+	○	++	+
Olympus Stylus TG-860	8570	5	232	uspokojivě (52 %)	○	○	+	+
Panasonic Lumix DMC-FT30	4120	4	143	uspokojivě (49 %)	○	○	+	+
Ricoh WG-5 GPS	7860	4	254	uspokojivě (48 %)	○	—	+	+
Nikon Coolpix S33	2790	3	180	uspokojivě (45 %)	○	○	--	+
Ricoh WG-30	6370	5	194	uspokojivě (43 %)	—	—	—	+
Fujifilm FinePix XP80	5030	5	180	dostatečně (37 %)	○	--	+	+

Pokročilé kompakty

Modely z nejvyšší třídy kompaktních uspokojí i náročné fotografe. Řadíme mezi ně přístroje s manuálním ostřením, ručním nastavením parametrů fotografie a záznamem do bezztrátového formátu RAW. Mnohé mají také hledáček a sáňky pro příslušenství. Jejich snímače jsou obvykle několikanásobně větší než u běžných kompaktních a často fotí lépe zejména za nízkého osvětlení. Více na www.dtest.cz/fotoparaty.

	cena (Kč)	zoom faktor	hmotnost (g)	celkové hodnocení	běžné osvětlení	nízké osvětlení	stabilizace obrazu	rozlišení
Panasonic Lumix DMC-FZ1000	20 990	16	871	dobře (76 %)	+	+	○	+
Leica V-Lux (Type 114)	30 490	16	893	dobře (75 %)	+	+	+	++
Canon PowerShot G7 X	14 989	4,2	306	dobře (74 %)	++	+	++	++
Leica D-Lux (Type 109)	28 045	3,1	443	dobře (72 %)	+	+	+	+
Panasonic Lumix DMC-LX100	21 088	3,1	450	dobře (71 %)	+	+	++	+
Sony DSC-RX100M3	22 452	2,9	288	dobře (71 %)	++	+	+	+
Fujifilm X100T	30 781	1	469	dobře (70 %)	+	+	+	+
Fujifilm X30	12 159	4	453	dobře (69 %)	+	○	+	+
Leica X (Type 113)	46 990	1	546	dobře (64 %)	+	○	○	++
Panasonic Lumix DMC-TZ70	10 850	30	245	dobře (62 %)	○	+	+	○

Některé věci jsou naprosto přirozenou součástí našich životů, mnohdy o nich proto ani moc nepřemýšlíme. Všichni ve tmě saháme po vypínači. Většina z nás spoléhá na elektřinu či plyn při vytápění a ohřevu vody. Teplé jídlo bez dodávky energie také nepořídíme, pokud zrovna netrávíme čas u ohýnku v kempu. Energie zkrátka spotřebováváme všichni, a proto je zcela na místě se zajímat o energetiku. Jinak můžeme být nemile překvapeni a platit víc, než musíme.

Energetika a úspory energií

Jak to může dopadnout, když se o energetiku nezajímáme, dokazuje obrovské množství nevýhodných smluv o dodávkách energií uzavřených s podomními prodejci, jejichž nezvané návštěvy se v posledních letech staly nepříjemným koloritem českého trhu. Přitom informovaný spotřebitel, který nepodlehne psychologickému nátlaku, má při troše snahy možnost na změně dodavatele vydělat. K tomu ale potřebuje vědět, z čeho se vůbec skládá cena elektřiny a plynu, porovnat potřeby své domácnosti s nabídkami jednotlivých dodavatelů, zvolit správný postup při

přechodu k jinému dodavateli a umět se bránit v případě, že v kterémkoli bodě zmíněného procesu dojde ke komplikacím.

Pomoci s tím může tato mimořádná příloha, která vám prozradí vše, co byste jako spotřebitelé měli vědět o energiích a jejich dodávkách. Hodit se bude nejen těm z vás, kdo uvažují o změně dodavatele. Pojednává například i o tom, co dělat, když dodavatel zdražuje služby nebo když vám zašle vyúčtování, s jehož zněním nesouhlasíte. Také se dozvíte, jak ušetřit výběrem správného spotřebiče.

Za co platíte

Výsledná cena za dodávky energií se skládá z několika složek, z nichž některé jsou regulované Energetickým regulačním úřadem (ERÚ). Regulované ceny jsou pro každý kalendářní rok pevné a neměnné pro všechny dodavatele a jejich výši nemůže dodavatel ani spotřebitel žádným způsobem ovlivnit. Naopak neregulovaná složka ceny za komoditu (silová elektřina nebo zemní plyn) a služby závisí na nabídce jednotlivých dodavatelů. Výši ceny za spotřebu tak můžete ovlivnit volbou jiného dodavatele.

Jak je to s elektřinou

Část ceny stanovená dodavatelem se řídí především nákupem elektřiny na burze a samozřejmě i konkurencí na domácím trhu. Levný nákup na burze však ještě neznamená, že dodavatel výrazně zlevní – pokud konkurence netlačí cenu dolů, nemá k tomu důvod. Naštěstí to platí i opačně a „nešikovný“ nákup nemusejí odnést spotřebitelé v plné výši.

Aktuální tržní cena elektřiny se do rozpočtů domácností promítá se zpožděním. Elektřina se nakupuje v podobě opcí a společnosti se tedy perou o budoucí dodávky. Jednoduše řečeno – pokles burzovních cen se projeví ve vyúčtování vždy až v dalším roce.

Regulovaná složka sestává především z poplatků za přenos a distribuci, systémové služby, činnost operátora trhu s energií a také z příspěvku na obnovitelné zdroje.

Rozdíly v cenách elektřiny napříč jednotlivými kraji způsobuje poplatek za distribuci (zjednodušeně správu vedení), o kterou se dělí tři společnosti. ČEZ Distribuce má na starosti větší část Čech a severní Moravu. Prahu obhospodařuje PREdistribuce, o jižní Čechy a jižní Moravu se stará E.ON Distribuce. Z logiky věci si tito hráči nekonkurují – do každé destinace vedou pouze jedny „dráty“ a budovat trojí vedení by se prodražilo.

Kvůli příspěvku na obnovitelné zdroje byly v posledních letech na pranýři „soláry“ a „větrníky“. Je pravdou, že příspěvek na ekologickou výrobu se od vypuknutí solární horečky zdesetinásobil. Z toho skoro tři čtvrtiny zaplatí domácnosti a podniky. Nové znění zákona se ale postaralo, byť trochu opožděně, o omezení příspěvků producentům a za-

stropovalo také výši, jakou se mohou promítnout do ceny.

Jak je to s plynem

Cena plynu se také dělí na regulovanou a neregulovanou složku. Regulovaná se skládá z platby za přepravu, platby za distribuci a poplatku pro operátora trhu – společnost, která registruje a kontroluje účastníky trhu, a to jak přímé výrobce, tak dodavatele konkrétním domácnostem či společnostem. Distribuční sítě jsou podobně jako u elektřiny tři. Prahu zajišťuje Pražská plynárenská Distribuce, Jihočeský kraj obhospodařuje E.ON Distribuce a velký zbytek území České republiky spravuje RWE GasNet. Neregulovanou složku za dodávku plynu pak vytváří sami dodavatelé na základě ceny nakoupeného plynu a jimi poskytovaných služeb.

Jak je možné, že mají společnosti prodávající stejný plyn různé ceny? Všechny obchodují na společném trhu s plynem, záleží ale na nich, jakou zvolí obchodní strategii. Velké společnosti nakoupily plyn na několik let či desetiletí dopředu a tím se zavázaly vykoupit jej za určitou cenu. Po nějakém čase cena plynu klesla nebo byl dovážen levněji z jiných zemí, a tak nastala šance

pro novější společnosti, které si mohou dovolit plyn levněji koupit, a tedy i levněji prodat.

Problémy s ceníky

Na webových stránkách dodavatelů elektřiny či plynu můžete obvykle nalézt komplexní ceník. Z něj by mělo být zřejmé rozložení regulovaných i neregulovaných složek ceny a současně by měla být uvedena konečná cena, kterou můžete očekávat za spotřebovanou jednotku.

V našich průzkumech ovšem zjišťujeme mnohá pochybení. Někteří dodavatelé na svých webových stránkách uvádí pouze ceny pro stávající zákazníky. Noví zákazníci tedy nemají šanci cenu zjistit, pokud si o nabídku individuálně nezažádají. Mezi nejčastější pochybení patří také uvádění pouze části ceny za dodávku a vynechání regulovaných cen, uvádění ceny bez DPH či vynechání poplatku za činnost operátora trhu. Z těchto důvodů musíte při výběru nového dodavatele dávat velký pozor.

Jak změnit dodavatele

Všichni spotřebitelé mají právo zvolit si a bezplatně změnit svého dodavatele, což jim umožňuje ovlivnit část výdajů za energii. Níže uvádíme pět kroků, jak při změně dodavatele postupovat.

1. Posouzení výhodnosti změny dodavatele

Předně si zkontrolujte, jaký druh smlouvy máte a jaká se k ní váže výpovědní lhůta. Pokud jste uzavřeli smlouvu na dobu neurčitou, bývá stanovena zpravidla na tři měsíce. U smluv na dobu určitou je rozpětí širší, zobecňovat se v tomto případě nedá. Jisté je jediné – pokud byste výpovědní lhůtu nedodrželi a chtěli odejít dříve, zaplatíte tučnou pokutu.

Před změnou dodavatele si zjistěte, zda je změna výhodná. Je tedy dobré vytipovat si konkrétní dodavatele a srovnat jejich cenové a obchodní podmínky. Pro snadné porovnání cenových nabídek dodavatelů můžete využít například nezávislý a certifikovaný kalkulátor na stránkách Energetického regulačního úřadu www.eru.cz.

2. Výběr vhodného dodavatele

Pokud se rozhodnete pro změnu dodavatele, není vhodné zaměřit se při výběru pouze na toho s nejlepší cenovou nabídkou. Důležité jsou také reference neboli pověst nového dodavatele. Za jednu z dobrých referencí lze považovat jeho přihlášení k Etickému kodexu obchodníka (viz box).

Energetický regulační úřad (ERÚ) zpracoval Etický kodex obchodníka v energetických odvětvích. Obsahuje souhrn pravidel chování, k jejichž respektování a dodržování se může obchodník s elektřinou či plynem dobrovolně přihlásit, a to oficiálním dopisem adresovaným předsedkyni ERÚ. Z obsahu dopisu musí jednoznačně vyplývat, že dodavatel chce být zařazen do Seznamu obchodníků – členů Etického kodexu obchodníka, který vede ERÚ a jehož aktuální znění je společně s kodexem uveřejněno na webových stránkách www.eru.cz.

Mezi zásadní měřítko srovnání dodavatelů patří také obchodní podmínky obvykle uvedené na jejich webových stránkách. Obsahují zejména následující ujednání:

- výpovědní lhůtu,
- jaké jsou další nabízené služby, jaký je k nim přístup (pobočky, telefon, web) a jak jsou zpoplatněny,
- úplný a platný ceník pro konkrétní rok (pozor na zavádějící informace a staré ceníky),
- zda bude změna dodavatele zpoplatněna (změna dodavatele je sice ze zákona bezplatná, někteří dodavatelé však vybírají tzv. aktivační poplatek za zprostředkování),
- způsob ukončení smluvního vztahu s novým dodavatelem v případě nespokojenosti.

3. Podpis smlouvy

Jakmile si vyberete nového dodavatele, je nezbytné s ním uzavřít smlouvu o sdružených službách dodávky. Před podpisem si nechte předložit tuto smlouvu, platný ceník a platné obchodní podmínky (tyto dokumenty doporučujeme znovu a důkladně prostudovat).

Pro ulehčení celého procesu změny dodavatele lze při podpisu smlouvy udělit vybranému dodavateli plnou moc, a ten pak provede některé činnosti za

vás, čímž může, i z důvodu větších zkušeností, celý proces změny urychlit.

4. Vlastní proces změny dodavatele

Pokud podepíšete plnou moc pro zastupování v procesu změny dodavatele, tento bod se vás v zásadě netýká (proces trvá od jednoho do šesti měsíců, dle výpovědních lhůt).

V případě, že se rozhodnete nepodepsat plnou moc, je nezbytné, abyste celý proces vyřídili sami.

5. Dodávka od nového dodavatele

Poté, co proběhnou úkony potřebné ke změně dodavatele, a uplyne výpovědní lhůta, budete odebírat energii od nového dodavatele. O této skutečnosti musíte být informováni stejně jako o datu, od kterého byla skutečně zahájena dodávka. Zároveň doporučujeme, abyste pak nahlásili k termínu změny dodavatele stav vašeho elektroměru. Také obdržíte závěrečné vyúčtování spotřeby, jímž dojde k vypořádání závazků s původním dodavatelem. Nezapomeňte přesměrovat platby za energii na bankovní konto nového dodavatele.

Při prvním vyúčtování si důkladně zkontrolujte celou fakturu, především zda jsou dodrženy smluvné obchodní podmínky a ceny.

Pozor na podomní prodejce energií

Setkali jste se již s podomními prodejci, kteří vám nabízeli výhodnější smlouvu s dodavatelem elektřiny či plynu? Jedná se o poměrně rozšířený způsob prodeje, u kterého je třeba ostražitosti. Upozorňujeme proto na možná rizika podomního prodeje energií, a poradíme, jak se vyhnout nepříjemnému překvapení.

Nezvané návštěvy prodejců, kteří se ohánějí velkými úsporami peněz, když změníte například dodavatele elektřiny, jsou problematickým fenoménem poslední doby. Pamatujte na to, že nemáte povinnost je vpouštět do svého bytu či domu a předkládat jim na jejich žádost „ke kontrole“ vyúčtování služeb. Přestože často můžete změnou dodavatele opravdu něco ušetřit, je velmi nepravděpodobné, že vás navštíví právě prodejce s nejvýhodnější nabídkou. Mnohdy to bude spíše prodejce nejdrzejší či nejméně seriózní.

Podomní prodejce je placený podle počtu uzavřených smluv. V poradně dTestu se setkáváme i s případy, kdy – zejména žije-li senior v domě s dětmi či vnoučaty, které mají samostatnou domácnost – se jej prodejce snaží přimět k podpisu smluv i za ně. Že je to v rozporu se zákonem, mu vůbec nevádí.

Podomní prodejci mají velký dar řeči a přesvědčování. Často sahají k argumentům typu: „Víte, jak máte chytrého starostu? Ten podepsal a radoval se, kolik ušetří.“ Výmluvnost prodejců je vhodné brát s rezervou a rozhodovat se s chladnou hlavou. Budete-li na vázkách, domluvte se s prodejcem, aby přišel za dva či tři dny, abyste si mohli v klidu přečíst návrh smlouvy a ověřit si jeho informace. Pokud vám odmítne smlouvu k prostudování předat, víte, na čem jste a důrazně ho odmítněte. Pamatujte si, že na první pohled výhodnější cena může být spojena například s nevýhodnými smluvními podmínkami.

Na pozoru se mějte i před osobami, které se vydávají za zástupce vašeho stávajícího dodavatele. Ten s vámi totiž zásadně komunikuje jinou formou než osobní návštěvou. Vždy trvejte na ověření totožnosti dané osoby, vhodné je se na její vztah ke společnosti dotázat i na informační telefonní lince pro zákazníky.

Pamatujte si

Nabyli jste v důsledku nečekané návštěvy obchodníka dojmu, že na změně dodavatele plynu či elektřiny můžete jen vydělat? Po přečtení obchodních podmínek či marném hledání spokojených zákazníků na internetu si to však už nemyslíte? Co můžete udělat?

Podle občanského zákoníku lze v tomto případě odstoupit od smlouvy bez uvedení důvodu a bez jakékoliv sankce do 14 dnů od uzavření smlouvy. Neinformuje-li dodavatel písemně o této možnosti, prodlouží se lhůta na jeden rok a 14 dní.

Protože ukončení smlouvy s původním dodavatelem trvá zpravidla několik měsíců (po uplynutí výpovědní doby), umožňuje energetický zákon spotřebitelům odstoupit od smlouvy o změně dodavatele plynu či elektřiny uzavřené nejčastěji při podomním prodeji, a to bez nutnosti uvádět důvod a bez jakékoliv sankce, ve lhůtě do pěti dnů před zahájením dodávky energií. Další výhodou je, že pro dodržení lhůty k uplatnění práva odstoupit od smlouvy je dostačující, aby bylo písemné odstoupení odesláno poslední den této lhůty.

Braňte se před podomními a pouličními prodejci, abyste nepřišli o peníze.

- **Vyhňte se jim.** Nejjednodušší způsob, jak se s nimi vůbec nedostat do kontaktu.
- **Nemluvte s nimi.** Nevidíte je, neslyšíte je, nenavazujete s nimi oční kontakt.
- **Opakujte „ne“.** Je-li prodejce neodbytný a jde za vámi (na ulici, po chodbě), říkejte „ne“, „nemám zájem“ a hlavně se nezastavujte.
- **Nebudte zvědaví.** Nejčastějším důvodem, proč lidé naletí a nechávají se zviklat, je zvědavost.
- **Nedávejte na sebe kontakt.** Pokud jste se již dali do řeči s prodejcem a chce po vás kontakt, důsledně odmítněte. Na dlouhou dobu byste se ho nezbavili.
- **Nic nepodepisujte.** Hlavní zásada, které se musíte zuby nehty držet.

Jak se bránit zvyšování cen

Nejste spokojeni s chystaným zvýšením cen elektřiny či plynu, o kterém vás informoval váš dodavatel? Nebo snad již ke zvýšení cen či změně podmínek došlo a vy jste se o tom dozvěděli třeba z tisku? Co můžete udělat?

Ze zákona lze odstoupit od smlouvy o dodávkách elektřiny či plynu v případě, že dodavatel zvýší ceny či jinak změni podmínky smluv. Pokud vás na změnu, a s tím spojené právo odstoupit od smlouvy bez jakékoli sankce, upozorní nejpozději 30 dní před účinností chystané změny, můžete od smlouvy odstoupit nejpozději desátý den před účinností změn či zdražením. Pokud vás dodavatel včas a správně neinformuje, máte stejné právo na odstoupení bez sankce celé tři měsíce od účinnosti těchto změn.

Neurčíte-li si pozdější den, je vaše odstoupení účinné vždy k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém bylo doručeno dodavateli. Výjimkou je jen pří-

pad, kdy odstoupíte v rámci zmíněné tříměsíční lhůty a zároveň v posledních deseti dnech. Pak odstoupení nabývá účinnosti až koncem následujícího měsíce.

Informování o změně podmínek či zvýšení cen má být dostatečně jasné, srozumitelné (například na jeho základě musí být zákazník schopen posoudit dopad chystaného zvýšení cen), adresné a individuálně určené. Nestací tedy pouhé informování na webových stránkách či vyvěšení v provozovně dodavatele.

Poučení má navíc obsahovat správnou informaci o právu zákazníka na odstoupení od smlouvy, jinak má zákazník delší čas na odstoupení, jak bylo uvedeno výše.

Srovnejte si ceny

Pro zjištění, který dodavatel je pro vás nejvýhodnější, doporučujeme použít **ceňový kalkulátor Energetického regulačního úřadu, který najdete na webových stránkách www.eru.cz.**

Reklamáce vyúčtování

V případě, že dodavatel elektřiny či plynu neplní své povinnosti stanovené energetickým zákonem, obecně závaznými vyhláškami či konkrétní smlouvou s koncovým zákazníkem, lze tyto dodávky reklamovat jako každé jiné zboží.

Zřejmě nejčastějším předmětem reklamáce je vyúčtování spotřebované elektřiny či plynu. Pokud se k tomu chystáte, bude třeba nejdříve nahlédnout do smlouvy a obchodních podmínek příslušného dodavatele, kde zpravidla bývají uvedeny podrobnosti o postupu při vyřizování reklamací. Zejména se jedná o informace, kde a jakou formou reklamaci uplatnit a v jaké lhůtě od zjištění závady nebo porušení standardu kvality musí být taková reklamáce uplatněna.

Obchodní podmínky dodavatele nesmějí být v rozporu s vyhláškami o kvalitě dodávek elektřiny či plynu a služeb v elektroenergetice a plynárenství. Ty stanoví, že dodavatel je povinen vyřídit reklamaci vyúčtování nejpozději do 15 kalendářních dnů ode dne doručení reklamáce.

Dodavatel je zároveň povinen vyrovnat rozdíl v platbách způsobený nesprávným vyúčtováním nebo nesprávným měřením dodávek, a to do 30 kalendářních dnů ode dne doručení reklamáce, je-li uznána jako oprávněná. Za nedodržení lhůty poskytuje dodavatel zákazníkovi náhradu ve výši 600 Kč za každý den prodlení, nejvýše však 24 000 Kč; u dodávek plynu jde o částky 750 Kč denně, nejvíce však 7500 Kč.

Reklamaci můžete uplatnit jakýmkoliv způsobem (písemně, telefonicky, elektronicky atd.). Dodavatelé energií často zřizují zákaznické linky a nabádají zákazníky, aby jejich prostřednictvím reklámace řešili. Tyto linky poslouží dobře pro prvotní informaci, samotnou reklamaci je však třeba podat písemnou formou ta zajistí prokazatelnost vašich tvrzení, tedy kdy byla reklamáce uplatněna, co bylo jejím obsahem atd.

V reklamaci je třeba uvést vaše identifikační údaje (jméno a příjmení, adresu) a údaje reklamované faktury (variabilní symbol, zákaznické číslo, číslo odběrného místa). Pokud reklamujete vady měření, je vhodné uvést též číslo elektroměru či plynoměru a případně zjištěné stavy. Dále je vhodné uvést přesný popis reklamované skutečnosti a při-

padně též navrhnout důkazy k jejímu prokázání. Reklamace zpravidla nemá odkladný účinek. Znamená to, že je nezbytné fakturu za odebranou energii zaplatit, i když s vyšší fakturované částky nesouhlasíte (v opačném případě riskujete vymáhání dlužné pohledávky s případnými sankcemi).

V případě, že dodavatel vaši reklamaci vůbec nevyřídí, nebo nevyřídí ve výše uvedených lhůtách, máte možnost se obrátit na Energetický regulační úřad, který dohlíží na dodržování předpisů v této oblasti, tedy i na dodržování standardů podle vyhlášek o kvalitě dodávek elektřiny či plynu a služeb v elektroenergetice a plynárenství. V neposlední řadě pak máte v případě nespokojenosti s vyřízením vaší reklamace vždy možnost obrátit se na soud.

Kdo vám pomůže

Pokud máte problémy s dodávkou, službami nebo fakturou týkající se elektřiny či plynu, kontaktuje v první řadě svého dodavatele. Měl by být schopný vyřešit následující typy problémů:

- reklamaci faktury či služeb,
- připojení odběrného místa,
- změnu dodavatele, případně související komplikace,
- ukončení smluvního vztahu s dodavatelem nebo odstoupení od smlouvy,
- vystavenou smluvní sankci, se kterou nesouhlasíte,
- situaci, kdy jste v režimu neoprávněného odběru.

Někteří dodavatelé mají svého vlastního ombudsmana. Pokud nejste spokojeni s výsledkem jednání běžných pracovníků (např. call centra), obraťte se na něj. Pokud s vámi dodavatel nekomunikuje nebo nejste spokojeni s vyřízením vašeho podání (reklamace, stížnosti), kontaktujte spotřebitelskou poradnu dTestu nebo Oddělení ochrany spotřebitele Energetického regulačního úřadu. Je-li váš problém s dodavatelem zásadnějšího charakteru (jste například v sociální tísni) vleký, kontaktujte ombudsmana ERÚ.

Energetické štítky a výběr spotřebiče

Nákup elektrospotřebičů má řadu úskalí. Vzhledem k cenám energií může být jedním z nejdůležitějších parametrů jejich spotřeba, protože ač nám výrazně usnadňují život, jsou zároveň i velkými „žrouty“, což znamená nemalé výdaje. U většiny malých zařízení se nemusí jednat o zásadní problém, v případě těch větších, jako jsou ledničky nebo pračky, už ale mohou být rozdíly velmi výrazné a míra možných úspor podstatně vyšší.

Jako základní vodítko pro zjištění energetické náročnosti spotřebičů slouží energetické štítky. Těmi musí být v současné době označeny všechny pračky, sušičky, myčky, chladničky, vinotéky, elektrické i plynové trouby, vysavače, televizory, klimatizace, digestoře a světelné zdroje. Od září letošního roku se tato povinnost bude týkat také ohřívačů vody a některých topných těles.

Všichni prodejci jsou povinni ke každému spotřebiči ve své nabídce přiložit i energetický štítek, a to v jeho aktuální a především originální grafické podobě.

Dříve se mohlo stát, že k výrobku v kamenné prodejně byla přiložena jen kopie štítku, případně prodejcem vyrobená náhrada. Na internetu pak byly k dispozici pouze základní údaje bez štítku. Nic z toho však už není možné. Letos v lednu totiž vešla v platnost aktualizace nařízení Evropské komise o uvádění energetických štítků u spotřebičů, která kromě kamenných prodejen nově zahrnuje i e-shopy, veškeré reklamy a propagační materiály.

Energetické třídy

Společným údajem uváděným na všech štítcích je energetická třída, která se rozlišuje na první pohled patrnou barevnou stupnicí. V současnosti nejúspornější je třída A+++ znázorněná tmavě zelenou barvou. Na některých štítcích ji ale nenajdete, rozsah energetických tříd je totiž pro různé typy spotřebičů různý. Zatímco u praček jde o A+++ až D, pračky se sušičkou mohou mít třídu A až G.

V praxi navíc narazíte i na to, že díky neustálému vývoji už jsou některé ze znázorněných tříd pro dané spotřebiče tabu. U zmiňovaných praček například platí, že nově uváděné modely musí spadat minimálně do energetické třídy A. Méně energeticky účinné spotřebiče už na trh nesmí, možný je jen jejich do-prodej. Dejte si tedy pozor, bude-li vám prodejce argumentovat „áčkem“ jako tím nejlepším, co můžete mít. Ve skutečnosti mohou být dostupné úspornější spotřebiče a zmiňovaný model může být vlastně tím nejhorším.

Údaje na štítcích

Možnost ovlivnit energetickou náročnost domácnosti a současně s ní i výdaje za vodu, plyn a elektrickou energii se každému zákazníkovi nabízí už při prvním zhlédnutí údajů na štítku. Vedle energetické třídy nabízí celou řadu zajímavých informací v čele s údajem o roční spotřebě. Dozvíte se ale také například o kapacitě, účinnosti, hlučnosti a dalších parametrech daného výrobku. Pro každý druh spotřebiče se uvádějí odlišné údaje, například třída účinnosti filtrace tuků je důležitá u digestoří, ale u jiných spotřebičů by neměla opodstatnění.

Je ovšem dobré vědět, že hodnoty na štítku slouží pouze jako orientační údaj. Okolnosti, za kterých jsou uvedené hodnoty měřeny, odpovídají mezinárodním standardům, které se nemusí shodovat s podmínkami ve vaší domácnosti. Přes-

nou budoucí spotřebu zařízení tak ze štítku nezjistíte, dobře vám ale poslouží pro vzájemné porovnání jednotlivých modelů.

Úspornost vs. výkonnost

Úspornost spotřebiče bohužel nejde vždy ruku v ruce s jeho výkonností, byť směrnice o ekodesignu (viz box) hovoří o tom, že nižší spotřeby nelze dosahovat na úkor kvality. Vývojáři a výrobci se sice snaží nacházet kompromis mezi co nejnižší spotřebou energií a co nejvyšší účinností zařízení, ale to jsou požadavky, které mohou jít proti sobě. V důsledku toho se kupříkladu může

stát, že pračka s nižší spotřebou vody je při máchání prádla méně úspěšná než jiný model, který k tomu ale potřebuje více vody. V našich testech pravidelně podrobujeme zkouškám všechny aspekty, a tak víme, že kompromis mezi spotřebou a účinností nalézt lze, ovšem ne tak často, jak bychom si jako spotřebitelé přáli.

Co vybírat a jak užívat

Provozní náklady ušetří nejen výběr správného spotřebiče, ale i jeho vhodné užívání. **Chladničku** byste například neměli moc obestavovat, v okolí přístroje by měl být vždy zachován dostatečný prostor pro správnou cirkulaci vzduchu, aby její spotřeba nenarůstala. Pozornost věnujte také uvedené klimatické třídě, optimálnímu nastavení vnitřních teplot nebo vhodné velikosti pro vaše potřeby. Vybírejte chladničku s bezmrazovým systémem (No Frost), nebo počítejte s nutností pravidelného odmrazování. Nejvyšší energetická třída je A+++, spotřebiče s nižší hodnotou než A+ již nelze uvádět na trh.

Stejná situace je u **praček**. Účinnost odstředování by pak u modelů se standardními rozměry měla být ve třídě A. Určitě se vyplatí pračku zapínat až ve chvíli, kdy ji máte plnou, protože programy pro poloviční náplň zdaleka ne-

Chytrá aplikace

Pro majitele mobilních zařízení je k dispozici aplikace EcoGator, s jejíž pomocí lze naskenovat štítek konkrétního spotřebiče a zjistit, jaké budou přibližné náklady za jeho provoz. V případě, že se tyto náklady ukáží být příliš vysoké, je aplikace schopna předložit nabídku úspornějších alternativ nebo mezi sebou porovnávat jednotlivé modely.

mívají také poloviční spotřebu vody a elektřiny.

V případě **sušičky** vybírejte úspornější modely s tepelným čerpadlem s minimální energetickou třídou A++. Modely bez tepelného čerpadla (odvětrávací nebo kondenzační sušičky) mají až trojnásobně vyšší spotřebu. Pokud uvažujete o pořízení **pračky se sušičkou**, dobře tento krok zvažte. Samotným sušičkám se svými výkony nevyrovnají a navíc jsou časově i energeticky náročnější. Problémem je také využití bubny, protože zatímco na praní můžete využít jeho plnou kapacitu, na sušení se doporučuje jen částečné zaplnění.

Myčka by v případě standardní 60centimetrové šířky měla spadat do energetické třídy A+++, minimální povolená je třída A+. Pro užší, 45centimetrové modely, je dovolena i energetická třída A. Pokud využíváte nižší sazby za elektrickou energii, vyplatí se pořídit myčku s časovačem, díky kterému odložíte start mycího cyklu na dobu, kdy je elektřina levnější. Nádobí není třeba před vložením do myčky oplachovat, jen by se zbytečně navyšovala spotřeba vody.

Pro **osvětlení** je vhodné využít úsporné zdroje světla v podobě kompaktních zářivek (tzv. úsporky) nebo ještě efektivnějších LED žárovek. Minimální počet spínacích cyklů by měl být v obou případech 50 tisíc, doba života pak 12, respektive 20 tisíc hodin. Úspora energie oproti klasickým žárovkám může být v případě LED technologie i osmdesátiprocentní.

Ekodesign byl zaveden v rámci Evropské unie směrnicí z 21. října 2009 s cílem zlepšit vliv výrobků na životní prostředí během celého jejich životního cyklu. V rámci toho jsou stanovovány a postupně aktualizovány podmínky pro uvádění nových spotřebičů. V důsledku těchto nařízení tak dochází k pravidelnému zpřísnování norem, na základě kterých jsou výrobky s nízkou energetickou účinností postupně stahovány z prodeje a nahrazovány energeticky účinnějšími zařízeními.

Z naší poradny

Navštívili nás obchodní zástupci a chtěli vidět vyúčtování za elektřinu a plyn. Částku placenou za předchozí rok zhodnotili jako vysokou a nabídli nám výhodnější podmínky, když přejdeme k nim. Hned jsme podepsali smlouvu o sdružených dodávkách elektřiny a plynu s novým dodavatelem. Čas na studování podmínek a ceníku byl až poté, co odešli. Chtěli jsme ušetřit, ale ve výsledku bychom zaplatili víc než dosud. Můžeme tu změnu ještě odvolat? *Romana V.*

Vzhledem k tomu, že smlouva byla uzavřena u vás doma, což zákon nepovažuje za obvyklý prostor k obchodování, máte právo od smlouvy odstoupit. Tím se závazky z ní zruší. Podstatné je, že nový dodavatel po vás nemůže požadovat žádnou sankci či náhradu, když využijete tohoto zákonného oprávnění. Stačí napsat, že jako spotřebitel odstupujete od této konkrétní smlouvy uzavřené na adrese vašeho bydliště, a poslat doporučeně s dodejkou novému dodavateli. Musíte tak učinit ve lhůtě do pěti dnů před zahájením dodávky energií.

Už delší čas zvažuji změnu dodavatele elektřiny. Procházel jsem si proto obchodní podmínky stávajícího dodavatele, abych zjistil podmínky výpovědi smlouvy. Překvapilo mě ustanovení, které mi zakazuje mít současně uzavřené smlouvy u dvou různých dodavatelů na jedno odběrné místo. Dokonce mi za to hrozí pokuta, jejíž výši jsem dohledal v jiném článku daných podmínek, a to za každé odběrné místo 4000 korun. Nedokážu si představit situaci, kdy až po ukončení jedné smlouvy budu narychlo uzavírat novou. Pokud tuto povinnost poruším, budu muset tuto pokutu platit? *Jaroslav M.*

Jako zákazník máte zákonné právo na bezplatnou volbu a změnu dodavatele elektřiny, tudíž jakákoliv ustanovení obchodních podmínek, jejichž obsah jste nemohl reálně ovlivnit, a která vám ve změně brání či omezují, by pro vás neměla být závazné. Navíc Ústavní soud ČR je toho názoru, že smluvní pokuty v zásadě nemohou být součástí všeobecných obchodních podmínek, ale měly by být součástí spotřebitelské smlouvy samotné. Z těchto dů-

vodů tedy není ani povinnost nebýt současně ve smluvním vztahu s jiným dodavatelem, ani povinnost zaplatit smluvní pokutu pro její porušení soudně vymahatelná.

Přišlo mi vyúčtování plynu za loňský rok a s vyčíslenou spotřebou nesouhlasím. Podle vyúčtování je moje spotřeba plynu dvojnásobná oproti předchozím rokům, což není možné. Volal jsem proto na zákaznickou linku, ale pro jistotu jsem rovněž napsal dopis na reklamační oddělení. Je to už více než dva týdny a zatím žádná reakce. Do kdy musí dodavatel moji reklamaci vyřídit? *Jakub B.*

Standardní postup je, že do 15 kalendářních dnů ode dne doručení reklamace se zasílá písemné vyřízení reklamace na vyúčtování dodávky plynu. Je-li oprávněná, pak byste měl do 30 dnů ode dne doručení reklamace obdržet rozdíl v platbách způsobený nesprávným vyúčtováním. Pokud vám dodavatel bude tuto částku vracet poštovní poukázkou, postačí, zadá-li ji poslední den třicetidenní lhůty. V případě pozdního vyřízení reklamace máte právo po dodavateli požadovat za každý i jen započatý den prodlení náhradu ve výši 750 Kč, nejvýše však 7500 Kč.

Zamítnutá reklamace?

Do nepříjemné situace se může dostat každý, proto vám přinášíme informace, jak se co neefektivněji domoci svých práv s naší pomocí. Uložte si do telefonu číslo poradenské linky dTestu 299 149 009. Každý všední den od 9 do 17 hodin jsou vám k dispozici naši poradci.

Potřebujete-li vyřešit složitější problém, mějte po ruce všechny písemnosti (např. smlouvu, smluvní podmínky, vyúčtování), připravte si stručně shrnutí problému, aby se náš poradce mohl v dané věci rychle zorientovat a poradit vám, jak postupovat.

Vzorové dopisy

Připravili jsme pro vás několik vzorů, které pomohou s řešením nejčastějších problémů, jako je odstoupení od smlouvy o změně dodavatele energie uzavřené při podomním prodeji či reklamace vyúčtování. Vzory najdete na webových stránkách www.dtest.cz/vzory.

Test Zmrzliny

K dostání jsou celoročně, jejich popularita však raketově roste s prvními letními paprsky. Ačkoli se výrobci snaží o nápadité limitované edice zmrzlinových příchutí, ty klasické si drží stabilní základnu fanoušků. I to byl důvod, proč jsme chtěli prověřit kvalitu 17 vanilkových a 5 tvarohových nanuků a poslali je do laboratoře. Zatímco tvarohové dopadly dobře, převážná většina vanilkových zmrzlin kvalitativně trpí hlavně tím, že obsahuje velké množství kokosového oleje.

Kam zmizel mléčný tuk?

Alexandr Makedonský prý rád požíval sněhu a ledu ochuceného medem a nektarem. Odkazy v bibli poukazují na vášeň krále Šalamouna pro ledové nápoje během sklizně. Římský císař Nero za své vlády údajně často vysílal posly do hor, aby mu přivezli sníh, který pak ochucovali ovocem a šťávami. O tisíc let později přivezl Marco Polo ze své výpravy na Dálném východě recept, který připomínal šerbet, tedy arabský ledový nápoj. Jako rozteklá sněhová koule konečniců vypadaly i „zmrzliny“ dovážené posly z hor pro honoraci římské říše, když se dostala na jejich stůl. Zmínka o prvopočátcích zmrzlin, šerbetů a ledových dezertů je k nalezení spousta, přesto nelze spolehlivě určit, kdy přesně „doba zmrzlinová“ začala. Víme však, jak pokračuje.

Co je vlastně zmrzlina?

Mražený krém, jak zní oficiální název pro balenou zmrzlinu dnes, definuje vyhláška č. 77/2003 Sb. Jde o produkt, který se vyrábí rychlým zmrazením připravené zmrzlinové směsi na teplotu -18 °C nebo nižší a je určen ke spotřebě ve zmrazeném stavu. Zmrzlinové směsi se připravují z mléka, smetany, rostlinného tuku nebo vody spolu s cukrem a dalšími ochucujícími složkami podle toho, o jaký typ výrobku jde.

Termín „mražené krémy“ zastřešuje jak skupinu balených výrobků na bázi mléka, které obsahují výhradně mléčný tuk (tvarohové, smetanové, jogurtové, mléčné), tak zmrzliny s rostlinnými oleji, které dražší mléčný tuk nahrazují. Patří sem i ovocné a vodové zmrzliny nebo sorbety.

Mražené krémy na dřívku, na které jsme zaměřili svou pozornost, se často namáčeji do různých plev. Pokud je na obalu uvedena mléčná čokoláda, stanovuje vyhláška č. 76/2003 Sb. minimální obsah celkového tuku (25 procent), který tvoří kakaové máslo a mléčný tuk, popřípadě kokosový olej nebo jiný vyhláškou definovaný exotický rostlinný tuk do obsahu 5 %. Definovaný je i minimální obsah celkové a tukuprosté kakaové sušiny, o které ještě bude řeč. Narazit však můžete i na polevu z mléčné čokolády, u níž je minimální podíl tuku stanovený na 31 procent. V tomto ohledu na ni tedy legislativa klade přísnější nároky než na samotnou mléčnou čokoládu, další požadavky už specifikovány nejsou.

Pročtením složení na obalech jsme však zjistili, že výrobci často nepojímají

dobrá rada
Zmrzlin existuje podle platné vyhlášky několik druhů: smetanová, mléčná, s rostlinným tukem, vodová, ovocná a sorbet. Každý typ pak může být a bývá ještě dále ochucen například ovocem, ořechy nebo čokoládou. Chcete-li si pochutnat na klasickém nanuku, měli byste při jeho výběru brát v úvahu nejen příchut, ale i složení. Z hlediska autenticity náplně doporučujeme sledovat označení „s rostlinnými tuky“. Taková zmrzlina obsahuje rostlinný, nejčastěji kokosový olej, kterým nahrazuje část mléčného tuku ze smetany, tvarohu nebo mléka. Z našeho hodnocení vyšly nejlépe vanilkové **Fine Life Ice Cream Chocolate Creamy Bourbon vanilla** z Makra (dobře, 10,50 Kč/100 ml) a tvarohový **Prima Mrož Tvaroh se smetanou** (dobře, 30,90 Kč/100 ml) – zejména díky velmi dobrému hodnocení autenticity náplně.

slovo poleva legislativně, ale spíše technologicky. Jako polevu zkrátka označují to, čím se nanuk polévá. Nelze tedy z pouhého označení na obalu určit její kvalitu. V jednom případě (Prima Kostka vanilková) se z čokoládové polevy v názvu stává kakaová poleva ve složení. Některé nanuky pak uvádějí mléčnou polevu, což je pojem, který vyhláška nezná. Podle složení se však jedná o polevu kakaovou.

S kakaovou polevou se lze na povrchu mražených krémů setkat nejčastěji. Většinou ji tvoří směs kakaa, rostlinného (nejčastěji kokosového) tuku a přidatých látek, které je drží pohromadě.

Jak testujeme

podrobný postup testu zmrzlin najdete na www.dtest.cz/zmrzliny

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality zmrzlin

kvalita tuku 30 %
autenticita náplně 20 %
kakaovost polevy 10 %
senzorika 30 %
obsah cukru 10 %

Kakaové máslo a sušené mléko, dvě důležité složky čokolády, mohou kakaové polevy také obsahovat, výrobci jimi však v tomto případě obvykle šetří. Legislativa na definici kakaové polevy nepamatuje, proto je její kvalita výhradně v režii výrobce.

Nežřídka se můžete setkat i s polevami jogurtovými a jinými tukovými, které dodávají nanukům hlavně veselé barvy. Některé zmrzliny se mohou po nanesení polevy ještě sypat například ořechy, následně se balí a ukládají do mrazicích boxů, kde setrvávají až do chvíle, než si pro ně přijde zákazník.

Nás zajímalo, jakou kvalitu nabízejí výrobci v klasických mražených krémech na dřívku s čokoládovou či kakaovou polevou. Vybrali jsme 17 vanilkových a 5 tvarohových, které jsme podrobili laboratorním analýzám.

Kokos na úkor smetany

V ideálním případě tvoří takovou zmrzlinu směs mléka, tvarohu nebo smetany a cukru, kterou doplňuje křupavá krusta z mléčné čokolády. Přidána může být ochucující složka, kterou by v případě vanilkové zmrzliny měl reprezentovat vanilkový lusk nebo vanilkový extrakt, u tvarohové pak stačí dostatečné množství tvarohu. Realita však může být od ideálu značně vzdálena. Narazili jsme na zmrzliny, které uvádějí na prvních místech ve složení vodu, obsahují rostlinné tuky, glukózový sirup a důstojný výčet éček, která zajišťují zmrzlině příjemnou texturu a lepší smyslový dojem.

Ať už je základní složení vanilkové a tvarohové zmrzliny jakékoli, lze dopředu vytyčit, že chladivý dezert nejspíš bude tučný. Jak je vidět v tabulce, více tuku obsahují zmrzliny vanilkové, u nichž se jeho podíl pohybuje nejčastěji kolem 20 procent. Konzumací jednoho nanuku většího objemu tak lze vyčerpat téměř čtvrtinu doporučeného denního příjmu tuku. Protože je však tuk přirozenou součástí smetany a mléčných produktů, ze kterých by zmrzliny ideálně měly být, zajímala nás z hlediska hodnocení především jeho kvalita.

Podle triacylglyceridů jsme zjišťovali, jaké množství jiných tuků než toho mléčného mražené výrobky obsahují. Polevu jsme u této zkoušky odstranili a cizí tuky zjišťovali pouze v náplni. Z hlediska autenticity dopadly celkově lépe tvarohové výrobky, u kterých jsme žádný jiný než mléčný tuk neodhalili. Hodnoty u vanilkových zmrzlin byly rozmanitější a potvrzují slova výrobců

Míša třikrát jinak

Stejná tradiční značka, ale různá balení, rozdílná cena i odlišné složení či objem. Na pultech obchodů můžete narazit na balený mražený krém Míša ve dvou základních podobách – ve vaničce, nebo na dřívku. V té druhé formě ho navíc pořídíte buď samostatně, nebo v papírové krabici po šesti kusech. Spotřebitel by očekával, že budou všechny stejné, ale není tomu tak. Samostatně balený nanuk Míša s podtitulem „mražený tvarohový krém“ se od toho baleného po více kusech liší velikostí. V prvním případě kupujete výrobek o objemu 55 ml, ve druhém má o 10 ml méně. Za oba zaplatíte v přepočtu na 100 ml zhruba stejně, okolo 27, respektive 26 korun. Výrazně méně vás naopak bude stát Míša v plastové krabici (7,20 Kč/100 ml), tomu ale odpovídá i zásadní rozdíl ve složení, jak se ostatně dozvíte z označení na obale, kde se píše „mražený krém s rostlinným tukem tvarohový“. Zatímco klasický Míša na dřívku obsahuje 53 procent tvarohu, ve vaničce ho naleznete o víc než 10 procent méně, zato spolu s kokosovým olejem, který v nanuku není. Vaničková varianta je nejspíš levnější i proto, že neobsahuje kakaovou polevu. Otázkou však zůstává, jaký požitek a kvalitu spotřebitel za nižší cenu dostává. Zatímco nanuky Míša jsou opravdu tvarohové, Míša ve vaničce je tvarohem pouze ochucen.

a nejistotě jejich původu hodnotili mírně sníženou známkou.

Kakao není vše

Abychom mohli mezi sebou porovnat všechny polevy u všech testovaných výrobků, rozhodli jsme se pro analýzu tukuprosté kakaové sušiny, která je společná čokoládovým i kakaovým polevám. Je charakteristickou složkou kakaa vypovídající o jeho použitím množství a vypočítává se z hodnot naměřeného kofeinu a theobrominu. Vyhláška č. 76/2003 Sb. stanovuje požadavek pro obsah tukuprosté kakaové sušiny v mléčné čokoládě na minimálně 2,5 %. Z tohoto pohledu prošly všechny testované nanuky bez ohledu na jejich typ bez problémů, rozdíly ale byly značné. Nejvyšší obsah jsme naměřili u tvarohového výrobku Ballino Smíšek a vanilkového Magnum Classic (oba 9,4 %), nejnižší u K-classic Max Vanilla (3,4 %).

➤ str. 37

na obalech, kde rostlinné oleje přiznávají, což jim nařizuje legislativa. Vyjma výrobku Fine Life z Makra, který jako jediný přítomnost rostlinných tuků nedeklaruje a skutečně obsahuje výhradně mléčný tuk, jsme v drtivé většině ostatních vanilkových mražených krémů zjistili minimálně nadpoloviční podíl rostlinného tuku, pocházejícího zejména z kokosového oleje. Nejvíce jsme ho naměřili u výrobků K-classic Maxi Vanilla a Tesco Value, kde tvořil tři čtvrtiny z celkového množství tuku.

Všemocný levný olej

Pozornost jsme zaměřili i na složení tuků, které jsme zjišťovali v celých nanucích – tedy jak z náplně, tak z polevy dohromady. Cílem bylo odhalit, zda a v jakém množství obsahují mražené výrobky zdraví škodlivé transmastné kyseliny a kolik je v nich nasycených mastných kyselin, jejichž vysoké množství poukazuje na použití kokosového oleje.

Zatímco ve zkoušce autenticity náplně se ukázalo, že tvarohové nanuky kokosový olej ve své náplni neobsahují, při měření nasycených mastných kyselin v celém výrobku vyšlo najevo, že jejich polevy na něm do značné míry stojí. Tak je totiž možné interpretovat vysoké procentuální zastoupení nasycených

mastných kyselin, které v nejhorším případě dosáhlo 95 procent u tvarohového nanuku Míša v kakaové polevě. Nabízí se tak otázka, proč jinak dobrou náplň s nadpolovičním podílem tvarohu shazují výrobci nekvalitní levnou polevou namísto čokolády. Nejnížší podíl nasycených mastných kyselin, které obsahuje i kvalitnější a dražší kakaové máslo, jsme naměřili u zmrzliny v mléčné čokoládě Fine Life z Makra. Dodejme, že z doporučeného maximálního denního příjmu nasycených mastných kyselin (20 gramů) může jediný nanuk „ukousnout“ až polovinu.

Mléčný tuk může obsahovat okolo 3 až 4 procent přirozeně se vyskytujících transmastných kyselin, se kterými si lidské tělo dokáže poradit. Protože byl však podíl mléčné složky ve většině vanilkových výrobcích velmi malý, lze předpokládat, že vyšší naměřené hodnoty pocházejí z průmyslově ztužených rostlinných olejů. A ty jsou pro lidský organismus škodlivé, jak jsme již mnohokrát upozorňovali v našich testech. Dobrou zprávou je, že u většiny výrobků jsme transmastné kyseliny nenaměřili vůbec. Ballino Ice Cream Vanilla a Euroice Brouček vanilkový se pohybovaly kolem tříprocentní hranice (3,3 a 2,9 %), což jsme vzhledem k výše zmíněnému

	vanilkové zmrzliny						
	Makro/Fine Life Ice Cream Chocolate Creamy Bourbon Vanilla	Kaufland/ K-classic Ice Stick Choco	Magnum Classic	Lidl/Ballino Ice Cream Vanilla	Algida Big Milk Choco	Tesco Value Ice cream s vanilkovou příchutí	Billa Vanilková zmrzlina v mléčné čokoládě
cena (Kč)	37,80 ¹⁾	9,90	35,90	9,90	17,90	3,10	17,90
objem (ml)	3x 120 ¹⁾	120	120	120	110	60	120
cena za 100 ml (Kč)	10,50	8,30	29,90	8,30	16,30	5,20	14,90
hodnocení kvality	dobře 71 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 52 %
kvalita tuku	dobře 73 %	dobře 69 %	dobře 65 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 52 %	uspokojivě 56 %	dobře 67 %
nasycené mastné kyseliny	+	+	o	o	o	o	o
transmastné kyseliny	++	++	++	o	++	++	++
autenticita náplně	velmi dobře 100 %	dostatečně 38 %	dostatečně 24 %	dostatečně 38 %	dostatečně 28 %	dostatečně 21 %	dostatečně 25 %
kakaovost polevy	dobře 60 %	dobře 78 %	velmi dobře 95 %	velmi dobře 84 %	dobře 61 %	dobře 76 %	dobře 61 %
senzorické hodnocení	uspokojivě 58 %	dobře 67 %	dobře 67 %	dobře 65 %	dobře 64 %	dobře 62 %	uspokojivě 56 %
poleva: celková chuť a vůně	+	o	+	o	+	o	o
náplň: celková chuť a vůně	o	+	+	+	+	+	o
náplň: intenzita vanilkové chuti	o	+	o	+	o	o	o
náplň: konzistence v ústech	+	+	++	+	+	++	+
vzhled	+	+	+	+	o	+	+
celkový dojem	o	+	+	+	+	o	o
obsah cukru	uspokojivě 57 %	uspokojivě 53 %	dostatečně 39 %	uspokojivě 50 %	dobře 62 %	dobře 62 %	dostatečně 35 %
informace							
obsah cukru (g/100 g)	15,6	16,6	20,3	17,4	14,3	14,5	22,1
obsah tuku (g/100 g)	21	20,3	18,9	19,2	19,5	22,7	17,5
nasycené mastné kyseliny (g/100 g)	13,7	14	13,5	13,7	15,6	17,5	12,3
přítomnost E 476 ²⁾	×	✓	✓	×	×	×	✓
zdroj vanilkové chuti	sušené vanilkové lusky, přírodní vanilkové aroma	drcené vanilkové lusky	kousky vanilkových lusků	vanilka mletá	nespecifikované aroma	nespecifikované aroma	vanilkové aroma, mleté vanilkové lusky
specifikace polevy	mléčná čokoláda	poleva z mléčné čokolády	mléčná čokoláda	poleva z mléčné čokolády	kakaová poleva	kakaová poleva	mléčná čokoláda
výrobce/prodejce	MCC Trading International GmbH, Německo	Kaufland Česká republika v.o.s., Praha	Unilever ČR spol. s r.o., Praha	Lidl ČR v.o.s.	Unilever ČR spol. s r.o., Praha	Tesco Stores ČR a.s., Praha	Billa spol. s r.o., Říčany u Prahy
země původu	Belgie	Polsko	neuveďeno	Polsko	neuveďeno	Maďarsko	ČR
datum spotřeby	04 2016	19.1.2017	08/2016	19.6.2016	05.2016	12.2016	26.3.2017

klíč:

++	+	o	-	--
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky (shodné i pro tabulku na str. 36):

✓ ano × ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

Prima Pegas Vanilka	Prima Kostka Vanilková	Albert Excellent Vanilka	Makro/Aro Vanilka	Herkules Classic vanilkový v mléčné polevě	Kaufland/ K-classic Max Vanilla	Lidl/Ballino Severáček vanilkový	Ledňáček příchut' vanilková	Brouček Vanilkový	Pinko Vanilka
14,90	6,70	60 ¹⁾	88,30 ¹⁾	11,90	13,90	5,90	8,90	6,20	7,90
100	45	3x 120 ¹⁾	24x 40 ¹⁾	120	120	45	45	45	50
14,90	14,90	16,70	9,20	9,90	11,60	13,10	19,80	13,80	15,80
uspokojivě 52 %	uspokojivě 52 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 49 %	uspokojivě 49 %	uspokojivě 47 %	uspokojivě 45 %	uspokojivě 43 %	dostatečně 37 %
uspokojivě 40 %	uspokojivě 42 %	uspokojivě 53 %	dobře 62 %	dobře 61 %	dobře 61 %	uspokojivě 37 %	uspokojivě 36 %	uspokojivě 46 %	uspokojivě 39 %
–	–	○	○	○	○	–	–	○	–
++	++	+	++	++	++	++	++	○	++
dostatečně 35 %	uspokojivě 52 %	dostatečně 29 %	dostatečně 25 %	dostatečně 23 %	dostatečně 21 %	dostatečně 25 %	dostatečně 24 %	dostatečně 27 %	dostatečně 23 %
velmi dobře 92 %	uspokojivě 44 %	velmi dobře 80 %	dobře 62 %	uspokojivě 53 %	dostatečně 34 %	uspokojivě 56 %	uspokojivě 40 %	uspokojivě 55 %	dostatečně 36 %
dobře 63 %	dobře 67 %	uspokojivě 52 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 51 %	dobře 60 %	dobře 67 %	dobře 68 %	uspokojivě 45 %	dostatečně 38 %
○	+	○	○	○	○	+	+	○	○
○	+	○	○	+	○	+	+	○	○
+	+	○	○	○	+	+	+	–	–
++	++	–	+	○	+	++	++	+	○
+	○	++	○	○	+	○	+	○	–
○	+	○	+	○	○	+	+	–	–
uspokojivě 53 %	uspokojivě 48 %	uspokojivě 53 %	dostatečně 39 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 54 %	uspokojivě 52 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 56 %
16,7	17,8	16,6	20,3	17,5	15,7	16,5	16,8	17,4	16
20,5	25,5	19,6	23,5	24,3	19,8	21,4	23,2	27,5	21,9
17,5	21,4	14,6	17,2	18	14,7	19,1	20,7	21,3	19,3
✗	✗	✓	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗
vanilkové aroma, vanilkové lusky mleté	vanilkové aroma	bourbon-vanilla extrakt, extrahované vanilkové lusky, přírodní vanilkové aroma	vanilkové aroma	vanilkové aroma	extrakt z bourbonské vanilky a drcevných vanilkových lusků	nespecifikované aroma	nespecifikované aroma	vanilkové aroma	nespecifikované aroma
kakaová poleva	kakaová poleva	poleva z mléčné čokolády	kakaová poleva	mléčná poleva	poleva z mléčné čokolády	kakaová poleva	kakaová poleva	kakaová poleva	kakaová poleva
Bidvest Opava s.r.o., Kralupy n. Vltavou	Bidvest Opava s.r.o., Kralupy n. Vltavou	YSCO NV, Belgie pro Ahold	Euroice s.r.o., Hradec Králové	Euroice s.r.o., Chrudim-Presy	Kaufland Česká republika v.s.o. Praha	Lidl ČR v.o.s.	Unilever ČR spol. s r.o., Praha	Euroice s.r.o., Hradec Králové	Pinko a.s., Benešov
ČR	ČR	Belgie	ČR	ČR	Belgie	neuveďeno	neuveďeno	ČR	ČR
03.2016	01.2016	10-2015	12.12.2016	18.1.2016	04-2017	16.3.2017	03/2017	12/2015	7.2.2016

¹⁾ Zmrzliny jsou prodávány pouze v baleních po více kusech. Cena odpovídá celému balení.

²⁾ Polyglycerolpolyricinoleát (E476) je emulgátor, který někteří výrobci přidávají do čokoládových polev, aby mohli pokrývat jejím menším množstvím větší plochu. Někteří odborníci ho považují za problematický.

★ vítěz testu
🎯 výhodný nákup

tvarohové zmrzliny

	Prima Mrož tvaroh se smetanou	Lidl/Ballino Smišek tvarohový krém	Eismann Hopsy tvaroh	Olympia Tvarohová	Miša Tvarohové osvěžení
cena (Kč)	13,90	6,90	168 ¹⁾	84 ¹⁾	14,90
objem (ml)	45	50	12x 45 ¹⁾	10x 60 ¹⁾	55
cena za 100 ml (Kč)	30,90	13,80	31,10	14	27,10
hodnocení kvality	dobře 71 %	dobře 70 %	dobře 67 %	dobře 66 %	uspokojivě 56 %
kvalita tuku	uspokojivě 45 %	uspokojivě 44 %	uspokojivě 45 %	dobře 62 %	dostatečně 22 %
nasycené mastné kyseliny	—	—	—	O	—
transmastné kyseliny	++	++	++	++	+
autenticita náplně	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %
kakaovost polevy	velmi dobře 84 %	velmi dobře 95 %	velmi dobře 92 %	dobře 61 %	dobře 64 %
senzorické hodnocení	velmi dobře 86 %	dobře 79 %	dobře 68 %	uspokojivě 53 %	dobře 64 %
poleva: celková chuť a vůně	++	+	+	O	O
náplň: celková chuť a vůně	++	+	+	O	+
náplň: intenzita tvarohové chuti	+	+	+	O	+
náplň: konzistence v ústech	++	++	+	+	+
vzhled	+	+	+	O	+
celkový dojem	++	++	+	O	+
obsah cukru	dostatečně 32 %	dostatečně 34 %	dostatečně 35 %	dobře 62 %	uspokojivě 42 %

informace

obsah cukru (g/100 g)	23,6	22,8	22,3	14,3	19,4
obsah tuku (g/100 g)	13,4	14,3	11,9	15,8	15,9
nasycené mastné kyseliny (g/100 g)	11,3	11,9	10	11,6	15,1
přítomnost E 476 ²⁾	×	×	×	×	×
specifikace polevy	kakaová poleva	kakaová poleva	kakaová poleva	kakaová poleva	kakaová poleva
výrobce/prodejce	Bidvest Opava s.r.o. Kralupy n. Vltavou	Lidl ČR v.o.s. spol. s r.o.	Eismann, spol. s r.o., Praha	Euroice s.r.o., Hradec Králové	Tipafrost, a.s. Kožichovice
země původu	ČR	neuvedeno	ČR	ČR	ČR
datum spotřeby	12/2015	08.2016	02.2016	12/2016	04.2016

klíč:

++	+	O	—	—
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky viz str. 34

✓ ano × ne

★ vítěz testu

🎯 výhodný nákup

Kvalitu polev však vždy ovlivňuje zejména druh použitého tuku, konkrétně tedy podíl kakaového másla, mléčný tuk a případně rostlinný tuk – nejčastěji kokosový olej, který potravinová vyhláška u mražených krémů také připouští. Rozdíly mezi polevami tak dobře reflektuje i množství nasycených mastných kyselin, které ukazuje na levné exotické tuky, a senzorické hodnocení.

Libá sladkost cukru

Kdyby mražený krém neposkytoval vedle ochlazení i požitky ze sladké chuti, asi by brzy ztratil své příznivce. Hranice toho, kolik cukru je málo a kolik už moc (jak po výživové stránce, tak po té smyslové), může být do jisté míry individuální. Zkušenosti a výzkumy však potvrzují, že člověk ve vyspělých zemích přijímá během dne cukrů nadbytek, takže snaha držet jejich přísun na minimu je rozhodně prospěšná. Vedle sladkostí a slazených nápojů obsahují cukry (mezi něž patří i problémový glukózo-fruktózový sirup, o kterém píšeme v infomateriálu věnovaném sirupům na straně 45–47) i zdánlivě nesladké potraviny, ve kterých mají za úkol zlepšovat chuť. Nadbytek cukrů ve stravě se ukládá v těle v podobě tuku, způsobuje obezitu a s ní spojená onemocnění včetně diabe-

tu II. typu. Z toho důvodu jsme hodnotili nanuky podle klíče čím méně cukru, tím lépe. Ostatně jak se ukázalo, smyslová hodnocení výrobků jsou spíše výsledkem odlišných receptur, které výrobce použil, než toho, kolik cukru do zmrzliny nasypal. Nejvíce cukru v podobě sacharózy (bílý cukr) jsme naměřili u tvarohového výrobku Prima Mrož (23,6 %), nejméně jej pak obsahovala Olympia Tvarohová a Big Milk Choco od Algidy (oba 14,3 %).

Tvarohové chutnají více

Jednou z nejdůležitějších vlastností, podle které se spotřebitel rozhoduje, zda výrobek znovu zakoupí, je jeho atraktivita pro lidské smysly. Senzorickému hodnocení proto nešly ani vanilkové a tvarohové nanuky. Hodnotitelé anonymně posuzovali zvláště chuť a vůni polevy a náplně nebo intenzitu tvarohové a vanilkové chuti. Hodnocení konzistence a celkového dojmu a vzhledu pak odhalovala například hrudkovitost, zmrazky, nezvykle tmavou polevu nebo polámanou čokoládu či jiné deformace. Mezi tvarohovými získaly čtyři z pěti nanuků dobrou známku, vůbec nejlépe ze všech dopadl tvarohový Mrož od Primy. Hned za ním skončil vanilkový nanuk Fine Life z Makra. Nejhorší, dostatečné

hodnocení si odnesl výrobek Pinko Vanilka, kterému hodnotitelé mimo jiné vytýkali vodovou konzistenci a který skončil nejhůř ze všech i v celkovém hodnocení kvality.

Co lze ještě najít uvnitř?

Složení surovin ve zmrzlínách není výrobním tajemstvím, přesto může být pro mnohé překvapením. Stojí za tím i fakt, že bývá uváděno drobným písmem, mnohdy i přes sváry obalu. Nanuky a zmrzliny navíc nejsou ideálním artiklem pro dlouhé studování ingrediencí v teplých rukou. My jsme to udělali za vás a zjišťovali, co všechno se do nich „vejde“ (kompletní výčet použitých surovin najdete na našem webu u detailu jednotlivých výrobků).

Seznamy surovin jsou povětšinou dlouhé, velké množství nečekaných ingrediencí je především důsledkem snahy vyrobit senzoricky atraktivní produkt za přijatelnou cenu. Tvarohové nanuky vycházejí co do složení lépe než vanilkové, obsahují minimálně padesátiprocentní podíl tvarohu, zbytek náplně tvoří smetana, mléko a voda spolu se stabilizátory, emulgátory a případně barvivy. Vanilkové zmrzliny se staly útočištěm různorodějších surovin: některé výrobky mají na prvních třech místech (tedy v největším zastoupení) pitnou vodu, cukr a kokosový tuk (Ballino, Prima, Pinko, Brouček), v lepších případech pak odstředěné mléko, cukr a kokosový olej (Billa, Albert Ecellent, Algida, K-classic, Ledňáček). Vanilkovou příchutí jim dodávají vanilkové lusky (buď mleté, nebo extrahované) jen v osmi případech, u čtyř nanuků použili výrobci vanilin, zbylých pět původ vanilkového aroma na obalu vůbec nezmiňuje.

V tabulce uvádíme i přítomnost diskutabilního emulgátoru E476, na který jsme upozorňovali již v testu roztíratelných rostlinných tuků (Samá voda, dTest 4/2015). Polyglycerolpolyricinoleát, který se pod kódem E476 skrývá, je silný emulgátor, který se používá do čokoládových polev v cukrovinkách. Protože umožňuje lepší vaznost tukové složky, je díky němu možné čokoládu rozředit a pokrýt tak jejím menším množstvím větší plochu. Přestože tuto látku unijní nařízení s jistými omezeními povoluje, existují odborníci, kteří konzumaci E476 nedoporučují. Dobrou zprávou je, že lze vyrobit nanuk politý čokoládou i bez této přídavné látky, jak vidíte v tabulkách. ✖

Chystáte se stavět, upravit či rozšiřovat dům? Pamatujte na to, že občanský zákoník vnesl do práva souvisejícího s nemovitostmi a prováděním staveb řadu novinek. Ještě předloni například platilo, že dům a pozemek jsou dvě samostatné nemovitosti. Nová právní úprava se ale vrátila k tisícileté římskoprávní zásadě, která říká, že povrch ustupuje půdě, a nové stavby jsou tedy součástí pozemku, na němž stojí. Stavba k pozemku takzvaně přirůstá a patří až na výjimky majiteli pozemku. Změn je ale mnohem více.

Stojí-li váš dům na cizím pozemku, nemusíte mít strach, že byste o něj ze dne na den přišli. Stav platný před účinností nového občanského zákoníku zůstává v platnosti. Až jednou vlastníkem pozemku bude i vlastníkem stavby, teprve pak stavba k pozemku právně přiroste a nebude ji možné oddělit a prodat zvlášť. Platí přitom, že vlastníci nemovitostí mají zákonné předkupní právo. Pokud se tedy bude prodávat pozemek, na kterém je cizí stavba, má její majitel právo, aby mu byl prodán přednostně a naopak. Pokud předkupního práva nevyužije, může ho uplatnit i proti novému majiteli, rozhodne-li se v budoucnu i ten nemovitost prodat.

Právo stavby

Existuje jedna výjimka, jak na cizím pozemku postavit vlastní stavbu. Jedná se

o nový institut takzvaného věcného práva k cizí věci, který se jmenuje právo stavby. To bude vznikat nejčastěji smlouvou mezi vlastníkem pozemku a stavebníkem a zápisem do katastru nemovitostí. Obsahem smlouvy bude především svolení vlastníka pozemku, aby byla stavba zřízena, označení konkrétního pozemku či pozemků, vymezení samotné stavby, doba trvání práva a výše úplaty nebo případná bezúplatnost. Další podmínky a ustanovení jsou na domluvě mezi stranami. Cena za právo stavby může být určena jednorázovou nebo opakovanou platbou, takzvaným stavebním platem. Ten se může v průběhu trvání práva měnit třeba vlivem inflace, pokud je to sjednáno.

Právo stavby je dočasné a zákon jeho délku omezuje na 99 let. Poté zaniká a stavba se stává součástí pozemku a majetkem jeho vlastníka. Stavebníkoví za „propadlou“ stavbu přísluší ze zákona náhrada ve výši poloviny její hodnoty. Smlouva ale může obsahovat i jiné ujednání, které náhradu zvyšuje, nebo naopak vylučuje. Právo stavby se považuje za věc,

může být proto převáděno či děděno. Stavba samotná naproti tomu samostatnou věcí není, je pouze součástí práva stavby.

Zhotovení stavby

Máte-li vyřešeno, kde stavět, a k tomu vyřizena všechna příslušná administrativní ohlášení či povolení (jsou-li nutná), budete hledat, kdo a jak stavbu provede. Smlouva, kterou necháváte stavbu zhotovit, opravit nebo upravit, je vždy smlouvou o dílo. Nepleťte si ji se smlouvou

o výstavbě, tou podle občanského zákoníku vznikají jednotky v bytových domech.

Smlouva, na jejímž základě si necháte postavit dům, se od běžné smlouvy o dílo trochu liší. Zákon nevyžaduje písemnou formu, ale protože dům nestavíte či nerekonstruujete každý den, písemnou formou předejdete mnohým nejasnostem a rizikům. Pozor na jednu důležitou věc. Celé nové občanské právo je postavené na zásadě tzv. dispozitivnosti, což znamená, že zákoník dává návod, jak by smlouva měla vypadat, ale je jen na smluvních stranách, jestli se zákona budou držet přesně, nebo si některé věci mezi sebou domluví jinak. Od zákona se nelze odchýlit pouze v neprospěch spotřebitele, respektive slabší smluvní strany tam, kde je zákon chráněn.

Máte problém? Zavolejte nám!

Potřebujete právní radu? Obraťte se na naši spotřebitelskou poradnu, která funguje každý všední den od 9 do 17 hodin na telefonním čísle 272 272 273. Naši poradci vám poradí při řešení spotřebitelských problémů. Nejčastější z nich najdete na www.dtest.cz/nejcastejsi-problemy. Na našem webu můžete využít také e-poradnu.

Na stavbě se často podílí více dodavatelů, na což myslí i zákon. Se zhotovitelem jsou zavázáni i subdodavatelé, dále ti, kdo dodávají stavební dokumentaci, a také stavební dozor, pokud vada vychází z jejich činnosti a neprokáží, že za ni nemohou. Zhotovitel se může zprostit povinností z vady v případě, kdy prokáže, že vadu způsobila chyba v dokumentaci nebo selhání dozoru, které si zvolil sám objednatel.

Cena a rozpočet

Určení ceny stavby lze považovat za jednu z nejdůležitějších položek smlouvy. K tomu, aby smlouva byla platná, se ale nemusíte na ceně se zhotovitelem vůbec dohodnout. Základní náležitostí je pouze shoda na tom, že za provedené dílo zaplatíte. Pokud není domluveno kolik, pak se platí cena obvyklá, ale věřte tomu, že zhotovitel si ji často představuje diametrálně jinak než překvapený objednatel.

Sjednáte-li cenu odhadem, musíte si uvědomit, že se velmi pravděpodobně bude v průběhu prací měnit. Má-li být podstatně překročena (vždy záleží na konkrétních okolnostech, podle staré právní úpravy bylo podstatné překročení kolem 10 % z ceny), musí zhotovitel novou cenu ohlásit s odůvodněním. Pokud to neudělá, nemá nárok na zaplacení rozdílu. Objednatel si může rozmyslet, zda s novou cenou souhlasí a případně odstoupit od smlouvy. Samozřejmě zaplatí to, z čeho

má prospěch podle původní domluvy. Není radno rozmýšlet se dlouho, protože pokud objednatel neodstoupí bez zbytečného odkladu, pak platí, že s novou cenou souhlasí!

Právně nejistější je dohodnout si cenu pevnou částkou, to ale u staveb nemusí být jednoduché. Rozsah prací je třeba zjistit a v případě rekonstrukcí či terénních úprav nemusí být dopředu úplně známo, co přesně bude potřeba. Cena je obecně splatná po zhotovení díla, obvyklá je platba záloh. Pokud si zálohy ve smlouvě nedomluvíte a jedná se o dílo značně nákladné, může zhotovitel požadovat část odměny již v průběhu provádění díla.

Cena určená pevnou částkou nebo rozpočtem se až na výjimky měnit nedá. Pokud ale dojde ke zcela neočekávaným a mimořádným okolnostem (například pozemek nečekaně zaplaví voda), které dokončení díla podstatně ztěžují, může o spravedlivém zvýšení ceny nebo zrušení smlouvy rozhodnout soud. Pokud se u smlouvy, kde je zaručen úplný rozpočet, objeví potřeba dalších prací k dokončení díla, zhotovitel nemůže požadovat zvýšení ceny.

Pozor dejte na rozpočty s výhradami. Může jít o výhradu neúplnosti a v takovém případě má zhotovitel nárok na zvýšení ceny, pokud se objeví potřeba prací, které nebyly do rozpočtu zahrnuty. Pokud jde o výhradu nezávaznosti, pak se cena může zvýšit o účelně vynaložené náklady. Když objednatel nesouhlasí, určí cenu na jeho návrh soud. Zhotovitel samozřejmě zvýšení ceny musí oznámit. Pokud tak neučiní bez zbytečného odkladu, ztrácí nárok na úhradu rozdílu. Chce-li více než 10 % ceny navíc, lze odstoupit a zaplatit to, co už je hotové. I vy ovšem musíte jednat rychle, tedy bez zbytečného odkladu.

Ustanovení zákoníku o stavbě mají ještě jedno specifikum. Objeví-li se skrytá překážka, která znemožňuje dílo provést dohodnutým způsobem, může zhotovitel navrhnout změnu smlouvy a přerušit provádění prací. Nedojde-li k dohodě, opět lze od smlouvy odstoupit.

Záruka a vady

I u stavby platí, že dílo je provedeno, pokud je dokončeno a předáno. Dokončeno je ve chvíli, kdy je předvedeno jeho způsobilost sloužit danému účelu. Převzít ho lze s výhradami, nebo bez výhrad. Pokud objednatel nemá žádné výhrady, nemusí mu zhotovitel uznat pozdější reklamaci zjevných vad (to, že fasáda je místo modré červená, vidíte už při převzetí a nemáte-li námitek, zjevně vám to ne-

vadí). Pokud jsou na stavbě ojedinělé drobné vady, které samy o sobě nebrání užívání stavby, pak objednatel nemá právo stavbu nepřevzít. Samozřejmě uplatní-li se výhrady, musí být i takové vady odstraněny.

Skryté vady (třeba špatně přilepené a po čase odpadávající dlaždičky, chybějící perlinka pod omítkou, jiný než smlouvený materiál) se vytýkají (tedy reklamují) bez zbytečného odkladu poté, co je zjistíte, nejdéle však do pěti let od převzetí stavby. Stavbu tedy můžete reklamovat déle než běžnou věc, ale pozor, nezaměňujte záruku s odpovědností za vady! Záruka znamená, že stavba si udrží své vlastnosti, vzhled a funkčnost po smlouvenou dobu. Pokud ji zhotovitel neposkytne sám například záručním listem, musíte si ji výslovně a předem dohodnout. Zákonná odpovědnost spočívá pouze v tom, že při předání je dílo provedené tak, jak bylo domluveno. Ke smluvnímu zkrácení doby pro vytýkání vad se u spotřebitelů (a obecně u slabších smluvních stran) nepřihlíží. ✕

Test Sendvičovače

Zapečený sendvič je populární typ jídla, které si můžete dát kdykoliv během dne. Výhodou je, že se dá konzumovat jak teplý, tak studený. Jeho příprava je velmi jednoduchá. Mezi dva plátky pečiva vložíte oblíbenou náplň a celý komplet zavřete do sendvičovače, který suroviny pomocí elektricky ohřívaných desek zapeče. Jak si s tímto úkolem poradí, jsme testovali u 11 modelů. Zajímala nás ale také bezpečnost, se kterou měla třetina přístrojů problémy. Teplota jejich povrchu dosahovala vysokých hodnot a snadno by tak mohlo dojít k popálení.

Pozor, některé

pálí

d

dobrá rada

Hledíte-li zejména na cenu, možná vás zaujmou sendvičovače **Sencor SSM 4304RD** (dobře, 410 Kč) a **ETA Pievo** (dobře, 490 Kč). Závratnou částku ale neutratíte ani za nejlepší model v našem testu **Philips HD 2392** (velmi dobře, 690 Kč), který si velmi dobře známky vysloužil v obou hlavních zkouškách – zapékání i obsluze. Poměrně rychle dokáže připravit křupavé a stejnoměrně opečené sendviče, přitom se jeho povrch nezahřívá na tak vysoké teploty jako u některých jiných přístrojů, kterým jsme kvůli riziku popálení snižovali známky. Například nejlevnější testovaný výrobek, **Orava ST 100 AB** (dostatečně, 370 Kč), obstál poměrně dobře z hlediska funkčnosti i obsluhy, teplota povrchu se ale blížila 100 °C. Stejný problém s bezpečností měly i sendvičovače **Gallet CRO 624** (dostatečně, 350 Kč) a **Zelmer ZSM 1001S** (dostatečně, 440 Kč). Ty však neuspěly ani při zapékání.

Ač je na první pohled pro uživatele důležité zejména to, zda a za jak dlouho přístroj připraví kvalitní sendvič, případně zda nespotřebuje příliš mnoho energie, podstatnou a opomíjenou stránkou (minimálně ze strany některých výrobců) je jejich bezpečnost. U takto malých kuchyňských přístrojů byste možná nečekali, že mohou v krajním případě zapříčinit požár či způsobit poranění. I přesto některé výrobky skrývají potenciální rizika. Důvod? Příliš vysoká teplota, na kterou se zahřejí. Stejně jako u topinkovačů (dTest 2/2014) nebo domácích pekáren (dTest 9/2014) jsme ji měřili i v tomto případě, a pokud byla příliš vysoká, výrobek obdržel špatnou známku, která limitovala jeho celkové hodnocení. I když třeba v ostatních zkouškách dopadl dobře.

Blízko bodu varu

Příkladem může být sendvičovač **Orava**. Ten ve většině ostatních zkoušek, které dělaly problém i jinak lépe hodnoceným výrobkům (například míra nebo stejnoměrnost opečení) získal průměrné hodnocení. Protože ale v bezpečnosti propadl, skončil v celkovém hodnocení až na posledním místě. Při zapékání totiž

dosáhl povrchové teploty téměř 100 °C, což bylo úplně nejvíc ze všech testovaných sendvičovačů. Nedostatečné hodnocení si vysloužil nejen kvůli samotné vysoké teplotě, ale také kvůli absenci upozornění, že výrobek takto vysoké teploty může dosáhnout. V nejhroživějším místě jsme naměřili 98,1 °C, i při běžném používání by tak mohlo hrozit riziko vážných popálenin. Modelu **Orava** hodnotící vytýkali ještě jednu věc – malý prostor na sendvič. Kvůli tomu dojde ke „slisování“ jeho okrajů a přístroj musíte při zavírání silně přimáčknout.

Vysokých povrchových teplot dosahovala ještě další trojice sendvičovačů (**Concept**, **Gallet** a **Zelmer**), u kterých jsme naměřili mezi 80 a 90 °C a rozdali jim dostatečné známky, které opět limitovaly jejich celkové hodnocení. Velmi dobře si v tomto směru vedl jediný **Tefal**, který se nerozhřál ani na 60 °C.

Barva hraje prim

Pokud sendvičovače obstály ve zkoušce bezpečnosti, pak se na jejich hodnocení nejvíce podílelo zapékání, tedy hlavní úkol, který mají plnit. V každém modelu jsme zapékali dva sendviče a po 30 sekundách od jejich dopečení a vyndání jsme vložili další dva. Sestávaly ze dvou plátků chleba potřených máslem, mezi kterými bylo po jednom plátku sýra a šunky.

Velký důraz jsme kladli na míru a stejnoměrnost opečení. V prvním případě byla použita speciální barevná škála, podle které se stanovila procentuální část povrchu se správným stupněm opečení. Zjednodušeně řečeno jsme zjišťovali, zda například není sendvič uprostřed tmavě hnědý a na krajích bílý, nebo naopak. Nejlepšího výsledku dosáhl vítěz testu **Philips HD 2392**, který v první i druhé várce správně opekl 97 procent plochy sendviče. Hříšníkem

➤ str. 44

Jak testujeme

podrobný postup testu sendvičovačů najdete na www.dtest.cz/sendvicovace

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality sendvičovačů

zapékání 50 %
obsluha 35 %
konstrukce 10 %
spotřeba a energie 5 %

	sendvičovače					
	Philips HD 2392	Tefal SM 155233	Moulinex SM 159530	Sencor SSM 4304RD	Bravo I-13 trojúhelník	ETA Pievo
průměrná cena (Kč)	690	760	680	410	670	490
hodnocení kvality	velmi dobře 86 %	dobře 76 %	dobře 68 %	dobře 66 %	dobře 62 %	dobře 62 %
zapékání	velmi dobře 84 %	dobře 72 %	dobře 68 %	dobře 61 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 57 %
čas zapékání	+	+	+	+	+	++
míra opečení	++	+	+	+	+	○
stejnomořnost opečení	+	○	○	–	–	–
křupavost	++	++	+	+	+	+
textura	++	+	+	+	○	○
obsluha	velmi dobře 88 %	dobře 75 %	dobře 66 %	dobře 77 %	dobře 72 %	dobře 63 %
návod k použití	○	○	–	+	○	–
signalizace	++	+	○	+	++	○
používání	+	+	+	+	○	+
čištění	++	+	+	+	+	+
skladování	++	++	++	++	+	+
konstrukce a zpracování	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	dobře 75 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 50 %	dobře 75 %
spotřeba energie	uspokojivě 57 %	dobře 73 %	dobře 67 %	dobře 66 %	uspokojivě 56 %	dobře 73 %
během zahřívání	+	++	+	+	○	++
během zapékání	○	+	+	+	○	+
bezpečnost	uspokojivě 50 %	velmi dobře 100 %	dobře 75 %	dobře 75 %	dobře 75 %	uspokojivě 50 %
elektrická bezpečnost	++	++	++	++	++	++
teplota na povrchu	○	++	+	+	+	○
technické údaje						
příkon (W)	820	700	700	700	640	750
počet a tvar sendvičů	4 trojúhelníky	4 trojúhelníky	2 čtverce	4 trojúhelníky	4 trojúhelníky	4 trojúhelníky
opékač plocha: šířka x hloubka (cm)	22 x 12	22 x 11	22 x 11	23 x 13	22 x 13	22 x 12
rozměry: výška x šířka x hloubka (cm)	10 x 23 x 22	10 x 24 x 22	10 x 24 x 22	11 x 24 x 23	10 x 26 x 22	10 x 25 x 25
délka napájecího kabelu (cm)	80	77	77	75	93	70
úložný prostor pro kabel	×	×	×	×	×	×
hmotnost (g)	1310	1350	1330	1250	1830	1260

klíč:

++	+	○	–	--
velmi dobře 100–80 %	dobře 79–60 %	uspokojivě 59–40 %	dostatečně 39–20 %	nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano × ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

¹⁾ Výrobek již může být v prodeji i pod novým označením ZMS 1001S.

ECG S 419	Russell Hobbs 17936	Concept SV 3011 trojúhelník	Gallet CRO 624	Zelmer 26Z010 ¹⁾	Orava ST 100 AB
800	540	670	350	440	370
dobře 61 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 50 %	dostatečně 38 %	dostatečně 29 %	dostatečně 21 %
uspokojivě 47 %	uspokojivě 55 %	dobře 62 %	uspokojivě 53 %	dostatečně 30 %	uspokojivě 54 %
+	+	o	++	+	+
–	o	o	–	--	o
–	–	+	–	--	o
o	+	++	+	o	o
o	o	+	o	–	o
velmi dobře 80 %	dobře 66 %	velmi dobře 83 %	dobře 61 %	dobře 69 %	dobře 72 %
+	o	+	o	+	+
++	++	++	++	++	+
+	o	o	o	o	o
+	o	++	o	o	+
+	++	+	o	++	++
dobře 75 %	uspokojivě 50 %	dobře 75 %	dobře 75 %	dobře 75 %	uspokojivě 50 %
uspokojivě 51 %	dobře 73 %	uspokojivě 57 %	dobře 66 %	uspokojivě 53 %	dobře 71 %
o	++	++	+	o	+
o	+	–	+	o	+
uspokojivě 50 %	uspokojivě 50 %	dostatečně 25 %	dostatečně 25 %	dostatečně 25 %	nedostatečně 0 %
++	++	++	++	++	++
o	o	–	–	–	--
700	700	680	750	700	650
2 čtverce	4 trojúhelníky	4 trojúhelníky	4 trojúhelníky	4 trojúhelníky	4 trojúhelníky
22 x 13	22 x 12	22 x 13	22 x 13	22 x 13	21 x 12
11 x 24 x 25	9 x 23 x 20	10 x 23 x 23	9 x 24 x 25	9 x 25 x 24	8 x 22 x 22
70	100	100	69	95	70
x	✓	x	x	✓	✓
2050	1070	1360	1050	1410	920

★ vítěz testu
🕒 výhodný nákup

Jak vznikl sendvič

První sendvič spatřil světlo světa již v 18. století. Za jeho „vynálezce“ je považován John Montag, lord ze Sandwiche. Tento vášnivý gambler jednoho večera propadl zápalu hry natolik, že neměl čas ji přerušovat kvůli přestávce na jídlo. Protože se však s prázdným žaludkem špatně přemýšlí a on potřeboval mít bystrou mysl, řekl služebníkovi, ať mu přinese občerstvení přímo ke stolu. Poručil si maso mezi dvěma plátky chleba. Sluha mu vyhověl a lord si na svačině začal pochutnávat přímo u hracího stolu. Když u Montaga neobvyklý pokrm viděli jeho spoluhráči, zatoužili po něm také. Při objednávce prý volali: „Stejně jako Sandwich. Sandwich!“ A dvěma plátkům pečiva s náplní již jméno po proslulém karbaníkovi zůstalo.

Při testování jsme u některých modelů zaznamenali únik sýra, konkrétně u Russel Hobbs, Gallet a Philips. U přístrojů Bravo a Concept došlo také k přichycení k opékacím destičkám.

Na druhé fotce je vidět, jaké sendviče připravil Gallet CRO 624. Za míru i rovnoměrnost opečení dostal dostatečné známky.

Ještě hůře byl hodnocený přístroj Zelmer – některé části sendvičů byly nedopečené, zatímco jiné už přepečené.

Jak pečovat o sendvičovač

Aby vám přístroj vydržel co nejdéle, je dobré respektovat jeho specifika. Opékacích destiček byste se měli dotýkat co nejméně. Pokud je to nutné například pro vyjmutí hotového sendviče nebo odstranění zbytků jídla, používejte výhradně plastové nebo dřevěné špachtle. Vyvarujte se kovových předmětů, ty by mohly desku poškrábat. Chcete-li předcházet případnému zanesení destiček, je vhodné je před použitím slabě pomazat tukem. Jsou sice vybaveny materiály odolnými proti přichycení, i tak se ale sendvič může občas připéct, jak se ukázalo i při našem testu. Po každém použití přístroj pečlivě omyjte. Pokud není určený pro mytí v myčce, rozhodně ho tam nedávejte. Po očištění jej nechte volně uschnout, teprve pak jej uklidte. Používáte-li sendvičovač denně, můžete mu také vyhradit stálé místo na kuchyňské lince. V tom případě volte takový, který lze skladovat ve svislé poloze a má prostor pro uložení přívodního kabelu.

byl naopak výrobek Zelmer, který si jako jediný vysloužil nedostatečnou. Důvodem byl velmi malý podíl správně opečené plochy – v první várce šlo pouze o 64, ve druhé pak o 70 procent povrchu.

Zelmer neobstál ani v posuzování stejnoměrnosti opečení (viz foto). V této části testu jsme si všímali zejména jednotnosti opečení, zajímalo nás tedy, zda jsou jednotlivé plátky chleba opečené stejně. Se stejnoměrností opečení se prala i celá řada dalších výrobků, důvodem byla vesměs nejednotná barva povrchu. Za míru i stejnoměrnost opečení získal dobré známky pouze vítěz testu Philips HD 2392. Dobré a průměrné hodnocení obdržely Tefal a Moulinex, které v celkovém pořadí skončily na druhém a třetím místě, a také Concept a Orava (ty ale odsunuly na konec tabulky vysoké povrchové teploty). Všechny ostatní modely získaly v těchto zkouškách alespoň jedno dostatečné či nedostatečné hodnocení.

Rychlá svačinka za pár minut

Kromě vzhledu výsledného sendviče je důležité i to, za jak dlouho je přístroj schopný ho připravit. V laboratoři jsme

proto nechali změřit také čas, který je k přípravě sendviče nutný. Zaznamenávali jsme jak dobu potřebnou pro zahřátí přístroje, tak čas nutný k zapečení první i druhé várky. Zahřívání u většiny modelů s dobrým hodnocením trvalo zhruba dvě až dvě a půl minuty, sendviče pak přístroje opekly v průměru za tři minuty.

Vyložení špatnou známku za dobu zapékání si nevysloužil žádný výrobek, nejhorší hodnocení bylo průměrné, když model Concept potřeboval zhruba čtyři minuty. Tentýž výrobek si jako jediný vysloužil špatnou známku i za spotřebu energie při zapékání. Během první várky spotřeboval 51 watt hodin, u druhé 32. Ve srovnání s ostatními spotřebiči, kterým stačilo i 25 a 20, to bylo mnohem více.

Údržba je důležitá

Aby vám výrobek dlouho vydržel, je nutné věnovat pozornost jeho údržbě a po každém použití jej pečlivě umýt (viz box). Právě možnost a jednoduchost čištění byla další hodnocenou kategorií. Některé sendvičovače nabízejí možnost vyjmout opékací desky a umýt je v myčce, což výrazně usnadňuje jejich čištění.

Ani jeden z námi otestovaných modelů však tuto možnost neskýtá, a tak je nutné ruční mytí. Nejsnáze si s ním poradíte u přístrojů Philips a Concept. Zbytky jídla lze z jejich opékacích desek odstranit velice snadno a i vnější povrch zůstává čistý, nejsou na něm totiž znát otisky prstů. Pouze průměrné hodnocení si vysloužila trojice výrobků Russel Hobbs, Gallet a Zelmer, jejichž vnitřní povrch je hůře omyvatelný. ✗

Informační servis

Jak chutná sirup

Letní vedra zvyšují potřebu pít a s tím tradičně narůstá i prodej nápojů. V ideálním případě bychom měli zaháňet žízeň obyčejnou vodou, do mnoha lidí však zkrátka „neteče“. Proto v parných dnech zažívají žně výrobci slazených a ovocných nápojů. Že nejde o zdravou variantu pitného režimu, netřeba příliš zdůrazňovat, ze široké nabídky sladkých nápojů však lze vybírat ty lepší. Vedle ředěných sto procentních džusů to mohou být například ovocné sirupy.

Rozhodnete-li se pro vlastní, domácí výrobu ovocného sirupu, zjistíte, že si snadno vystačíte s ovocem a cukrem, případně s kyselinou citrónovou. Plody, které v domácích podmínkách použijete, nejdříve pečlivě vyberete a ty nekvalitní vyřadíte. Jde vám zkrátka o poctivou a kvalitní domácí šťávu. Přicházíte-li jako spotřebitelé pro hotový sirup do obchodu, neměli byste ve svých nárocích polevovat. Stačí jen otočit lahev a prostudovat etiketu.

Co je sirup?

Bylo by velkým zjednodušením hodit všechny sirupy do jednoho pytle, protože rozdíly mezi nimi jsou veliké. Liší se cenou, (ne)přítomností ovoce a případně jeho množstvím, použitými ingrediencemi či typem sladidla. Některé výrobky pak ani sirupy ve smyslu vyhlášky č. 335/1997 Sb. nejsou, přestože tak na první pohled vypadají.

Oficiálně patří ovocný sirup do kategorie nápojových

koncentrátů a jeho hlavním rysem je, že obsahuje více než 50 procent přírodních sladidel. V případě ovocných sirupů, které jsou k dostání na našem trhu, jsou takovými sladidly buď cukr, nebo glukózo-fruktózový sirup. Ten se používá (nejen v ovocných sirupech) zejména z úsporných důvodů, je totiž levnější a přitom sladší než cukr. Navíc ho není třeba rozpouštět, je tekutý.

Glukózo-fruktózový sirup (nazývaný někdy jen glukózový či fruktózový) se vyrábí

z obilného škrobu, zejména z kukuřice. V Česku bývá jeho hlavním zdrojem pšenice. Slovy vyhlášky jde o „vyčištěný koncentrovaný vodný roztok cukrů vhodných k výživě člověka, získaných ze škrobu nebo inulinu, nebo jejich kombinací“. Podle výživových odborníků však jeho konzumace není vhodná, protože obsahuje izolované molekuly fruktózy, která se ukládá v játrech a přeměňuje se na tuk. Glukózový sirup se navíc nachází ve většině průmyslově zpracovaných

potravin a jeho příjem tak často bývá velmi vysoký, což může mít za následek zdravotní potíže. Mezi nejčastěji zmiňované patří obezita, rozvoj nemocí srdce a cév nebo cukrovky 2. typu.

S ovocem i bez něho

Vedle řepného cukru zvedá náklady na výrobu sirupu také množství použitého ovoce. Se vzrůstajícím podílem těchto dvou základních složek však přirozeně neroste jen cena za finální výrobek, ale také jeho kvalita, a ta je

	ah Basic Raspberry sirup	Albert Excellent Sirup Malina	Bonny Sirup Malina	Dobrá voda Dobrý sirup s příchutí malina	Globus sirup Malina	GrünHof ovocný sirup malina	Hello ovocný sirup malina
cena (Kč)	29,90	59,90	19,90	34,90	54,90	79,90	55,90
objem (ml)	700	700	700	700	700	500	700
cena za 1 litr sirupu (Kč)	42,70	85,60	28,40	49,90	78,40	159,80	79,90
doporučené ředění	1:8	1:6	1:8	1:12	1:6	1:10	1:7
celkový objem připravené šťávy (l)	6,3	4,9	6,3	9,1	4,9	5,5	5,6
cena za 1 litr připravené šťávy (Kč)	4,70	12,20	3,20	3,80	11,20	14,50	10,00
podíl ovocné / malinové šťávy (%)	0 / 0	20 / neuvedeno	0 / 0	0 / 0	20 / neuvedeno	30 / 30	10 / 10
cena za 1 l ovocné/malinové šťávy (Kč)	x	428	x	x	392	533	799
obsah konzervantu	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne
složení	glukózo-fruktózový sirup, pitná voda, regulátor kyselosti: kys. citronová (E330), malinové aroma (barvicí koncentrát černého rybízu a mrkve, aroma malina, malinový koncentrát 4,4 %), konzervant: sorban draselný E202	glukózo-fruktózový sirup, pitná voda, malinová šťáva z koncentrátu, bezinková šťáva z koncentrátu, aroma malina, kyselina citronová	cukr, pitná voda, regulátor kyselosti: kys. citronová, ochucující složka (aroma, barvivo: E163), konzervanty: sorban draselný, benzoan sodný	cukr, glukózo-fruktózový sirup, voda, kyselina: kys. citronová, přírodní malinové aroma, rostlinné koncentráty: mrkev, černý rybíz, barvivo: karamel, vitamin C	glukózo-fruktózový sirup, pitná voda, koncentrát malina (malinová šťáva z koncentrátu, aronie šťáva z koncentrátu, aroma malina, barviva - koncentráty z černého rybízu a mrkve), regulátor kyselosti kys. citronová	cukr, voda, malinová šťáva z koncentrátu (30%), kyselina: kys. citronová, barvicí koncentrát z černého rybízu	cukr, glukózový sirup, malinová šťáva z koncentrátu, pitná voda, kyselina: kys. citronová, malinové aroma, barvicí ovocné a rostlinné extrakty (koncentrát z karkotky a granátového jablka)
výrobce/prodejce	Albert Hein B.V., Holandsko	Neli a.s., Vyškov	Veseta spol. s r.o., Kyšice	Poděbradka a.s., Poděbrady	Globus ČR, k.s. Praha	Holderhof produkte AG, Švýcarsko	Linea Nivnice a.s.
země původu	ČR	ČR	ČR	ČR	ČR	Švýcarsko	ČR

u průmyslově vyráběných sirupů velmi různorodá. V obchodech jsme narazili na sirupy s třetinovým podílem malinové šťávy (GrünHof), ale také na výrobky, které ji vůbec neobsahovaly (Bonny, Lidl/Solevita, Dobrá voda). K dodání chuti slouží v těchto případech malinové aroma. Není bez zajímavosti, že umělé aroma má ve výčtu použitých surovin drtivá většina malinových sirupů, tedy i ty, které obsahují také malinovou šťávu. Spolehlivým vodítkem pro výběr nej kvalitnějšího ovocného sirupu

je proto už délka seznamu použitých ingrediencí: čím je kratší, tím lépe.

Kolik za co?

Jediným zdánlivě praktickým důvodem ke koupi sirupu bez ovoce, nebo s ovocem v minimálním množství, může být jeho nízká cena. Ta je však iluzorní. Protože se liší objemy lahví, ve kterých se sirupy prodávají, přepočítali jsme pro vás cenu na litr sirupu a také na množství šťávy, kterou z něj lze vyrobit při doporučeném naředění.

Ještě markantnější rozdíl lze pak vidět mezi cenou za litr sirupu a cenou za obsaženou ovocnou šťávu. Pokud zcela pomineme produkty, které o ovoce ani nezavadily a u kterých zákazník platí pouze za oslazenou, obarvenou a navoněnou vodu, stává se tímto přepočtem nejlevnějším Globus sirup malina (392 Kč za litr obsažené ovocné šťávy), byť jeho cena v obchodě (78,40 Kč za litr výrobku) patří k těm vyšším. Nejdražší malinovou šťávu obsahuje Jupí Sirup Malina (46,90 Kč za litr výrobku), za

kterou při jednorázové koncentraci zaplatí zákazník v přepočtu 4686 Kč za litr. Podobně je na tom Tesco Sirup malina (39,90 Kč za litr výrobku), jehož nízký obsah ovoce vyšrouboval cenu za malinovou šťávu na 3989 Kč za litr.

Samostatnou kapitolou je pak malinový sirup Solevita z Lidlu, který sice ovocnou složku obsahuje a chlubí se jejím 10% podílem, ale zastupuje ji výhradně jablčným koncentrátem. Po malinách jsme pátrali marně, nahrazuje je pouze malinové aroma.

✗

Jupí Superhustý ovocný sirup malina	Jupí Sirup malina	Moštěnický sirup Extra hustá malina	Rauch Happy Day Sirup Raspberry	Relax Sirup Malina	Lidl/ Solevita Malina sirup s příchutí	Sweet Hamé Ovocný sirup Malina Malina	Tesco Sirup Malina	YO Fruchtsirup Himbeere
54,90	32,80	59,90	65	56,90	54,90	69,90	27,90	69,90
700	700	700	700	700	1000	700	700	700
78,40	46,90	85,60	92,90	81,30	54,90	99,90	39,90	99,90
1:10	1:10	1:14	1:6	1:8	1:7	1:6	1:10	1:7
7,7	7,7	10,5	4,9	6,3	8	4,9	7,7	5,6
7,10	4,30	5,70	13,30	9	6,90	14,30	3,60	12,50
neuvedeno / 10	neuvedeno / 1	10 / 10	20 / 17	11 / 3	10 / 0	neuvedeno / 10	neuvedeno / 1	20/10
784	4686	856	464	739	549	999	3986	499
ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ano	ne
cukr, glukózo-fruktózový sirup, voda, malinová šťáva z koncentráту (10%), kyselina: kys. citronová, aroma, rostlinné koncentráty (mrkev, černý rybíz), barvivo: amoniak-sulfitový karamel	cukr, glukózo-fruktózový sirup, voda, malinová šťáva z koncentráту (1%), kyselina: kys. citronová, antioxidant: kys. L-askorbová, aroma: rostlinný koncentrát (mrkev), barvivo: amoniak-sulfitový karamel, konzervant: sorban draselný	cukr, šťáva z koncentrátu z malin, kyseliny: kyselina citronová, aroma, diperzní činidla: propylenglykol, barviva: koncentrát z ibišku a mrkve	glukózo fruktózový sirup, cukr, 17% malinové šťávy z koncentrátu, voda, kyselina: kyselina citronová, šťáva z koncentrátu černého bezu, aroma, antioxidant: kys. askorbová	glukozo-fruktózový sirup, cukr, voda, šťávy z koncentrátu z: aronie a maliny (3%), regulátor kyselosti kys. citronová, aroma	cukr, pitná voda, koncentrát jablčného šťávy, kyselina: kys. citronová, mrkvový koncentrát, malinové aroma, konzervant: sorbát draselný.	cukr, glukózo fruktózový sirup, voda, malinová šťáva (10%) z koncentrátu, koncentrát ze šťávy černé mrkve, regulátor kyselosti: kys. citronová, aroma	fruktozo-glukózový sirup, pitná voda, kyselina (kys. citronová), barvivo (anthokyan), malinová šťáva z koncentrátu 1%, aroma, sorban draselný	cukr, glukózo-fruktózový sirup, ovocná šťáva z koncentrátu maliny (10%), aronie, černého bezu a jablka, voda, kyselina: kys. citronová, aroma
Kofola a.s., Krnov	Kofola a.s., Krnov	HKS sirup, a.s., Horní Moštěnice	Rauch Fruchtsäfte GmbH, Rak.	Maspex Czech s.r.o	Lidl v.o.s., Česká republika, Praha	Hamé s.r.o., Kunovice	Tesco Stores ČR a.s., Praha	Eckes-Granini Austria GmbH, Rakousko
ČR	ČR	ČR	Rakousko	neuvedeno	neuvedeno	Rakousko	Maďarsko	Rakousko

Vypadá jako sirup, ale není to sirup

Vedle ovocných sirupů lze v obchodě narazit na produkty, které se jako sirupy tváří, ale legislativně jimi nejsou. Ani výrobci je jako sirupy nepojmenovávají a uchylují se k podivným názvům jako „Malina s příchutí“ či „Malinová chuť“. Důvodem, proč mezi sirupy nepatří, je, že obsahují umělá sladidla (nejčastěji sacharin a aspartam) nebo nedostatečné množství přírodních sladidel. Takové „sirupy“ mají na prvním mís-

tě ve složení pitnou vodu a už od pohledu bývají řidší. Často v nich není žádný ovocný podíl, zato na chemické konzervanty v jejich složení narazíte pokaždé. „Přirozeným konzervantem v ovocném sirupu je cukr, jeho množství ve výrobku by však mělo být vyšší než 60 procent, aby měl konzervační účinky,“ vysvětluje možnou přítomnost chemických konzervačních látek v „nesirupech“ i v některých sirupech doc. Ing. Helena Čížková z Ústavu konzervace potravin na VŠCHT.

Finance

Elektrina zlevňuje, platíte méně?

Pokud vaše účty za elektřinu neklesají, měli byste uvažovat o změně dodavatele. V porovnání s loňským přehledem nabídek totiž zjistíte, že ty nejlepší zlevnily o sto- až tisícikoruny. Mezi nejnižšími a nejvyššími cenami v aktuálních tabulkách jsou pak víc než desetinové rozdíly. Projděte proto své faktury za elektřinu a zjistěte, zda zbytečně nepřeplácíte. Zároveň ale případnou změnu dobře promyslete.

Předně si projděte současnou spotřebu, od které se odvíjí volba sazby. Typická domácnost s běžnými spotřebiči bude pravděpodobně v nejběžnějším tarifu D02d, další sazby předpokládají buď ohřev vody elektřinou, nebo instalaci přímotopů, tepelných čerpadel a podobně (podrobnosti o sazbách a tarifech v samostatném boxu).

Jak ukazují naše tabulky, aktuální nejlepší nabídky dodavatelů se u domácnosti s relativně malou spotřebou (2,5 MWh ročně) budou lišit o 1300 Kč, což je víc než desetina. U vyšších tarifů, respektive spotřeby, jsou úspory násobné. To přitom srovnáváme pouze nejlepší a zároveň současné nabídky. Slovo současné je podstatné. Ceny energií totiž v posledních letech klesají a máte-li starší smlouvu, která se řídí starším ceníkem, ušetřit můžete mnohem víc.

Z toho plyne první rada: neuvazujte se na dlouho. Zatímco smlouvu na dobu neurčitou můžete bez sankcí vypovědět zpravidla do třech

© maurogigolo / Fotolia

měsíců, u smluv na dobu určitou je to horší. I ty se sice dají zrušit, musejí být ale splněny určité podmínky, o kterých píšeme v mimořádné příloze na str. 23-30. Každopádně vzhledem ke klesajícím cenám nedoporučujeme uzavírat smlouvu na dobu určitou delší než jeden rok.

Naše tabulky nezahrnují krátkodobé akční nabídky. Na ty narazíte především coby noví zákazníci, když vás společnost teprve láká. Řada akcí je však omezena na určitou dobu, a to kratší, než na jakou zní smlouva. Poté přejdete k méně výhodnému standardnímu sazebníku.

O něco lepší jsou akce typu garance. Některé společnosti slibují, že v průběhu dodávek budou upravovat cenu tak, aby pro vás byla vždy nejvýhodnější. Jenže i to má háček – výhodnost se měří oproti standardním ceníkům konkurence. Pokud nějaká zlevní v akci, odpovídající slevy se u svého dodavatele nedovoláte. Je-li taková nabídka doprovázená smlouvou na dobu určitou a na delší dobu, buďte proto obezřetní.

Když se vyjednává hromadně

Slyšeli jste o energetických aukcích? Chtěli byste se do

takové akce zapojit? V podstatě jde o to, že se několik desítek až stovek odběratelů (někdy celé obce) domluví a vyhlásí tendr. Dodavatelé pak nabízejí zvýhodněný balíček pro celou skupinu. Pozor na to, že ačkoliv můžete dosáhnout lepší ceny, nikdo vám to nezaručí. Jestliže máte například akční nabídku už nyní, výsledek aukce může nabídnout horší cenu. Přitom přihláška je závazná. Soutěžíte-li, musíte následně smlouvu uzavřít.

Výhodnost mohou omezit také stávající smlouvy, které už soutěžící mají. Pokud by byly na dobu určitou a dodavatel zahajoval spolupráci dříve, než uplyne původní výpovědní lhůta, zaplatíte pokutu za předčasnou výpověď (jestliže nevyužijete některé ze zákonných ustanovení).

Nevěřte všemu, co se povídá. Část soutěžících typicky na aukci prodělá z výše zmíněných důvodů. Také radíme vyčkat, co se stane v blízké budoucnosti. V aukcích se nezřídka domlouvá fixní cena na dlouhou dobu. Ceny přitom v posledních letech klesaly. To, co se teď jeví jako výhodné, může při dalším poklesu tržních cen znamenat zbytečné přeplácení. ✕

Sazby a tarify

Níže jsou uvedeny nejčastěji používané sazby. Základní rozdíl je v tom, zda jsou jedno- nebo dvoutarifní, tedy zda je elektřina po celý den za stejnou cenu, nebo dostanete „levnější hodiny“. U vyšších sazeb musíte splňovat konkrétní podmínky, například elektřinou topit, ohřívat vodu nebo mít nainstalované tepelné čerpadlo.

D01d a D02d jsou jednotarifní sazby. V závislosti na volbě dodavatele se výhodnost láme zhruba u spotřeby 1,2 megawatthodiny ročně. Pokud elektřinou netopíte, rozhoduje především množství spotřebičů.

Sazby **D25d a D26d** jsou určené pro akumulaci ohřevu vody, ta druhá navíc pro akumulaci vytápění. Jde o dvoutarifní sazby a nízkého tarifu si můžete užívat osm hodin denně.

Sazby **D35d a D45d** se zaměřují na přímotopy, u té první se předpokládá kombinace s akumulacím vytápěním. Nízký tarif se nabízí po šestnáct, respektive dvacet hodin denně.

Specifické potřeby zohledňuje sazba **D56d** pro domácnosti s tepelným čerpadlem a nízkou zpoplatněným odběrem dvaadvacet hodin denně. **D61d** pak využijí především chalupáři, nižší tarif jim nabízí od pátečního poledne do nedělního večera. Pokrokoví motoristé s elektromobily zase mohou sáhnout po **D27d** a užívat nízký tarif k nabíjení po osm hodin denně.

V našich tabulkách počítáme s modelovou domácností žijící ve Středočeském kraji. Nehledě na spotřebu má instalované 3 jističe do 25 A, nejběžnější kombinaci. Spotřeba a její dělba (v případě dvoutarifních sazeb) je uvedena v záhlaví tabulky. V tabulkách nejsou zahrnuty krátkodobé akce a takové akce, jejichž platnost končí ještě za doby navrhované smlouvy. Zahrnuty také nebyly nabídky podmíněné například současným odběrem plynu nebo příslušností zaměstnavatele ke stejnému dodavateli. Pokud není uvedena poznámka o délce trvání smlouvy (doba určitá), jedná se o smlouvu na dobu neurčitou, dodavatel nabízí více variant, nebo informace není veřejně dostupná.

Odběr 2,5 MWh/rok; sazba D02d

dodavatel	celková platba
FOSFA	11 414 Kč
Nano Energies Trade	11 533 Kč
ST Energy	11 541 Kč
Amper Market	11 562 Kč
Europe Easy Energy	11 569 Kč
ELIMON	11 682 Kč ¹⁾
Fonergy	11 704 Kč
Centropol Energy	11 719 Kč
Eneka	11 755 Kč ¹⁾
ČEZ Prodej	11 780 Kč ¹⁾
EP ENERGY TRADING ^{e)}	11 789 Kč ²⁾
CARBOUNION KOMODITY	11 807 Kč
ARMEX ENERGY ^{c)}	11 835 Kč
Stabil Energy	11 840 Kč ³⁾
Corasta ^{b)}	11 887 Kč
BOHEMIA ENERGY entity ^{f)}	11 928 Kč
MND	11 979 Kč
Optimum Energy ^{e)}	12 016 Kč
Pražská plynárenská ^{e)}	12 049 Kč
eYello CZ	12 055 Kč ¹⁾
RIGHT POWER	12 061 Kč
Comfort Energy ^{f)}	12 088 Kč ¹⁾
AKCENTA ENERGIE	12 097 Kč
X Energie ^{e)}	12 100 Kč ²⁾
Central Energy	12 103 Kč
Global Energy	12 140 Kč
LAMA energy ^{g)}	12 161 Kč
Erste Energy Services	12 248 Kč
VEMEX Energie ^{e)}	12 294 Kč
E.ON Energie	12 389 Kč
Energie2 ^{b)}	12 617 Kč
Pražská energetika	12 718 Kč

Odběr 5 MWh/rok; sazba D25d Vysoký/nízký tarif: 3 MWh/2 MWh

dodavatel	celková platba
Nano Energies Trade	18 187 Kč
ST Energy	18 352 Kč
CARBOUNION KOMODITY	18 484 Kč
Fonergy	18 651 Kč
FOSFA	18 712 Kč
Amper Market	18 805 Kč
MND	18 833 Kč
Stabil Energy	18 887 Kč ³⁾
Europe Easy Energy	18 903 Kč
Eneka ^{b)}	19 034 Kč
ARMEX ENERGY ^{c)}	19 064 Kč
ELIMON	19 164 Kč ¹⁾
EP ENERGY TRADING ^{e)}	19 180 Kč ¹⁾
Corasta ^{b)}	19 276 Kč
RIGHT POWER ENERGY	19 301 Kč ⁴⁾
eYello CZ	19 402 Kč ¹⁾
Centropol Energy	19 422 Kč
Pražská plynárenská ^{d)}	19 456 Kč
AKCENTA ENERGIE	19 510 Kč
LAMA energy ^{g)}	19 518 Kč
Comfort Energy ^{e)}	19 531 Kč
BOHEMIA ENERGY entity ^{e)}	19 535 Kč
ČEZ Prodej ^{c)}	19 560 Kč
Optimum Energy ^{e)}	19 601 Kč
Central Energy	19 697 Kč
Global Energy	19 716 Kč ⁷⁾
VEMEX Energie ^{e)}	19 789 Kč
Erste Energy Services	19 801 Kč
E.ON Energie	20 153 Kč
Energie2 ^{b)}	20 454 Kč
Pražská energetika	20 503 Kč

Odběr 15 MWh/rok; sazba D45d Vysoký/nízký tarif: 6 MWh/9 MWh

dodavatel	celková platba
ST Energy	37 205 Kč
CARBOUNION KOMODITY	38 345 Kč
Nano Energies Trade	38 461 Kč
Amper Market	38 588 Kč
Fonergy	38 799 Kč
ARMEX ENERGY ^{c)}	38 860 Kč
Europe Easy Energy	38 915 Kč
Stabil Energy	38 998 Kč ³⁾
FOSFA	39 053 Kč
ELIMON ^{g)}	39 223 Kč
Optimum Energy ^{e)}	39 252 Kč
EP ENERGY TRADING ^{e)}	39 281 Kč ²⁾
RIGHT POWER ENERGY	39 445 Kč ⁴⁾
Centropol Energy	39 448 Kč ²⁾
Eneka ^{b)}	39 605 Kč
eYello CZ	39 742 Kč
Corasta ^{b)}	40 403 Kč
Pražská plynárenská ^{e)}	40 577 Kč
LAMA energy ^{g)}	40 650 Kč
Comfort Energy ^{e)}	40 759 Kč
BOHEMIA ENERGY entity ^{e)}	40 766 Kč
ČEZ Prodej ^{c)}	40 799 Kč ⁶⁾
MND	41 133 Kč
Global Energy	41 449 Kč ⁷⁾
AKCENTA ENERGIE	41 630 Kč
VEMEX Energie ^{e)}	41 946 Kč
Central Energy	42 164 Kč
Erste Energy Services	42 247 Kč
Energie2 ^{b)}	42 774 Kč
Pražská energetika	42 872 Kč
E.ON Energie ^{a)}	43 006 Kč

Uvedené ceny jsou platné k 13. 6. 2015.

Data pocházejí z kalkulátoru Energetického regulačního úřadu (www.eru.cz) a z webových stránek společností.

poznámky:

¹⁾ elektronická komunikace/fakturace

⁵⁾ fixní cena do 31. 12. 2016

²⁾ pro nové zákazníky

⁶⁾ garance nezvyšování cen

³⁾ sjednání elektronicky

⁷⁾ ceny silové energie fixní do 31. 12. 2016

⁴⁾ Do ceny je kalkulován první rok věrnostních slev.

smlouvy na dobu určitou:

^{a)} do 31. 12. 2015

^{e)} 24 měsíců

^{b)} 12 měsíců

^{f)} min. 24 měsíců

^{c)} do konce roku 201

^{g)} 36 měsíců

^{d)} do 30. 6. 2017

Změna dodavatele

Všichni spotřebitelé mají právo zvolit si a bezplatně změnit svého dodavatele. Jak na to a na co si dát při výběru a změně pozor, radíme v příloze, kterou najdete na stránkách 23-30. Dozvíte se v ní i to, z čeho se skládá cena za

elektrickou energii. Pokud je řeč o ceně, vždy si při uvažované změně pohlíďte zejména různé poplatky – za aktivaci, za výpis, za deaktivaci, dílčí částky měsíčního paušálu a podobně. Často dosahují výše několika stoko-

run a mohou smazat výhody přechodu. Samozřejmostí je hlídat délku smlouvy, zda je na dobu neurčitou, či určitou, případně na jak dlouho a jestli nemá doložku o automatické obnově. Od toho se budou odvíjet výpovědní lhůty.

Informační servis

Škoda Superb má 5 hvězdiček

Mladoboleslavská automobilka sází na bezpečnost. Nejprve nová Škoda Octavia, potom nová Škoda Fabia a nakonec i vlajková loď Škoda Superb. O čem je řeč? O zisku pěti hvězdiček, tedy nejlepšího hodnocení organizace Euro NCAP, která na konci června zveřejnila čerstvé výsledky nárazových zkoušek.

Škoda Superb má ve standardní výbavě připraveno mnoho pasivních bezpečnostních prvků a aktivních systémů pro ochranu posádky. Z prvků pasivní bezpečnosti jsou to přední airbagy pro řidiče a spolujezce, boční airbagy pro oblast hrudníku pro přední řadu sedadel (pro zadní řadu jsou součástí příplatkové výbavy), pro obě řady sedadel jsou připraveny boční hlavové airbagy a pro řidiče je tu navíc kolenní airbag. Obě řady sedadel jsou vybaveny předpínací bezpečnostních pásů a omezovači síly pro lepší ochranu pasažérů.

V praxi se však při nárazových testech určité nedostatky objevily. Při částečném čelním nárazu byla zaznamenána lehce snížená ochrana v oblasti nohou řidiče i spolujezce a také v oblasti řidičova hrudníku, v závažnějším scénáři nehody, plném čelním nárazu, je řidič v oblasti hrudníku chráněn jen průměrně, spolujezdec přijatelně.

Na vysoké úrovni je bezpečnost dětské posádky. Plným počtem bodů je hodnocena ochrana osmnáctiměsíčního dítěte usazeného v autosedačce umístěné proti směru jízdy, při zkouškách s tříletým dítětem sedícím v autosedačce po směru jízdy byla naměřena zvýšená zátěž v oblasti krku, proto Superb na nejvyšší hodnocení o pár desetinek bodu nedosáhl. Zadní sedadla jsou už přizpůsobena autosedačkám homologovaným podle nové směrnice i-Size.

Výčet aktivních systémů začíná standardní elektronickou kontrolou stability (ESC) a pokračuje příplatkovými systémy autonomního krizového brzdění a udržení vozidla v jízdním pruhu. Superb má však „pod kapotou“ i další dva systémy, za které získal ocenění Advanced Rewards organizace Euro NCAP. Jsou to takzvaná multikolizní brzda, která po havárii dokáže vozidlo zastavit nebo výrazně zpomalit, aby případný následný náraz byl co nejmenší, a systém pro minimalizování následků nebo předcházení nehody, jenž po zaznamenání nouzového manévru připraví vozidlo a jeho zádržné systémy na případný náraz – například zavře boční a střešní okénka nebo napne bezpečnostní pásy. ✗

Legenda k výsledkům
Procenta u obrázků odpovídají celkovému hodnocení jednotlivých oblastí, které se sledují v rámci bezpečnosti vozidel:

- Ochrana dospělých
- Ochrana dětí
- Ochrana chodců
- Aktivní bezpečnost

Na schématu vozidla je pomocí barevné škály znázorněno, jakou úroveň ochrany poskytuje nárazník, přední hrana kapoty, její povrch a také okolí pevného rámu čelního skla. Na obrázku testovací figuríny je znázorněna míra ochrany konkrétních částí těla v případě bočního a plného čelního nárazu.

- dobrá
- přijatelná
- průměrná
- slabá
- nevyhovující

www.dtest.cz/crashtesty

Na internetových stránkách dTestu najdete v sekci Auto+doprava bohatou databázi crashtestů. Jednotlivé výsledky jsou doprovázeny přehlednými schématy a podrobnými komentáři. Aktuálně jsme do databáze přidali kromě hodnocení vozu Škoda Superb také výsledky nárazových zkoušek pro Hyundai i20 a Fiat Panda.

Hledáte informace?

**Přehled vybraných testů
z posledních let.
Výsledky všech testů
a další informace najdete
na www.dtest.cz.**

Auto + doprava

Bezpečnost automobilů	1/15
GPS navigace	1/14; 1/15
Letní pneumatiky	4/14; 3/15
Zimní pneumatiky	10/13; 10/14

Děti

Autosedáčky	6/14; 6/15
Dětské bezpečnostní zábrany	3/15
Dětské nosiče (klokanky)	3/14
Dětské pleny	5/15
Dětské vozíky za kola	7/13
Kočárky	12/13; 11/14
Opalovací přípravky pro děti	7/14
Přesnídávky s jahodami	5/15
Škodlivé látky ve výrobcích pro děti	2/15

Domácnost

Detektory kouře	12/13
Digestofo	11/14
Domácí pekárny	9/14
Chladničky	6/12; 12/14
Kávovary	12/13; 12/14
Kuchařské nože	1/15
Kuchyňské roboty	5/13
Mikrovlnné trouby	1/13; 5/14
Myčky nádobí	5/14; 10/14
Odstraňovače skvrn	8/13
Prací prostředky	10/13; 7/14
Prací prostředky alternativní	3/13
Pračky	4/14; 9/14; 5/15
Pyrolytické trouby	11/13
Robotické vysavače	3/14
Rychlovarné konvice	4/13
Ruční šlehače	2/15
Stolní mixéry	1/14
Sušičky prádla	8/14
Topinkovače	2/14
Tyčové mixéry	4/15
Vysavače	6/13; 8/14
Zdroje světla	8/13; 10/14
Zmrzlinovače	7/14
Žehličky	6/14; 3/15

Obraz + zvuk

AV receivery	2/14
Baterie	6/14
Bezdrátové a dokovací reproduktory	4/15
Bezdrátové headsety	8/12
Blu-ray přehrávače	9/12
Domácí kino	12/12
Fotoaparáty	7/14; 2/15
Hi-fi systémy	1/14
Projektory	8/14
Sluchátka	10/14
Soundbary	1/15

Sportovní kamery	9/14; 5/15
Televizory	3/14; 12/14

Telefony + počítače

Bezpečnostní aplikace	8/13
Mobilní telefony	11/14; 6/15
Navigace pro mobily	8/14
Ochrana počítače	4/15
Přepěťové ochrany	7/13
Tablety	12/13; 12/14
3D tiskárna	8/13
Tiskárny	5/14; 3/15

Sport + hobby

Běžecské bundy	10/12
Běžecské kalhoty	9/14
Běžecské ponožky	9/13
Cyklistické přilby	5/14
Elektrické vertikutátory	2/13
Chytré náramky	2/15
Kotoučové pily	5/13
Lyžařské přilby	1/13
Nosiče kol	5/15
Outdoorové navigace	6/15
Příklepové a aku vrtačky	2/14
Řetězové pily	9/13
Sekačky benzínové	3/13
Sekačky elektrické	3/12
Sekačky robotické	4/14
Trekingová obuv	8/12
Zahradní pilky	2/13
Zámky na kolo	5/13

Zdraví + kosmetika

BB krémy	11/14
Elektrické zubní kartáčky	1/14
Holicí strojek a holítko	11/13
Krémy proti vráskám	6/14
Mezizubní péče	11/12
Opalovací přípravky	7/12; 7/13
Repelenty	6/15
Sílonky	10/13
Spodní prádlo	5/12
Šampony pro barvené vlasy	6/12

Jídlo + pití

Balené chleby	6/15
Citróny, limetky, máta	8/13
Černý čaj	9/12
Čokolády	7/12
Hořčice	4/14
Hořké trubičky a oplatky	1/14
Jablečné džusy a mošty	10/14
Jahodové džemy	6/14
Jedlé tuky	11/13
Jogurty jahodové	9/13
Káva instantní, mletá	10/11; 1/13
Kávové kapsle	12/14
Kysané a sterilované zeli	2/13
Ledové čaje	8/14
Listová těsta	9/14
Lovecké salámy	3/15
Majonézy	12/12
Med	5/12

Mletá masa	2/15
Mléko	3/14
Mykotoxiny v pivu	5/13
Mykotoxiny v rozinkách a arašidech	12/13
Olivové oleje	10/12
Párky vídeňské	4/13
Poličan krájený	7/13
Rostlinné roztíratelné tuky	4/15
Rybí filety a filé	11/12
Slunečnicové oleje	11/14
Smetany	3/12; 2/14
Špagety	7/14
Špekáčky	5/14
Tavené sýry	3/13
Vanilkový a vanilinový cukr	4/14
Vejce (čerstvá)	6/13
Vepřová šunka dušená	10/13
Zelené čaje	1/15

Právo + finance

Aukční portály	12/13
Běžné účty	5/14
Cestovní pojištění	6/14; 6/15
Cestovní smlouvy	5/14
Daně	1/15
Dětské účty	7/14
Dovolená bez zájezdu	8/14
Exekuce	4/15
Hypotéky	3/15
Investice a poplatky	9/14
Mobilní tarify	10/14; 5/15
Náhrada újmy a škody	11/14
Nákup na internetu	4/14; 12/14
Nechtěné dárky	1/15
Nový občanský zákoník	1/14
Pojištění nemovitosti	4/14
Pojištění odpovědnosti	11/14
Pojištění schopnosti splácet	2/15
Povinné ručení	2/14
Problémy se zájezdy	6/15
Prodej a nákup použité věci	3/15
Přenesení telefonního čísla	2/13
Převzít či nepřevzít?	10/13
Reklamace služeb	7/14; 10/14
Reklamace zájezdu	6/14
Rozhodčí řízení a mediace	5/15
Smlouva o dílo	3/14
Smlouvy s operátory	9/14
Spotřebitelské úvěry	12/14
Spořicí účty	8/14
Úpadek cestovní kanceláře	8/13
Záruka a NOZ	2/14
Zdravotní pojištění	4/15
Ztráta radosti z dovolené	9/13
Životní pojištění	5/13

Předplatte si dTest a ušetříte

Výsledky testů a spousta užitečných informací každý měsíc ve vaší schránce a denně na www.dtest.cz.

**Roční předplatné časopisu dTest
v ČR: 849 Kč**

**Roční předplatné časopisu dTest
v SR: 34,90 EUR**

Cena zahrnuje:

- 12 vydání časopisu
 - **zdarma** roční přístup do online databáze více než 12 000 výrobků otestovaných od roku 2005
 - přístup k výsledkům testů v mobilní aplikaci dTest
 - speciální poradenskou linku s přednostním servisem
 - zdarma bonus v podobě praktické brožury vzorů pro řešení spotřebitelských problémů podle nového občanského zákoníku v hodnotě 200 Kč
- Pro srovnání: Ve stánkovém prodeji stojí 12 vydání časopisu dTest 1068 Kč bez přístupu do online databáze a dalších výše uvedených předplatitelských výhod.*

Jak předplatné objednat?

Nabízíme několik možností:

- **elektronicky:** vyplněním objednávky na www.dtest.cz/predplatne nebo www.dtest.sk/predplatne
- **telefonicky:** na čísle 241 404 922
- zasláním SMS na číslo 604 556 874 ve formátu: dtest jméno příjmení ulice číslo popisné PSČ obec e-mail
- výsledky jednotlivých testů lze zaplatit kartou nebo přes SMS; informace u jednotlivých testů na www.dtest.cz/ www.dtest.sk

dTest: Jinak než ostatní

Objektivně, nezávisle, bez reklam

Testuje se v laboratořích, ne v redakci

- Naši redaktori osobně netestují žádné výrobky ani potraviny. Pro tyto účely využíváme profesionální laboratoře vybavené potřebnými technologiemi a zkušenostmi.
- Specializované laboratoře nám poskytují odborné zázemí a know-how. Při vyhodnocování výsledků si na pomoc bereme normy, zkušenosti laboratořích, očekávání spotřebitelů, ale i selský rozum.
- Jména laboratořích nezveřejňujeme, chráníme tak jejich nezávislost. Před zavedením tohoto pravidla bývaly laboratoře v některých případech vystaveny tlaku ze strany výrobců, kteří u nich mohou také zadávat zakázky.

Výrobci nemají žádnou možnost ovlivnit výsledky našich testů

- Vzhledem k tomu, že nejsme klasickým časopisem, ve kterém může i polovinu obsahu tvořit reklama, výrobci na nás nemohou vyvíjet tlak v podobě hrozby ukončení inzerce. Ta je hlavním zdrojem financí pro provoz běžných médií.
- Při nákupu výrobků do testu postupujeme jako běžný spotřebitel. Výrobky nakupujeme anonymně v maloobchodní síti, nikdy je nepřijímáme od výrobců.
- Výběr výrobků vychází z pečlivého průzkumu trhu u nás i v dalších státech, kde působí spotřebitelské organizace účastníci se daného testu.

Využíváme mezinárodní spolupráci a zkušeností našich partnerů

- dTest je jediným českým členem mezinárodní organizace zastřešující nezávislé testování pro spotřebitele (International Consumer Research & Testing).
- Zkušenosti desítek spotřebitelských organizací po celém světě jsou nejlepším předpokladem pro vytvoření optimálních podmínek pro testování.
- Díky dlouholeté praxi a mezinárodní spolupráci s jasně danými pravidly je zajištěno, že v testech se pracuje s relevantními daty, objektivními postupy a reálnými potřebami spotřebitelů.

Více o fungování dTestu najdete na

www.dtest.cz/onas

Nahlédnutí do dTestu 8—2015

© koss13 / Fotolia

Krmivo pro kočky

Dlouhodobě žádaný test sušeného krmiva pro kočky odhalí, kolik a jak kvalitního proteinu ho tvoří, zda obsahuje dostatek taurinu nebo jestli se výrobci nesnaží ušetřit nastavováním granulí obilovinami.

Grilovací klobásy

Léto je v plném proudu a s ním i sezóna grilování. Proto jsme otestovali grilovací klobásy. Zjišťovali jsme, kolik masa skutečně obsahují, podíl čisté svařované bílkoviny nebo zda není maso nahrazováno separátem.

Dětské aktovky

Školní aktovka s vyztuženými zády a tvrdým dnem je pro školáky prvního stupně nejlepší pro nošení jejich učebnic, sešitů a dalších pomůcek. Jsou však všechny kvalitní? Odpovíme v srpnovém vydání.

Prací prášky

Do testu jsme tentokrát zařadili prací prostředky na barevné prádlo v tekuté formě i v kapslích. Zaměřili jsme se samozřejmě na schopnost odstraňování skvrn, ale i na trvanlivost barvy praných textilií.

změna vyhrazena

© evgenyi / Fotolia

© Kzenon / Fotolia

© Sinisa Bozas / Fotolia

3 důvody, proč si předplatit dTest

1. Peníze vložené do předplatného se vám mohou vrátit už během jediného nákupu. Naše nezávislé testy ukazují, že dražší výrobky nemusí být lepší než levnější konkurence. S dTestem efektivně nakoupíte a ušetříte.

2. Jako předplatitel získáváte zdarma přístup do unikátní databáze tisíců testů na našich webových stránkách www.dtest.cz.

3. Praktické dárky, které dostávají naši předplatitelé, potěší a usnadní život.

Předplatné objednávejte na www.dtest.cz/predplatne nebo na telefonním čísle 241 404 922.